

**GUIA DE
L'ESTUDIANT
2012-2013**

FACULTAT D

GRAU EN MESTRE D'EDUCACIÓ INFANTIL

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	1
FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES	2
Estructura	2
Departaments	2
Òrgans de govern	2
CALENDARI ACADÈMIC	4
ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS	6
Metodologia	6
Procés d'avaluació	7
PLA D'ESTUDIS	9
Ordenació temporal de l'ensenyament	9
ASSIGNATURES DE PRIMER CURS	15
Didàctica Artística I	15
Llengua anglesa per a Usos Acadèmics	19
Tècniques d'Expressió i Comunicació	21
Didàctica i Currículum Escolar	24
Educació Audiovisual i TIC	27
Escola, Sistema Educatiu i Funció Docent	31
Naturalesa del Coneixement Artístic i Literari	35
Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic	39
Psicologia del Desenvolupament	43
Sociologia de l'Educació	45
ASSIGNATURES DE SEGON CURS	48
Escola Infantil. Aula 0-3	48
Evolució de l'Educació Contemporània	51
Família, Escola i Entorn	57
Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat	60
Psicologia de l'Educació	64
Psicologia de la Primera Infància. 0-6 anys	67
Desenvolupament Psicomotor i Expressió Corporal	70
Educació Musical I	73
Escola Infantil. Aula 3-6	75
Pràctiques I	79
ASSIGNATURES DE TERCER CURS	82
Didàctica Artística II	82
Didàctica de la Llengua anglesa	87
Didàctica de la Matemàtica I	90
Didàctica del Llenguatge I	93
Didàctica del Coneixement del Medi I	97
Didàctica del Llenguatge II	100
Educació Musical II	103
ASSIGNATURES DE QUART CURS	106
Didàctica de la Matemàtica II	106
Didàctica del Coneixement del Medi II	109
Literatura Infantil	112
Treball de Fi de Grau	115
OPTATIVES	118
Audició, Repertori i Educació Estètica	118
Desenvolupament Professional i Estratègies per al Professorat de Matemàtiques	120
Dinamització de la Lectura	123
Disseny i Creació de Materials Didàctics amb TIC	126
Diversitat i Diferència a l'Escola. Eixos de Desigualtat i d'Educació	128
Educació Ambiental	132
Educació i Lectura	135

Enfocaments i Metodologies per a l'Ensenyament de l'Anglès	138
Espais de Cultura. Creativitat i Estètica	141
Estratègies de Planificació i Organització de l'Aula Inclusiva	143
Festes i Cultura Popular a l'Escola	146
Fonaments de la Didàctica de la Música	149
Identificació i Resposta davant de les Dificultats d'Aprenentatge	151
Infància, Educació i Societat	154
Intervenció Psicomotriu	156
Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns del Desenvolupament	158
Joc Dramàtic	161
La Biblioteca Escolar com a Centre de Recursos d'Informació	164
La Competència Digital en la Gestió del Centre i de les Tasques Docents	167
La Convivència a l'Aula i a l'Escola. Prevenció i Resolució de Conflictes	169
La Coordinació de les TIC del Centre Escolar	172
La Funció Tutorial. Eines per a la Docència	175
Llengua anglesa I	178
Llengua anglesa II	181
Materials i Recursos Didàctics a l'Aula de Matemàtiques	183
Metodologies d'Aprenentatge en Línia	186
Pedagogia i Didàctica de la Religió	189
Propostes Didàctiques Innovadores d'Educació Artística	191
Recerca Educativa	194
Recursos Audiovisuals i Multimèdia	197
Recursos Dramàtics i Expressius	199
Recursos i Estratègies per a l'Ensenyament de l'Anglès	202

PRESENTACIÓ

En nom de les persones que formem l'equip de deganat, del professorat i del personal d'administració i serveis d'aquesta Facultat, em plau donar-te una cordial benvinguda, tot esperant que el contingut d'aquesta Guia de l'Estudiant t'orienti i t'acompanyi al llarg del curs.

En aquesta guia hi trobaràs tant informacions bàsiques sobre els teus estudis, com la manera d'accedir a altres informacions que no hi figuren de forma completa. Hi podràs consultar el calendari acadèmic, el pla d'estudis del grau que curses, la metodologia emprada, el sistema d'avaluació i l'accés als programes de les assignatures de la teva titulació.

També és important que tinguis en compte que, en el Campus Virtual al qual pots accedir a través del portal web de la Universitat de Vic, pots trobar altres informacions acadèmiques: la normativa acadèmica, els horaris de curs, les qualificacions de les assignatures i com fer diversos tràmits acadèmics.

Finalment, només et volem fer saber que el personal d'administració, el professorat, l'equip de deganat de la Facultat i, d'una manera més particular, la persona responsable de coordinar els estudis del teu grau, estem a la teva disposició per orientar-te i acompanyar-te durant tot el curs i tots els anys que estudiaràs aquí.

Francesc Codina i Valls

Degà de la Facultat

FACULTAT D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES

Estructura

La Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic ofereixen els ensenyaments següents:

- Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- Grau en Educació Social
- Grau en Mestre d'Educació Infantil
- Grau en Mestre d'Educació Primària
- Grau en Psicologia
- Grau en Traducció i Interpretació

- Diplomatura de Biblioteconomia i Documentació
- Segon cicle de la Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- Segon cicle de la Llicenciatura de Traducció i Interpretació

Departaments

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha set departaments:

Departament de Didàctica de les Arts i de les Ciències

- director: Jordi Martí i Feixas

Departament de Ciències de l'Activitat Física

- director: Eduard Ramírez i Banzo

Departament de Filologia i didàctica de la llengua i la literatura

- directora: M. Carme Bernal i Creus

Departament de Pedagogia

- director: Joan Soler i Mata

Departament de Psicologia

- director: José Ramón Lago Martínez

Departament de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades

- director: Marcos Cánovas Méndez

Òrgans de govern

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

- El degà de la Facultat, que el presideix
- La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
- Els directors de Departament

L'Equip de Deganat

S'encarrega de la gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat i està format pel degà, el vicedegà, la cap d'estudis, els coordinadors de titulacions, la secretària de deganat i la responsable de la secretaria de centre.

- Francesc Codina i Valls, degà
- Josep Casanovas i Prat, vicedegà
- Lucrecia Keim Cubas, cap d'estudis
- Berta Vila i Saborit, coordinadora dels estudis de Mestre d'Educació Infantil
- Teresa Puntí i Jubany, coordinadora dels estudis de Mestre d'Educació Primària
- Rosa Guitart i Aced, coordinadora dels estudis d'Educació Social
- Eduard Comerma i Torras, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- M. Teresa Julio Giménez, coordinadora dels estudis de Traducció i Interpretació
- Mila Naranjo i Llanos, coordinadora dels estudis de Psicologia
- José Ramón Lago i Martínez, coordinador de màsters

CALENDARI ACADÈMIC

Primer semestre

Docència

- 1r curs: 24 de setembre (acollida) al 21 de desembre de 2012
- 2n curs: del 12 de setembre al 21 de desembre de 2012
- 3r curs: del 12 de setembre al 21 de desembre de 2012
- 4t curs: del 12 de setembre al 21 de desembre de 2012

Setmana de recuperació del 1r semestre de 1r , 2n, 3r i 4t curs (1 setmana)

- Del 10 al 14 de juny de 2013

Setmana de recuperació del 2n semestre de 1r , 2n i 3r (1 setmana)

- Del 2 al 6 de setembre de 2012

Setmana intersemestral de 1r

- Del 28 de gener a l'1 de febrer de 2013

Setmana intersemestral de 2n, 3r curs i 4t

- Del 14 de gener al 18 de gener de 2013

Segon semestre

Docència

- 1r curs: del 4 de febrer 24 de maig de 2013
- 2n curs: del 21 de gener al 3 de maig de 2013
- 3r curs: del 4 de març al 31 de juny de 2013
- 4t: Pràctiques i Treball Final de Grau

Estada intensiva de pràctiques

- 2n curs: del 13 al 31 de maig de 2013
- 3r curs: del 21 de gener a l'1 de març de 2013
- 4t curs: del 21 de gener al 22 de març

Seminari intensiu de pràctiques

- 2n curs: del 29 de maig a l'1 de juny

Setmanes de recuperació

- 1r curs (3 setmanes): del 21 de maig al 8 de juny de 2012
- 2n curs (2 setmanes): del 4 de juny al 15 de juny de 2012
- 3r curs (2 setmanes): del 4 de juny al 15 de juny de 2012

Calendari acadèmic 2012-2013

Inici de les classes:

Primer curs: 24 de setembre de 2012 (Acollida)

Segon, tercer i quart curs: 12 de setembre de 2012

Docència:

- Les 36 setmanes del curs acadèmic es distribuïran entre el 3 de setembre i el 28 de juliol.
- Les 30 setmanes de docència es distribuïran entre el 3 de setembre i l'1 de juny.
- Els ensenyaments de Màster i de Formació Continuada podran allargar aquests períodes.

Vacances de Nadal:

- Del 22 de desembre de 2012 al 5 de gener de 2013, ambdós inclosos

Vacances de Setmana Santa:

- Del 25 de març a l'1 d'abril de 2013, ambdós inclosos

Dies festius:

Del 22 de desembre de 2012 al 5 de gener de 2013, inclosos

Del 25 de març a l'1 d'abril de 2013, inclosos

Divendres 12 d'octubre de 2012 - El Pilar

Dissabte 13 d'octubre de 2012 - No lectiu

Dijous 1 de novembre de 2012 - Tots Sants

Divendres 2 de novembre de 2012 - Pont

Dissabte 3 de novembre de 2012 - No lectiu

Dijous 6 de desembre de 2012 - La Constitució

Divendres 7 de de desembre de 2012 - Pont

Dissabte 8 de desembre de 2012 - La Puríssima

Dimarts 23 d'abril de 2013- Sant Jordi

Dimecres 1 de maig de 2013- Festa del treball

Dilluns 20 de maig de 2013 - Segona Pasqua (festa local pendent d'aprovació)

Dilluns 24 de juny de 2013 - Sant Joan

Divendres 5 de juliol de 2013 - Festa Major (festa local)

Dimecres 11 de setembre de 2013- Diada Nacional

Observació: Aquest calendari està supeditat a la publicació de les festes locals, autonòmiques i estatals.

ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Metodologia

Els crèdits ECTS

El crèdit ECTS (o crèdit europeu) és la unitat de mesura del treball de l'estudiant en una assignatura. Cada crèdit europeu equival a 25 hores que inclouen totes les activitats que realitza l'estudiant dins d'una determinada assignatura: assistència a classes, consulta a la biblioteca, pràctiques, treball de recerca, realització d'activitats, estudi i preparació d'exàmens, etc. Si una assignatura té 6 crèdits vol dir que es preveu que el treball de l'estudiant haurà de ser equivalent a 150 hores de dedicació a l'assignatura (6 x 25).

Les competències

Quan parlem de competències ens referim a un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds aplicades al desenvolupament d'una professió. Així doncs, la introducció de competències en el currículum universitari ha de possibilitar que l'estudiant adquireixi un conjunt d'atributs personals, habilitats socials, de treball en equip, de motivació, de relacions personals, de coneixements, etc., que li permetin desenvolupar funcions socials i professionals en el propi context social i laboral.

Algunes d'aquestes competències són comunes a totes les professions d'un determinat nivell de qualificació. Per exemple, tenir la capacitat de resoldre problemes de forma creativa, o de treballar en equip, són **competències generals o transversals** de pràcticament totes les professions. És de suposar que un estudiant universitari les adquirirà, incrementarà i consolidarà al llarg dels seus estudis, primer, i, després, en la seva vida professional.

Altres competències, en canvi són **específiques** de cada professió. Un educador o educadora social, posem per cas, ha de dominar unes competències professionals molt diferents de les que ha de dominar una traductora o un intèrpret.

L'organització del treball acadèmic

Les competències professionals plantegen l'ensenyament universitari més enllà de la consolidació dels continguts bàsics de referència per a la professió. Per tant, demana unes formes de treball complementàries a la transmissió de continguts i és per això que en els ensenyaments en modalitat presencial parlem de tres tipus de treball a l'aula o en els espais de la Universitat de Vic, que en el seu conjunt constitueixen les hores de contacte dels estudiants amb el professorat:

- Les **sessions de classe** s'entenen com a hores de classe que imparteix el professorat a tot el grup. Aquestes sessions inclouen les explicacions del professorat, les hores de realització d'exàmens, les conferències, les projeccions, etc. Es tracta de sessions centrades en algun o alguns continguts del programa.
- Les **sessions de treball dirigit** s'entenen com a hores d'activitat dels estudiants amb la presència del professorat (treball a l'aula d'ordinadors, correcció d'exercicis, activitats en grup a l'aula, col·loquis o debats, pràctiques de laboratori, seminaris en petit grup, etc. Aquestes sessions podran estar dirigides a tot el grup, a un subgrup o a un equip de treball.
- Les **sessions de tutoria** són aquelles hores en què el professorat atén de forma individual o en petit grup els estudiants per conèixer el progrés que van realitzant en el treball personal de l'assignatura, orientar o dirigir els treballs individuals o grupals o per comentar els resultats de l'avaluació de les diferents activitats. La iniciativa de l'atenció tutorial pot partir del professorat o dels mateixos estudiants per plantejar dubtes sobre els treballs de l'assignatura, demanar orientacions sobre bibliografia o fonts de consulta, conèixer l'opinió del professorat sobre el propi rendiment acadèmic o aclarir dubtes sobre els continguts de l'assignatura. La tutoria és un element fonamental del procés d'aprenentatge de l'estudiant.

Dins el pla de treball d'una assignatura també s'hi preveuran les sessions dedicades al **treball personal dels estudiants** que són les hores destinades a l'estudi, a la realització d'exercicis, a la recerca d'informació, a la consulta a la biblioteca, a la lectura, a la redacció i realització de treballs individuals o en grup, a la preparació d'exàmens, etc.

Consulteu els plans de treball de les assignatures de les titulacions que s'imparteixen també en modalitat online per veure com s'organitza el treball acadèmic en aquesta modalitat.

El Pla de treball

Aquesta nova forma de treballar demana planificació per tal que l'estudiant pugui organitzar i preveure la feina que ha de realitzar a les diferents assignatures. És per això que el Pla de treball esdevé un recurs important que possibilita la planificació del treball que ha de fer l'estudiant en un període de temps limitat.

El Pla de treball reflecteix la concreció dels objectius, continguts, metodologia i avaluació de l'assignatura dins l'espai temporal del semestre o del curs. Es tracta d'un document que guia per planificar temporalment les activitats concretes de l'assignatura de forma coherent amb els elements indicats anteriorment.

El Pla de treball és l'instrument que dóna indicacions sobre els continguts i les activitats de les sessions de classe, les sessions de treball dirigit i les sessions de tutoria i consulta. En el Pla de treball s'hi concreten i planifiquen els treballs individuals i de grup i les activitats de treball personal de consulta, recerca i estudi que caldrà realitzar en el marc de l'assignatura.

El Pla de treball es centra bàsicament en el treball de l'estudiant i l'orienta perquè planifiqui la seva activitat d'estudi encaminada a l'assoliment dels objectius de l'assignatura i a l'adquisició de les competències establertes.

L'organització del pla de treball pot obeir a criteris de distribució temporal (quinzenal, mensual, semestral, etc.) o bé pot estar organitzat seguint els blocs temàtics del programa de l'assignatura (o sigui, establint un pla de treball per a cada tema o bloc de temes del programa).

Procés d'avaluació

Segons la normativa vigent de la Universitat de Vic, "els ensenyaments oficials de grau s'avaluaran de manera continuada i hi haurà una única convocatòria oficial per matrícula". Aquesta convocatòria contempla dos períodes diferenciats d'avaluació.

El primer període es realitzarà al llarg de les setmanes de docència i durant la setmana de tancament de les assignatures al final de semestre. El segon període d'avaluació és de recuperació per als estudiants que no hagin superat l'avaluació continuada. Aquest període de recuperació acabarà al juny per a les assignatures del primer semestre i al setembre per a les del segon semestre. Aquells estudiants que no superin la fase de recuperació hauran de matricular i repetir l'assignatura el proper curs.

L'avaluació de les competències que l'estudiant ha d'assolir en cada assignatura requereix que el procés d'avaluació no es redueixi a un únic examen final. Per tant, s'utilitzaran diferents instruments per poder garantir una avaluació continuada i més global que tingui en compte el treball que s'ha realitzat per assolir els diferents tipus de competències. És per aquesta raó que parlem de dos tipus d'avaluació amb el mateix nivell d'importància:

- **Avaluació de procés:** Seguiment del treball individualitzat per avaluar el procés d'aprenentatge realitzat durant el curs. Aquest seguiment es pot fer amb les tutories individuals o grupals, el lliurament de treballs de cada tema i la seva posterior correcció, amb el procés d'organització i assoliment que segueixen els membres d'un equip de forma individual i col·lectiva per realitzar els treballs de grup, etc. L'avaluació del procés es farà a partir d'activitats que es realitzaran de forma dirigida o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Alguns exemples serien: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); participació en debats col·lectius, visites, assistència a conferències, etc. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del quadrimestre.

- **Avaluació de resultats:** Correcció dels resultats de l'aprenentatge de l'estudiant. Aquests resultats poden ser de diferents tipus: treballs en grup de forma oral i escrita, exercicis de classe realitzats individualment o en petit grup, reflexions i anàlisis individuals en les quals s'estableixen relacions de diferents fonts d'informació més enllà dels continguts explicats pel professorat a les sessions de classe, redacció de treball individuals, exposicions orals, realització d'exàmens parcials o finals, etc.

PLA D'ESTUDIS

Tipus de matèria	Crèdits
Formació Bàsica	100
Obligatòria	60
Optativa	30
Treball de Fi de Grau	9
Pràctiques Externes	41
Total	240

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS

	Crèdits	Tipus
Didàctica Artística I	3,0	Obligatòria
Llengua Anglesa per a Usos Acadèmics	6,0	Formació Bàsica
Tècniques d'Expressió i Comunicació	6,0	Formació Bàsica
Didàctica i Currículum Escolar	6,0	Formació Bàsica
Educació Audiovisual i TIC	6,0	Obligatòria
Escola, Sistema Educatiu i Funció Docent	6,0	Formació Bàsica
Naturalesa del Coneixement Artístic i Literari	9,0	Formació Bàsica
Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic	6,0	Formació Bàsica
Psicologia del Desenvolupament	6,0	Formació Bàsica
Sociologia de l'Educació	6,0	Formació Bàsica

SEGON CURS

	Crèdits	Tipus
Escola Infantil. Aula 0-3	6,0	Formació Bàsica
Evolució de l'Educació Contemporània	6,0	Formació Bàsica
Família, Escola i Entorn	6,0	Formació Bàsica
Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat	6,0	Formació Bàsica
Psicologia de l'Educació	6,0	Formació Bàsica
Psicologia de la Primera Infància. 0-6 anys	6,0	Formació Bàsica
Desenvolupament Psicomotor i Expressió Corporal	7,0	Formació Bàsica
Educació Musical I	3,0	Obligatòria
Escola Infantil. Aula 3-6	6,0	Formació Bàsica
Pràctiques I	8,0	Pràctiques Externes

TERCER CURS

	Crèdits	Tipus
Didàctica Artística II	6,0	Obligatòria
Didàctica de la Llengua Anglesa	3,0	Obligatòria
Didàctica de la Matemàtica I	3,0	Obligatòria
Didàctica del Llenguatge I	6,0	Obligatòria
Optatives	12,0	Optativa
Pràctiques II	15,0	Pràctiques Externes
Didàctica del Coneixement del Medi I	3,0	Obligatòria
Didàctica del Llenguatge II	6,0	Obligatòria
Educació Musical II	6,0	Obligatòria

QUART CURS

	Crèdits	Tipus
Didàctica de la Matemàtica II	6,0	Obligatòria
Didàctica del Coneixement del Medi II	6,0	Obligatòria
Literatura Infantil	3,0	Obligatòria
Optatives	18,0	Optativa
Treball de Fi de Grau	9,0	Treball de Fi de Grau
Pràctiques III	18,0	Pràctiques Externes

OPTATIVITAT

Menció en Art i Educació

Per obtenir aquesta menció, de la qual quedarà constància al títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a la menció
- fer les "Pràctiques III" de l'àmbit de la menció
- dels 30 crèdits optatius que cal cursar, un mínim de 24 han de ser de les assignatures optatives detallades a continuació

	Crèdits
Espais de Cultura. Creativitat i Estètica	6,0
Recursos Audiovisuals i Multimèdia	6,0
Recursos Dramàtics i Expressius	6,0
Propostes Didàctiques Innovadores d'Educació Artística	6,0
La Música a l'Escola Infantil	6,0

Menció en Educació Inclusiva i Atenció a la Diversitat

Per obtenir aquesta menció, de la qual quedarà constància al títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a la menció
- fer les "Pràctiques III" de l'àmbit de la menció
- dels 30 crèdits optatius que cal cursar, un mínim de 24 han de ser de les assignatures optatives detallades a continuació

	Crèdits
Estratègies de Planificació i Organització de l'Aula Inclusiva	6,0
Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns del Desenvolupament	6,0
Diversitat i Diferència a l'Escola. Eixos de Desigualtat i d'Educació	6,0
Identificació i Resposta davant de les Dificultats d'Aprenentatge	6,0
La Convivència a l'Aula i a l'Escola. Prevenció i Resolució de Conflictos	6,0

Menció en Llengua Anglesa i la seva Didàctica

Per obtenir aquesta menció, de la qual quedarà constància al títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a la menció
- fer les "Pràctiques III" de l'àmbit de la menció
- haver superat, com a mínim, 12 crèdits d'assignatures impartides en anglès o acreditar l'equivalent al B1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les llengües (MECR)
- dels 30 crèdits optatius que cal cursar, un mínim de 24 han de ser de les assignatures optatives detallades a continuació

	Crèdits
Enfocaments i Metodologies per a l'Ensenyament de l'Anglès	6,0
Llengua Anglesa I	6,0
Llengua Anglesa II	6,0
Recursos i Estratègies per a l'Ensenyament de l'Anglès	6,0
Cultura i Literatura dels Països de Parla Anglesa	6,0

Itinerari en Biblioteca Escolar i Animació a la Lectura

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari
- cursar 30 crèdits optatius segons l'oferta acadèmica

	Crèdits
Educació i Lectura	6,0
Organització de la Biblioteca Escolar	6,0
Dinamització de la Lectura	6,0
La Biblioteca Escolar com a Centre de Recursos d'Informació	6,0

Itinerari en Coneixement Científic i Matemàtic a l'Escola Infantil

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari
- cursar 30 crèdits optatius segons l'oferta acadèmica

	Crèdits
Educació Ambiental	6,0
Materials i Recursos Didàctics a l'Aula de Matemàtiques	6,0
Desenvolupament Professional i Estratègies per al Professorat de Matemàtiques	6,0
Festes i Cultura Popular a l'Escola	6,0
Pedagogia i Didàctica de la Religió	6,0

Itinerari en El Cos i la Música

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari
- cursar 30 crèdits optatius segons l'oferta acadèmica

	Crèdits
Intervenció Psicomotriu	6,0
Fonaments de la Didàctica de la Música	6,0
Joc Dramàtic	6,0
Audició, Repertori i Educació Estètica	6,0

Itinerari en Tecnologies de la Informació i la Comunicació a l'Escola

Per reconèixer aquest itinerari, del qual quedarà constància al Suplement Europeu al Títol, cal:

- fer el Treball de Fi de Grau vinculat a l'itinerari
- cursar 30 crèdits optatius segons l'oferta acadèmica

	Crèdits
La Competència Digital en la Gestió del Centre i de les Tasques Docents	6,0
Metodologies d'Aprenentatge en Línia	6,0
Disseny i Creació de Materials Didàctics amb TIC	6,0
La Coordinació de les TIC del Centre Escolar	6,0

Optatives sense itinerari

	Crèdits
Recerca Educativa	6,0
Infància, Educació i Societat	6,0
La Funció Tutorial. Eines per a la Docència	6,0
El Centre Educatiu. Autonomia de Centre i Treball en Xarxa	6,0
L'Educació a Catalunya i els Canvis Culturals. Bases i Prospectiva	6,0

ASSIGNATURES DE PRIMER CURS

Didàctica Artística I

Obligatòria

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Montserrat Rierola De Mas

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció a la didàctica artística. El seu plantejament és teòric i pràctic i vol dotar l'alumnat de coneixements, estratègies i recursos per treballar l'educació artística a les aules de l'etapa d'educació infantil.

Objectius:

1. Donar a conèixer els codis, els procediments teòrics bàsics i estratègics que permetin als futurs mestres incorporar l'expressió plàstica al procés d'ensenyament-aprenentatge a l'etapa d'educació infantil.
2. Veure l'educació artística com un aprenentatge significatiu pel desenvolupament del nen.
3. Veure l'educació artística com una pràctica transversal i inclusiva. Treballar la relació entre art i societat, entorn des de l'escola.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Tenir habilitat per treballar i comunicar-se en un equip interdisciplinari.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Tenir capacitat per aprendre.
- Ser capaç d'adaptar-se a situacions noves.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Tenir iniciativa i esperit emprenedor.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i els audiovisuals i saber analitzar les dades obtingudes i comprendre críticament la realitat per elaborar un informe de conclusions.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, context europeu i internacional. Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en educació infantil.
- Participar en l'elaboració i el seguiment de projectes educatius d'educació infantil en el marc de projectes de centre i en col·laboració amb el territori, altres professionals i agents socials.
- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.
- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement artístic, així com la seva evolució històrica.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.

CONTINGUTS:

1. La plàstica com a llenguatge

- 1.1. El punt i la línia
- 1.2. La forma i la composició
- 1.3. El collage i la textura
- 1.4. El color

2. La didàctica de l'expressió plàstica i els recursos metodològics:

- 2.1. Experiències artístiques a l'escola
- 2.2. Experiències didàctiques en els centres culturals
- 2.3. Visita a una escola d'arts plàstiques
- 2.4. Visita a una sala d'exposicions

3. Producció de material didàctic per a l'aula

- 3.1. El tema com a treball didàctic i artístic
- 3.2. La recerca d'informació del tema
- 3.3. El procés de treball com a terreny d'experimentació, joc i descoberta
- 3.4. La producció: correcció formal i conceptual
- 3.5. La presentació

AVALUACIÓ:

L'avaluació és continuada i consta de:

Avaluació de procés:

- Les activitats realitzades a les sessions de classe i del treball dirigit 30%
- Assistència i participació activa a l'aula i a les sessions de tutoria. 10%

Avaluació de resultats:

- La producció del material didàctic 50%
- Les respostes de la guia de lectura 10%

La nota final de l'assignatura serà el resultat de les notes que corresponguin a l'avaluació de procés i a l'avaluació de resultats

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Eisner, Elliot W. *El arte y la creación de la mente*. Barcelona: Paidós, 2004.
- Heller, E. *Psicología del color*. Barcelona: Gustavo Gili, 2004.
- Munari, B. *I Prelibri*. Corraini, 2002.
- Varichon A. *Colores Historia de su significado y fabricación*. Barcelona: Gustavo Gili, 2009.

Complementària

- Berger, J.; Christie, J. *Te mando este rojo cadmio? Cartes entre John Berger i John Christie*. Barcelona: Actar, 2000.
- Herriott L. *Packaging y pleado*. Barcelona: Gustavo Gili, 2007
- Hopfengart, C.; Wiederkehr, E. *Paul Klee. Hand Puppets*. Gerd Hatje, 2006.
- Munari, B. *Cappucetto bianco*. Maurizio Corraini, 2001.
- Munari, B. *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Pastoureau, M. *Diccionario de los colores*. Barcelona: Paidós, 2009.
- Torres García, J. Aladdin. *Juguetes transformables*. Museo Torres García, 2005.

Vídeos

- Canudas, Jordi i l'escola la Sinya. *Al Portal de casa_ i els constructors_ Barri del Remei de Vic*. 2011
- Goldsworthy, Andy. *Rios y mareas*. Alemanya, 2008
- Mai Balaguer; Lora, O. *Colors en sèrie*. Equip 33, 2007.
- Viladebó, C. Alexander Calder. *Les mobiles de Calder*. París, 1961.

Enllaços

- ACVIC Centre d'Arts Contemporànies.
[IP-01]. Criss-Crossing de Jordi Lafon
[IP_02] Correspondències
[IP_03] Al portal de casa_ i els constructors_
<http://www.acvic.org>
- Escola d'arts plàstiques de Torelló

<http://www.ajtorello.cat/frontal/directori/detall.php?entitat=141>

- Escola La Farinera centre d'arts visuals de Vic

<http://www.lafarinera.cat/jugarnadala.htm>

- Una mà de contes. TV3

<http://www.super3.cat/unamadecontes/>

Llengua Anglesa per a Usos Acadèmics

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Anna M. Vallbona Gonzalez
- Daniel Nicholls
- Marta Corominas Salom
- Miquel Pujol Tubau
- Nuria Medina Casanovas

OBJECTIUS:

L'assignatura Llengua anglesa per a Usos Acadèmics és una assignatura instrumental que permet als alumnes desenvolupar les habilitats de producció i comprensió de textos orals i escrits dins d'un context acadèmic. Els objectius específics d'aquesta assignatura són:

- Promoure l'autonomia de l'alumne per llegir, escriure i entendre textos acadèmics
- Desenvolupar estratègies de comprensió lectora de textos acadèmics
- Desenvolupar estratègies d'expressió escrita de textos acadèmics
- Comprendre i desenvolupar presentacions orals acadèmiques
- Conèixer i utilitzar les estructures gramaticals i el vocabulari adients per al context acadèmic

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comunicar-se de forma oral i escrita en una llengua estrangera.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

CONTINGUTS:

1. Estratègies de lectura acadèmica
  1. La lectura efectiva
  2. La lectura globalitzada
  3. La lectura focalitzada
2. Estratègies d'escriptura acadèmica
  1. Estructura de la frase, ordre de mots i connectors
  2. Desenvolupament del paràgraf: tesi, desenvolupament i conclusió
  3. L'argumentació
  4. Cites i paràfrasis
1. Estratègies per a presentacions orals
  1. Estratègies de comprensió de presentacions orals acadèmiques
  2. Els procés de preparació d'una presentació oral

3. La llengua de les presentacions orals

1. El vocabulari acadèmic

1. Ús del diccionari

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura s'estructura en tres components:

Proves (2): 40%

Treball personal: 50%(2 redaccions, de 3 a 5 activitats, presentació oral)

Participació: 10%

Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots tres components.

1. Proves. Hi haurà dues proves durant el semestre. Per aprovar l'assignatura, cal aprovar-les totes dues.
2. Treball personal. Són les activitats assignades pel professor que fa l'alumne per adquirir les competències de l'assignatura.
3. Participació. En aquesta assignatura, participar vol dir anar a les sessions amb la feina preparada i participar en les discussions dels exercicis d'una manera productiva.

La recuperació d'una o més parts de l'avaluació es farà durant el període de proves i activitats de recuperació .

Els teballs presentats han de ser inèdits i elaborats pel propi alumne/a.

BIBLIOGRAFIA:

- Bailey, S. (2006). *Academic writing. A handbook for international students*. Londres: Routledge.
- McCarthy, M.; O'Dell, F. (2008). *Academic vocabulary in use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- *Longman language activator*. (1993). Londres: Longman.
- Murphy, R. (2004). *English grammar in use*. Intermediate. Cambridge: Cambridge University Press.
- *Oxford pocket català per a estudiants d'anglès*. (2002). Oxford: Oxford University Press.
- Philpot, S.; Curnick, L. (2007). *New Headway. Academic skills*. Level 3. Oxford: Oxford University Press.
- Seal, B. (1997). *Academic encounters*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Terry, M.; Wilson, J. (2004). *Focus on academic skills*. Londres: Pearson Longman.

Tècniques d'Expressió i Comunicació

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- M. Angels Verdguer Pajeros
- Rosa Maria Guell Devesa

OBJECTIUS:

L'assignatura és instrumental i serveix per introduir l'alumnat als gèneres discursius propis de la comunitat universitària, tant orals com escrits, així com també als gèneres discursius propis de l'àmbit professional específic. Aquest plantejament permet vincular-la amb altres assignatures del grau, en la mesura que dota l'alumnat d'eines per produir, comprendre i interpretar textos dels àmbits científic, acadèmic i professional en llengua catalana.

- Conèixer i utilitzar els diferents gèneres discursius, orals i escrits, propis dels àmbits universitari i professional.
- Aprendre a utilitzar la llengua amb rigor formal (convencions estilístiques, tipogràfiques, etc.) i lingüístic (estàndard oral i escrit de la llengua catalana).
- Garantir que l'alumnat adquireixi un nivell de competència lingüística i comunicativa adequats per tal de poder-se comunicar amb eficàcia i precisió en l'àmbit acadèmic i professional.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació, d'anàlisi i de construcció de coneixement a partir de la pròpia experiència i la dels altres, saber-la documentar, fonamentar i comunicar de forma oral i escrita.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Comprendre el pas de l'oralitat a l'escriptura i conèixer els diferents registres i usos de la llengua.
- Reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal.

CONTINGUTS:

1. La competència comunicativa oral i escrita
  1. El/la mestre/a i la comunicació
2. La variació lingüística
  1. Les varietats i els registres

2. L'estàndard
3. La composició escrita
  1. El procés de composició escrita: planificació, textualització i revisió
  2. Les propietats textuais: adequació, coherència i cohesió
  3. Gèneres discursius escrits propis de l'àmbit acadèmic i professional
  4. Recursos per a la composició escrita
4. El discurs oral
  1. El procés de planificació del discurs oral formal
  2. Estratègies de producció i comprensió orals
  3. Gèneres discursius orals propis de l'àmbit acadèmic i professional
  4. Criteris de locució i correcció fonètica

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre l'alumnat realitzarà tres blocs d'activitats (tasques orals i escrites, un projecte d'escriptura i una prova escrita final) que, d'acord amb un pla de treball, li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. La professora en farà el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Hi haurà, també, la lectura obligatòria d'un llibre. Cal tenir en compte que:

- Totes les produccions orals i escrites es realitzaran en llengua catalana.
- S'han d'aprovar tots els blocs per separat (tasques, projecte i prova).
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable.
- Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció no serà avaluat de contingut.
- Cal consultar regularment el campus virtual de l'assignatura.

Avaluació de resultats:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La qualificació final serà el resultat de les tres notes obtingudes dels tres blocs, que cal tenir aprovats per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Percentatges de la qualificació final:

- Bloc I: Tasques orals i escrites 50 %
- Bloc II: Projecte final 25 %
- Bloc III: Prova 25 %

La recuperació d'un o més blocs suspesos es farà durant el període de *Recuperacions*.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Cuenca, Maria Josep. *Gramàtica del text*. Alzira: Bromera, 2008.
- Castellanos i Vila, Josep-Anton. *Quadern: normativa bàsica de la llengua catalana*. Bellaterra: Institut de Ciències de l'Educació, Universitat Autònoma de Barcelona, 1997.

Complementària

- Cassany, Daniel. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2002.
- Cassany, Daniel. *Esmolar l'eina. Guia de redacció per a professionals*. Barcelona: Empúries, 2007.
- Castellanos i Vila, Josep-Anton. *Manual de pronunciació: criteris i exercicis d'elocució*. Vic: Eumo, 2004. Barcelona: Empúries, 2007.
- Coromina, Eusebi. *Manual de redacció i estil*. Vic: El 9 Nou, 2008.
- Cuenca, Maria Josep. *Sintaxi catalana*. Barcelona: UOC, 2003.

Webgrafia

- <http://www.iec.cat> (Institut d'Estudis Catalans)
- <http://www.termcat.cat> (TERMCAT)
- <http://sl.uvic.cat> (Serveis Lingüístics de la Universitat de Vic).
- <http://www.parla.cat> (Aprendre Català a Internet)
- http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert (ARGUMENTA. Competències lingüístiques i comunicatives)

Didàctica i Currículum Escolar

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Jesús Soldevila Pérez
- Ramon Sitja Domenech

OBJECTIUS:

- Reflexionar sobre el propi pensament educatiu per prendre consciència dels models i les teories educatives explícites i implícites.
- Conèixer les bases i els components de la Didàctica i del disseny i desenvolupament curricular.
- Aplicar els coneixements adquirits en diferents contextos i situacions educatives.
- Adquirir actituds favorables i competències d'acció envers la reflexió, l'anàlisi de la pràctica i la innovació educatives adreçades a la planificació de l'educació i la seva aplicació al centre i a l'aula.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.

CONTINGUTS:

1. La Didàctica dins l'educació
  1. Característiques i finalitats de la Didàctica
  2. L'acte comunicatiu educatiu
  3. El procés d'ensenyament-aprenentatge a l'escola
  4. Els equipaments i el material didàctic
  5. L'organització dels espais d'aprenentatge
2. Currículum escolar
  1. Paradigmes i models curriculars

2. El currículum de l'Estat espanyol i Catalunya
  3. Els components del currículum. L'avaluació
  4. La planificació didàctica. Models
3. L'infant i el grup-classe
    1. El grup com a instrument per l'aprenentatge i per a la socialització
    2. La participació de l'alumnat
    3. La convivència i els conflictes

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés (20%)

- Per al seguiment òptim de l'assignatura es requereix l'assistència i la participació activa en les sessions de classe i en les de treball dirigit, per la qual cosa serà necessària la presencialitat per fer el seguiment del curs.
- Seguiment de les activitats i pràctiques que es plantegin en les sessions de classe i les de treball dirigit.
- Assistència a les tutories grupals i individuals en les que estiguin implicats o implicades per les activitats.
- Presentació del treball grupal

Avaluació de resultats: 80%

- Treball grupal sobre una unitat de programació: 35%
- Prova escrita individual: 25%
- Estudi de casos, producció de materials, anàlisi crítica de documentació: 20%

BIBLIOGRAFIA:

General

- Antón, Montserrat. (2009): *Planificar la etapa 0-6. Compromiso de sus agentes y práctica cotidiana*. Barcelona: Graó.
- Bassedas, Eulàlia; Huguet, Teresa; Solé, Isabel (2007): *Aprender i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó, 10a ed. rev.
- Carda, Rosa M.; Larrosa, Faustino. (2007): *La organización del centro educativo. Manual para maestros*. Alicante. Club universitario.
- Díez Navarro, M. Carmen (2007): *Mi escuela sabe a naranja. Estar y ser en la escuela infantil*. Barcelona, Graó.
- Sáenz, Óscar. (dir.), (1994): *Didáctica general: Un enfoque curricular*. Alcoi: Marfil.

Bloc 1. La Didàctica dins l'educació

- Diversos autors (2001): *Estrategias organizativas de aula*. Barcelona, Graó (Claves para la innovación educativa, 8).
- Escaño, José; Gil de la Serna, María (2006): *Cómo se aprende y cómo se enseña*. Barcelona: Horsori, 4a ed.
- Medina, Antonio; Salvador, Francisco (2002): *Didáctica General*. Madrid: Pearson Educación.
- Parcerisa, Artur. (2001): *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona: Graó, 5a ed.

- Pozo, Juan Ignacio i altres (2006): *Nuevas formas de pensar la enseñanza y el aprendizaje. Las concepciones de profesores y alumnos*. Barcelona: Graó.

Bloc 2. Currículum escolar

- Arnau, Laia; Zabala, Antoni (2008): *Cómo aprender y enseñar competencias*. Barcelona: Graó.
- Coll, Cèsar. i altres (1992): *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Santillana, Col. Aula XXI.
- Del Carmen, Luis i altres (2004): *La planificación didáctica*. Barcelona: Graó.
- Escamilla, Amparo (2009): *Las competencias en la programación de aula. Infantil y primaria 3-12*. Barcelona: Graó.
- Giné, Núria; Parcerisa, Artur. (coord.) (2003): *Planificación y análisis de la práctica educativa. La secuencia formativa: fundamentos y aplicación*. Barcelona: Graó.
- Salinas, Dino (2002): *!Mañana examen! La evaluación: entre la teoría y la realidad*. Barcelona: Graó.
- Zabala, Antoni (1995): *La práctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó.

Bloc 3. L'infant i el grup-classe

- Fabra, M. Lluïsa (2004): *Técnicas de grupo para la cooperación*. Barcelona: Ceac, 2a ed.
- Franch, Joaquim i altres (1991): *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial.
- Pujolàs, Pere (2003): *Aprender juntos alumnos diferentes. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial.

Educació Audiovisual i TIC

Obligatòria

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Marta Marimon Marti
- Miquel Perez Mas

OBJECTIUS:

1. Prendre consciència de les implicacions socials i educatives de les tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Conèixer els principis didàctics i pedagògics de la utilització de les TIC en els processos d'ensenyament-aprenentatge.
3. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment les TIC i els recursos digitals com a eines per promoure l'aprenentatge i el coneixement, i per potenciar la innovació educativa i professional.
4. Conèixer els procediments tècnics i sistemes de producció bàsics dels mitjans audiovisuals i proporcionar eines metodològiques i conceptuals bàsiques per iniciar-se en l'anàlisi dels missatges audiovisuals.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Posseir instruments per transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Tenir habilitat en l'ús de les TIC.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Desenvolupar capacitats i habilitats per al treball en xarxa.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i els audiovisuals i saber analitzar les dades obtingudes i comprendre críticament la

realitat per elaborar un informe de conclusions.

- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Saber utilitzar programes informàtics relacionats amb els continguts curriculars com a estratègia per millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge.
- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives, en particular la televisió.

CONTINGUTS:

Implicacions socioeducatives de la Societat de la Informació

- El paradigma de la Societat Informacional
- Implicacions de les TIC sobre la cultura i l'educació
- Paper de les TIC en l'aprenentatge autònom i al llarg de la vida
- Processos de comunicació i interacció basats en la Xarxa per al treball socioeducatiu en xarxa i les comunitats d'aprenentatge
- Tractament de les TIC a l'educació: matèria d'aprenentatge, recurs didàctic i agents educatius

Principis didàctics i pedagògics de la utilització de les TIC en els processos d'ensenyament-aprenentatge

- Teories de l'aprenentatge i TIC
- Dimensió social de l'aprenentatge a través de la Xarxa
- Rol de les TIC en els projectes educatius de centre
- Integració curricular de les TIC
- Competències digitals per a docents i discents
- Funcions del coordinador/a TIC del centre
- Anàlisi de bones pràctiques d'incorporació de les TIC a l'aula

Avaluació i ús de recursos i eines digitals a l'aula

- Pissarra digital interactiva (PDI)
- Programari educatiu (JClic)
- Recursos i portals educatius
- Presentacions multimèdia
- Eines 2.0 (Web, Bloc, Wiki)
- Metodologies formatives a través d'Internet (WebQuest, Caceres del Tresor, MiniQuest)

Els audiovisuals a l'Educació Infantil

- Imatge, realitat i ficció
- La percepció visual i sonora
- La imatge fixa i la imatge seqüencial
- La imatge i els mitjans de comunicació de masses
- Televisió i educació

El llenguatge audiovisual

- La imatge fixa: de la mecanització de la imatge a la imatge digital
- La fotografia: característiques, procediments tècnics i sistemes de producció
- La imatge seqüencial: dels precedents de la imatge en moviment a articulació del llenguatge audiovisual
- El vídeo: característiques, procediments tècnics i sistemes de producció

Aplicacions educatives dels mitjans audiovisuals

- Anàlisi de la representació audiovisual i dels mitjans de comunicació
- La producció audiovisual com a eina d'aprenentatge, d'expressió i socialització: la fotografia digital i analògica, l'animació i el vídeo a l'aula

- La fotografia i el vídeo com a eina de documentació: la producció de material didàctic
- Recursos multimèdia a l'aula: editors gràfics, presentacions gràfiques i audiovisuals (P3, PWP, WMV)

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Acompliment del pla de treball.
- Procés individual d'aprenentatge seguit per cada estudiant.
- Procés de treball de grup seguit per cada equip de treball.
- Tutories individuals per al seguiment de les activitats de classe.
- Tutories de petit grup per al seguiment del treball.

Avaluació de resultats:

- Realització de les activitats de classe (20%)
- Realització del treball grupal (60%)
- Examen de continguts de l'assignatura (20%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Belver, M.; Acaso, M.; Merodio, I. (eds.) *Arte infantil y cultura visual*. Editorial Eneida, 2005.
- Cabero, J. (coord.) *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid: McGraw-Hill, 2006.
- Cases, J.; Torrecasana, M. R. *Les TIC a l'educació infantil*. Barcelona: Editorial UOC, 2006.
- Castells, M. *La era de la informació. Economía, sociedad y cultura*. Vol. 1, 2, 3. Madrid: Alianza, 1997.
- Ferrés, J. *Educación en la cultura del espectáculo*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Ferrés, J. (coord.) *Com veure la TV?*, I, II i III. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Consell de l'Audiovisual de Catalunya, 1998.
- Monereo, C.; Badia, A.; Domènech, M.; Escofet, A.; Fentes, M. *Internet y competencias básicas*. Barcelona: Graó, 2005.
- Sardelich, M.E. *Las nuevas tecnologías en educación. Aplicación e integración de las Nuevas Tecnologías en el desarrollo curricular*. Vigo: Ideaspropias Editorial, 2006.
- Torregrosa, Juan Francisco. *Los medios audiovisuales en la educación*. Ediciones Alfar, 2006.
- Wolton, D. *Internet ¿y después? Una teoría crítica de los nuevos medios de comunicación*. Barcelona: Gedisa, 2000.

Complementària

- Aparici, R.; García, A.; Valdívila, M. *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
- Arnheim, R. *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Bartolomé, A.R.; Cabanellas, I.; Andrea Contin, S.; Grané, M.; Sanmartí, N. *Las tecnologías de la información y de la comunicación en la escuela*. Barcelona: Graó, 2002.
- Berger, J. *Modos de ver*. Barcelona: Gustavo Gili, 2000.
- Berger, J.; Mohr, J. *Otra manera de contar*. Barcelona: Gustavo Gili, 2007.
- Ferrés, J. *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Freedman, Kerry. *Enseñar la cultura visual*. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Freund, G. *La fotografía como documento social*. Barcelona: Gustavo Gili, 2001.
- Gros, B. *El ordenador invisible. Hacia la apropiación del ordenador en la enseñanza*. Barcelona: Gedisa EDIUOC, 2000.
- Hernández, M.; Acaso, M. *Arte, infancia y creatividad*. Madrid: Complutense, 2003.
- Martínez, F.; Prendes, M.P. *Nuevas tecnologías y educación*. Madrid: Pearson, 2004.
- Ortega, J.A.; Chacón, A. (coord.) *Nuevas tecnologías para la educación en la era digital*. Madrid:

Pirámide, 2007.

- Pérez, A.; Redondo, S. *Projectes telemàtics a l'educació primària: un recurs per transformar l'escola*. Barcelona. Editorial UOC, 2006.
- Rhonda, M. *Enseñar al profesorado cómo utilizar la tecnología*. Barcelona: Editorial UOC. 1994.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona: Gedisa, 2000.
- Tisseron, S. *Internet, videojocs, televisió...* Barcelona: Graó, 2006.

Webgrafia

- Departament d'Educació. <http://www.gencat.cat/educacioXarxa>
- Telemàtica Educativa de Catalunya. <http://www.xtec.cat>
- Ajuntament de Barcelona. Educació. <http://www.bcn.es/educacio/Unesco>: <http://www.unesco.org>
- Pangea, Internet solidario. <http://www.pangea.orgMitjans>.
- Xarxa d'Educadors i Comunicadors. <http://mitjans.pangea.org/>
- Intercambiar información y experiencias en educación especial. <http://guindo.pntic.mec.es/~gherrero/nee.htm>
- Enciclopedia virtual de Tecnología Educativa. <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>
- Revista electrònica de Tecnología Educativa. <http://www.uib.es/depart/gte/revelec.html>
- Revista Quaderns Digitals. <http://www.quadernsdigitals.net/>
- Portal Educatiu de la Generalitat de Catalunya. <http://www.edu365.com>
- Portal de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. <http://www.edu3.cat>
- Portal educativo CNICE Educació y TIC. <http://www.aulatic.com>
- Tallers de cinema a escoles i instituts públics de Catalunya <http://www.cinema-en-curs.org>
- *Un color nou*. Sèrie d'entreteniment cultural (Batabat i TV3, 2009) <http://www.tv3.cat/3alacarta>

Escola, Sistema Educatiu i Funció Docent

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna Girbau Ferrés
- Laura Domingo Peñafiel

OBJECTIUS:

- Adquirir les competències necessàries per dur a terme la tasca professional.
- Conèixer i reflexionar sobre els elements interns i externs que conformen el marc pedagògic, l'estructura, el funcionament i la vida d'un centre escolar.
- Fonamentar-se en una visió sistèmica de l'escola, els seus elements i els agents amb els quals s'interrelaciona a l'hora de fer anàlisis, interpretacions i presa de decisions educatives.
- Reconèixer i analitzar indicadors de l'estructura organitzativa dels centres per poder prendre decisions de millora en el seu funcionament.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, context europeu i internacional. Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en educació infantil.
- Conèixer la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la pròpia pràctica.
- Participar en les propostes de millora en els diferents àmbits d'actuació que es puguin establir en un centre.

CONTINGUTS:

1. L'escola i l'educació
  1. Finalitats de l'educació
  2. L'escola com a eina social. Centres educatius i entorn social
  3. Paradigmes educatius i escola
2. Fer de mestres

1. El perfil professional de les i dels mestres: competències
2. Tasques i responsabilitats dels i de les mestres en la interacció. La funció tutorial
3. El marc legal i les polítiques educatives
  1. Legislació de l'àmbit educatiu.
  2. Escolarització i polítiques educatives
  3. Caracterització laboral i professional de les i dels mestres
4. Organització del centre educatiu
  1. Estructura del sistema educatiu
  2. Tipologies dels centres educatius
  3. Estructura organitzativa de l'escola
5. La presa de decisions del centre com a comunitat educativa
  1. L'autonomia del centre educatiu
  2. Documents i instruments per a l'organització i la gestió escolar
  3. L'organització dels òrgans personals
  4. L'organització dels recursos materials
  5. L'organització dels recursos funcionals
  6. Les relacions amb l'entorn

AVALUACIÓ:

S'avaluaran i hauran d'estar aprovats tots els treballs individuals i col·lectius que es realitzin al llarg de l'assignatura.

Avaluació de procés: 20%

- assistència i participació a classe
- activitats i pràctiques de classe
- tutoria individual
- tutoria grupal

Avaluació de resultats: 80%

- treball individual o grupal sobre una lectura (35%)
- treball individual o grupal sobre el bloc 3 i 4 del temari (25%)
- examen sobre el bloc 5 (20%)

BIBLIOGRAFIA:

General

- Carda, Rosa M.; Larrosa, Faustino (2007): *La organización del centro educativo. Manual para maestros*. Alicante: Club Universitario
- Cantón, Isabel (coor.) (1996): *Manual de organización de centros educativos*. Barcelona: Oikos-tau
- Cela, Jaume; Palou, Juli (2004): *Va de mestres. Carta als mestres que comencen*. Barcelona: Rosa Sensat
- Fullan, Michael; Hargreaves, Andy (1997): *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones MCEP
- Gairín, Joaquín i altres (1996): *Manual de organización de instituciones educativas*. Madrid: Escuela Española
- Santos Guerra, Miguel Ángel (1997): *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones*

Bloc 1. L'escola i l'educació

- Delors, Jacques (1996): *La educación encierra un tesoro. Informe de la Unesco*. Madrid: Santillana
- Gimeno, José (2000): *La educación obligatoria: su sentido educativo y social*. Madrid: Morata.
- Gimeno, José; Pérez, Ángel (1992): *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata.
- Imbernón, Francesc (coord.) (1999): *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó
- Morín, Edgar (2001): *Los siete saberes necesarios para la educación del futuro*. Barcelona: Paidós
- Pérez Gómez, Angel (1998): *La cultura escolar en la sociedad neoliberal*. Madrid: Morata

Bloc 2. Fer de mestres

- Arnaiz Pere i altres (2001): *La acción tutorial*. Barcelona: Graó
- Comellas, M. Jesús (coord) (2002): *Las competencias del profesorado para la acción tutorial*. Barcelona: Praxis
- Giner, Antoni i altres (2008): *La tutoria y el tutor. Estrategias para su práctica*. Barcelona: Horsori (Cuadernos de Formación del Profesorado, 21)

Bloc 3. El marc legal i les polítiques educatives

- DDAA (2002): *Informe educativo 2002. La calidad del sistema educativo*. Madrid: Santillana/Fundación Hogar del empleado
- Escamilla, Amparo; Lagares, Ana Rosa (cols.) (2006): *La LOE: perspectiva pedagógica e histórica. Glosario de términos esenciales*. Barcelona: Graó
- Ferrer Julià, Ferran (director); Ferrer Esteban, Gerard; Castel Baldellou, José Luís (2006): *PISA 2003 a Catalunya. Una ullada a les desigualtats educatives*. Barcelona: Fundació Bofill (Publicacions Digitals, 2)
- Laukkanen, Reijo (2006): *Claus de l'èxit del sistema educatiu finlandès*. Barcelona: Fundació Bofill (Debats d'Educació, 7)
- Marchesi, Alvaro (2000): *Controversias en la educación española*. Madrid: Alianza Editorial
- Santamaría, Germán (1998): *Compilación legislativa básica: LODE, LOGSE, LOPEC*. Madrid: Universidad de Alcalá

Bloc 4. Organització del centre educatiu

- Antúnez, Serafí (2000): *La acción directiva en las instituciones escolares. Análisis y propuestas*. Barcelona: ICE UB/Horsori
- Bolívar, Antonio (2000): *Los centros educativos como organizaciones que aprenden*. Madrid: La Muralla
- Cantón, Isabel (coor.) (2000): *Las organizaciones escolares: hacia nuevos modelos*. Buenos Aires: Fundec
- Gairín, Joaquin (2000): *La organización escolar: contexto y texto de actuación*. Madrid: La Muralla
- Gairín, Joaquin; Antúnez, Serafí (2008): *Organizaciones educativas al servicio de la sociedad*. Madrid: Wolters Kluwer España
- Gimeno, José; Carbonell, Jaume (coord.) (2004): *El sistema educativo. Una mirada crítica*. Madrid: Praxis
- Pastora, José Francisco (1996): *Organización y funcionamiento de centros de educación infantil y primaria*. Madrid: Escuela Española
- Santos Guerra, Miguel Angel (1994): *Entre bastidores. El lado oculto de la organización escolar*. Archidona, Malaga: Aljibe

Bloc 5. La presa de decisions del centre com a comunitat educativa

- DDAA (2000): *El Proyecto Educativo de la institución escolar*. Barcelona: Graó
- Antúnez, Serafí i altres (2000): *El proyecto educativo de la institución escolar*. Barcelona: Graó
- Armengol, Carme; Freixas, Mònica; Pallarès, Rosa M. (2000): *Seguint el fil de l'organització*. Cerdanyola: Serveis de publicacions UAB

- Domènech, Joan; Viñas, Jesús (1997): *La organización del espacio y del tiempo*. Barcelona: Graó
- Domínguez Fernández, Guillermo i Mesanza, Jesús (coord.) (1996): *Manual de organización de instituciones educativas*. Madrid: Escuela Española
- Gairín, Joaquín; Antúnez, Serafí (1996): *La organización escolar. Práctica y fundamentos*. Barcelona: Graó
- Gairín, Joaquín; Darder, Pere (coord.) (1994): *Organización de centros educativos. Aspectos básicos*. Barcelona: Praxis
- García Albadalejo, Antonio (coord) (2008): *La autonomía de los centros escolares*. Madrid: Secretaria general técnica del Ministerio de Educación, Política y Deporte
- García Requena, Filomena. (1997): *Organización escolar y gestión de centros educativos*. Archidona, Málaga: Aljibe
- Parcerisa, Artur (1996): *Materiales curriculares. Como elaborar-los, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona: Graó

Naturalesa del Coneixement Artístic i Literari

Formació Bàsica

Crèdits: 9.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Arnau Vernis Llambias
- M. Angels Verdaguer Pajerols
- Maria Assumpta Cirera Bergada
- Rosa Maria Guell Devesa

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció a les bases teòriques i conceptuals de l'educació artística i de la didàctica de la llengua i de la literatura a l'educació infantil. El seu plantejament teoricopràctic permet vincular-la amb altres assignatures afins del Grau, en la mesura que dota l'alumnat de coneixements, estratègies i recursos per al treball d'educació artística i de llengua i literatura a l'aula d'educació infantil.

Objectius

- Introduir els estudiants en el treball de llengua, comunicació i literatura oral a l'escola, en general i en l'etapa d'educació infantil, en particular.
- Dotar l'alumnat dels elements teòrics mínims que li permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua.
- Proporcionar als estudiants estratègies adequades per a l'ensenyament-aprenentatge de la llengua i la literatura a l'etapa d'educació infantil.
- Introduir els estudiants en els conceptes fonamentals de la història i la teoria artístics.
- Dotar els estudiants d'una base conceptual i històrica que fonamenti el currículum d'educació artística al Grau d'Educació Infantil.
- Proporcionar estratègies i recursos metodològics per a treballar els diferents llenguatges artístics a l'aula.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comunicar-se de forma oral i escrita adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.
- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Conèixer el currículum de llengua i lectura-escriptura d'aquesta etapa, així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents i el procés d'aprenentatge de la lectura i escriptura i el seu ensenyament.
- Comprendre el pas de l'oralitat a l'escriptura i conèixer els diferents registres i usos de la llengua.

- Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües i plurilingües.
- Reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal.
- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement artístic, així com la seva evolució històrica.

CONTINGUTS:

Bloc 1

1. La llengua i la literatura en la infància

1. La comunicació a l'aula d'EI. El mestre com a model de llengua
2. La llengua del mestre i de l'infant

2. Introducció a la didàctica del conte. Com explicar contes

1. Narrativa literària de tradició oral: les rondalles, les faules, les llegendes
2. Versions i adaptacions de contes
3. Veu, narració i dramatització
4. Materials didàctics

3. Introducció a la didàctica de la poesia. Saber dir la poesia

1. Tipus i models de poesia
2. Veu, dicció i fonètica en la recitació
3. Materials didàctics

Bloc 2

1. Naturalesa del coneixement artístic

1. Art i coneixement: La definició de l'art. Característiques del missatge artístic. L'experiència estètica. La figura de l'artista.
2. Conceptes fonamentals de teoria artística: La idea de bellesa. Realitat i representació. Idealització, realisme i naturalisme. Imitació, figuració i abstracció. Forma i funció. El gust i el kitsch.
3. Les tècniques artístiques i la seva evolució: Pintura, escultura, arquitectura. Procediments contemporanis de la imatge.
4. Característiques i evolució dels gèneres i els estils artístics.
5. Anàlisi i interpretació de l'obra d'art.

Aplicació pràctica

La part pràctica del bloc 2 de l'assignatura consistirà en l'estudi d'un element estructural comú als tres llenguatges artístics (visual, audiovisual i musical) i la seva aplicació analiticopràctica a través d'un treball únic que integrarà les tres pràctiques artístiques esmentades.

AVALUACIÓ:

Bloc 1

Avaluació de procés:

L'avaluació del bloc és continuada. Al llarg del semestre l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts del bloc. El professorat en farà el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Convé tenir en compte que:

- Cal aprovar totes les tasques per separat.
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable.
- Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció no serà avaluada de

contingut.

- Quant a les produccions orals de l'alumnat, es tindran en compte els criteris de correcció propis de l'estàndard oral i l'aplicació i seguiment de les pautes de producció de textos orals proposades a l'assignatura Tècniques de Comunicació i d'Expressió de 1r curs del Grau.

Avaluació de resultats:

La nota final del bloc serà el resultat de tres notes parcials, que convé tenir aprovades per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Notes parcials. Percentatges en la nota global

- Tasques de curs 30%
- Projecte didàctic 30%
- Prova escrita 40%

La recuperació d'una o més parts es farà durant el període de proves i activitats de recuperació.

Bloc 2

Avaluació de procés:

S'avaluarà el procés d'assimilació de continguts teòrics i pràctics a través de la participació activa de l'alumne a classe i del seguiment de lectures i l'anàlisi de documents textuais, visuals, audiovisuals i/o musicals proposats a classe. Aquest seguiment es farà a través de tutories. L'avaluació de procés suposarà un 30% de la nota final d'aquest bloc.

Avaluació de resultats:

L'avaluació de resultats es farà a través de la realització d'un treball de la part pràctica de l'assignatura, així com de l'avaluació dels resums i ressenyes demanades a partir de la lectura i anàlisi dels documents proposats a classe. L'avaluació de resultats suposarà el 70% de la nota final d'aquest bloc.

La nota final de l'assignatura sortirà dels dos blocs que conformen l'assignatura, el bloc artístic comptabilitzarà un(66%) de la nota final i el literari un(33%).

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Alcoverro, C. ?La llengua oral en la infància?. *Escola Catalana*, núm. 433, 2006.
- Berger, J. *Modos de ver*. Barcelona: Gustavo Gili, 2000.
- Bernal, M. C. i altres. Primers contes (enregistrament vídeo). Vic: Eumogràfic, 1990.
- Bryan, Sara C. *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària, 2003.
- Cirlot, L. *Las claves de las vanguardias artísticas en el siglo XX, como identificarlas*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Codina, F. i altres. ?Els contes tradicionals com a primeres lectures?. *Guix*, núm. 150, 1990.
- Eco, U. *Historia de la belleza*. Barcelona: Lumen, 2004.
- Eco, U. *Historia de la fealdad*. Barcelona: Lumen, 2007.
- Jané, A. *El libro de les faules*. Barcelona: Combel, 2010.
- Maltese, C. (coord.) *Las técnicas artísticas*. Madrid: Càtedra, 1990.
- Murray Shaffer, R. *Limpieza de oídos*. Buenos Aires: Ricordi, 1967.
- Murray Shaffer, R. *Nuevo paisaje sonoro*. Buenos Aires: Ricordi, 1969.
- Ocampo, E; Peran, M. *Teorias del arte*. Barcelona: Ítaca, 1991.
- Panofsky, E. *El significado en las artes visuales*. Madrid: Alianza Editorial, 1980.
- Read, H. *Historia de la pintura moderna*. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1984.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 2002.
- Sanz, G. *Comunicació efectiva a l'aula: tècniques d'expressió oral per a docents*. Barcelona: Graó, 2005.

- Tatariewicz, W. *Historia de seis ideas. Arte, belleza, forma, creatividad, mimesis, experiencia estética*. Madrid: Tecnos, 1995.

Complementària

- Arenas i Sampera, Joaquim; Muset i Adel, Margarita. *La immersió lingüística a Catalunya, un projecte compartit*. Vic: Eumo Editorial, 2008.
- Artigas, R.(coord.). *Habilitats comunicatives. Una reflexió sobre els usos lingüístics*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3i4, 1997.
- Blacking, J. *Fins a quin punt l'home és music?*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Bozal, V. (ed.) *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. Madrid: Visor, 2000.
- Cassany, D. i altres. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 2006.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2002.
- Checa, F; Garcia, M.S.; Moran, M. *Guia para el estudio de la Historia del Arte*. Madrid: Ediciones Càtedra, 1980.
- DDAA. *Ponències, comunicacions i conclusions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Forés, P. i altres. *Contes per parlar: una proposta de treball per a la Immersió a Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gombrich, E. *Historia del Arte*. Madrid: Alianza Editorial, 1981.
- Gubern, R. *La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea*. Barcelona: Gustavo Gili, 1994.
- López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.
- Mollà, T. *Manual de sociolingüística*. València: Bromera, 2002.
- Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
- Prats, Margarida. "La poesia per a infants. Estat de la qüestió en llengua catalana". *Caplletra* 46, primavera, 2009, p. 149-182.
- Revilla, F. *Diccionario de iconografía*. Madrid: Ediciones Càtedra, 1990.
- Souriau, É. (dir.) *Diccionario Akal de Estética*. Madrid: Ediciones Akal, 1998.
- Stavinski, *Poética Musical*. Madrid: Taurus, 1977.
- Tatariewicz, W. *Historia de la estética*, 3 vols. Madrid: Akal, 1991.
- Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.
- Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Ediuoc/Proa, 1998.
- Voltas, M. (coord). *La immersió lingüística a parvulari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 1989.

Revistes

- Aula d'Innovació Educativa
- Escola Catalana
- Faristol
- Guix
- In-fàn-ci-a

Webgrafia

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació: www.edu365.cat
- Institut d'Estudis Catalans: www.iec.cat
- Serveis Lingüístics de la UVic: <http://sl.uvic.cat/>
- XTEC (Xarxa de Telecomunicacions Educatives de Catalunya): www.xtec.cat
- Recull de narracions explicades als infants: <http://www.unamadecontes.cat/>
- Universitat de Barcelona. Els sons del català: <http://www.ub.edu/sonscatala/>
- Viu la poesia: <http://www.viulapoesia.com>

Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Pau Casañas Xuriach
- Sebastià Riera Cusí
- Victor Grau Torre-marín

OBJECTIUS:

Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic és una assignatura de primer curs que forma part del mòdul de formació bàsica II, en el qual hi ha incloses les matèries de psicopedagogia, psicologia de la primera infància, desenvolupament psicomotor i filosofia. Els objectius generals de l'assignatura són:

- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció del coneixement científic i matemàtic.
- Identificar els elements que caracteritzen l'activitat científica.
- Conèixer les bases dels currículums de ciències i matemàtiques de l'educació infantil.
- Analitzar els processos d'aprenentatge infantil de les ciències i les matemàtiques.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Tenir capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Conèixer la metodologia científica i promoure el pensament científic i l'experimentació.
- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement científic i matemàtic.

CONTINGUTS:

1. Naturalesa del coneixement científic
  1. La ciència com a forma de conèixer la realitat: observar, investigar i modelitzar.
2. Com aprenen ciències els infants.
  1. Del coneixement intuïtiu al coneixement científic.
  2. Les teories implícites dels infants. Possibilitats i limitacions per a l'aprenentatge
3. Les ciències al currículum d'Infantil
  1. Capacitats vinculades a l'aprenentatge científic.
  2. L'àrea de Descoberta de l'entorn.
4. Naturalesa del coneixement matemàtic

1. Processos matemàtics: raonament, comunicació, representació, resolució de problemes i connexions
5. Com aprenen matemàtiques els nens i nenes.
  1. Els processos d'aprenentatge de les matemàtiques.
  2. Les dificultats d'aprenentatge de les matemàtiques: identificació i tractament.
  3. Idees prèvies.
  4. Ús informal de les matemàtiques.
6. Currículums de matemàtiques.
  1. Competències bàsiques: la competència matemàtica.
  2. El tractament de les matemàtiques al currículum actual.

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés

- Qüestionari inicial d'autoavaluació
- Assajos de reflexió vinculats al qüestionari inicial d'autoavaluació
- Exercicis breus

Avaluació dels resultats

- Realització des dues proves, una primera corresponent a la part de ciències i una segona a la part de matemàtiques, sobre els continguts teòrics de l'assignatura. Cada prova compta un 25% de la nota global de l'assignatura.
- Treball en grup: disseny d'una breu seqüència d'activitats que incorpori continguts científics i matemàtics (50%)

Aquestes notes faran mitjana en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a 5. En la setmana de recuperacions, caldrà recuperar les parts que no hagin estat superades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Bishop, A. *Enculturación matemática la educación matemática desde una perspectiva cultural*. Barcelona [etc.] Paidós cop, 1999.
- Cockburn, A.D.; Littler, G. *Mathematical misconceptions*. London: SAGE Publications Ltd, 2008.
- Diversos autors. *Las ciencias en la escuela. Teorías y prácticas*. Barcelona: Graó. 2002.
- Diversos autors. *Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos*. Barcelona: Graó. 2009.
- Echevarría, J. *Introducción a la metodología de la ciencia. La filosofía de la ciencia en el siglo XX*. Madrid: Cátedra. 1999.
- Gené, A.; Cortada, T. et al. *Pensar, que bé! Com acompanyar els infants a descobrir el món*. Lleida: Pagès, 2007.
- Hansen, A.(Editor) *Children's Errors in Mathematics. Understanding common misconceptions in primary schools*. Exeter (U.K.): Learning Matters Ltd, 2008.
- Hirschfeld, L.A.; Gelman, S.A. (eds.) *Cartografía de la mente: la especificidad de dominio en la mente y en la cultura*. Barcelona: Gedisa. 2002.
- Izquierdo, M.; Aliberas, J. *Pensar, actuar i parlar a la classe de ciències. Per un ensenyament de les ciències racional i raonable*. Barcelona: UAB. 2004
- Pozo, J.I. *Adquisición de conocimiento*. Madrid: Morata. 2006.
- Rodrigo, M.J.; Rodríguez, A.; Marrero, J. *Las teorías implícitas. Una aproximación al conocimiento cotidiano*. Madrid: Visor. 1993.

- Kamii, C. *El número en la educación preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1983.
- Kamii, C. *El niño reinventa la aritmética*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1984.
- Karmiloff-Smith, A. *Más allá de la modularidad. La ciencia cognitiva desde la perspectiva del desarrollo*. Madrid: Alianza Editorial, 1994.
- Onrubia, J.; Rochera, M.J.; Barberà, E. *La enseñanza y el aprendizaje de las matemáticas: una perspectiva psicológica*. Dins C. Coll, J. Palacios i A. Marchesi, *Desarrollo psicológico y educación 2. Psicología de la educación escolar*, pág. 487-508. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- Ordóñez, J.; Navarro, V.; Sánchez Ron, J.M. *Historia de la ciencia*. Madrid: Espasa Calpe, 2003.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla: Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales?, 2003.

Complementària

- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Carey, S. *Conceptual change in childhood*. Cambridge: MIT Press. 1985.
- Chamorro, M. del Carmen. *Didáctica de las matemáticas para infantil*. Madrid: Pearson Educación, 2005.
- Feu, M.T.; Schaaff, O. *Descoberta de l'entorn 3/6*. Barcelona: Ciència Activa. 1998.
- Hannell, G. *Dyscalculia. Action plans for successful learning in mathematics*. New York: David Fulton Publishers, 2005.
- Inhelder, B.; Piaget, J. *Psicología del niño*. Madrid: Morata. 2000.
- Lovell, K. *Desarrollo de los conceptos básicos matemáticos y científicos en los niños*. Madrid: Morata, 1986.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Assessment Standards for School Mathematics*. U.S.A.: National Council of Teachers of Mathematics, 1995.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Professional Standards for Teaching Mathematics*. U.S.A.: National Council of Teachers of Mathematics, 1991.
- Vega, S. *Laboratorios de ciencias en la escuela infantil*. Barcelona: Graó, 2006.
- Vila, B.; Cardo, C. *Material sensorial (0-3 años). Manipulación y experimentación*. Barcelona: Graó, 2005.

Enllaços

Revistes

- Alambique
- Aula de infantil
- Guix d'Infantil (0-6)
- Infancia y aprendizaje
- In-fan-cia
- Uno
- Science & children

Webgrafia

- Departament d'Educació. Currículum d'Educació Infantil (parvulari): [<http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/> <http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/>]
- National Council of Teachers of Mathematics: [<http://www.nctm.org/resources/elementary.aspx> <http://www.nctm.org/resources/elementary.aspx>]
- Projecte La main à la patte (en francès): [<http://www.lamap.fr/> <http://www.lamap.fr/>]
- CESIRE-CDEC (Centre de Documentació i Experimentació en Ciències):

- [<http://www.xtec.cat/cdec/portada.htm> *]
- <http://www.xtec.cat/cdec/portada.htm>]
  - CESIRE-CREAMAT (Centre de Recursos per Ensenyay i Aprendre Matemàtiques):
[<http://phobos.xtec.cat/creammat/joomla/>]
  - <http://phobos.xtec.cat/creammat/joomla/>]

Psicologia del Desenvolupament

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna Valls Arnau
- Anna M. Pujol Costa

OBJECTIUS:

- Assolir una representació significativa dels coneixements psicològics per afavorir el seu ús en la pràctica educativa.
- Conèixer des de diferents perspectives teòriques quins són els canvis globals i els trets fonamentals del desenvolupament psicològic humà.
- Descriure, analitzar i interpretar els canvis globals i els aspectes fonamentals del desenvolupament psicològic de les persones, tenint també com a referència els contextos on es porta a terme.
- Adquirir habilitats cooperatives en la realització de treballs i activitats i habilitats comunicatives en la seva presentació pública.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posseir habilitats per a les relacions interpersonals.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Conèixer els desenvolupaments de la psicologia evolutiva de la infància en els períodes 0-3 i 3-6.
- Reconèixer la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.

CONTINGUTS:

1. Principals perspectives teòriques relacionades amb la Psicologia del desenvolupament.
2. Contextos de desenvolupament.
3. Desenvolupament físic, psicomotriu, cognitiu i socioafectiu de:
  - Primera Infantesa
  - Segona Infantesa
  - Adolescència
  - Joventut, maduresa i senectut

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés: Treballs individuals, Treballs en grup, Assistència i participació a classe

Avaluació de resultats: Prova escrita o oral al final de l'assignatura

El pes de cada una de les activitats d'avaluació és el següent:

- Prova escrita o oral 35%
- Treballs individuals 15%-25%
- Treballs de grup 20%-30%
- Treball personal de les activitats del Pla de Treball 10%-20%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cada un dels apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Berger, K.S. *Psicología del desarrollo. Infancia y Adolescencia*. Buenos Aires: Panamericana, 2004.
- Castellví, P. *Psicología del desenvolvament*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
- Coll i altres (coord.) *Desarrollo psicológico y educación I i II*. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- Morrison, G. *Educación Infantil*. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Nye, R.D. *Las tres psicologías. Perspectivas de Freud, Skinner y Rogers*. Madrid: Thomson, 2002.
- Osterreith, P. *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991.
- Sadurní, M.; Rostán, C.; Serrat, E. *El desarrollo de los niños paso a paso*. Barcelona: UOC, 2002.
- Sandtrock, J.W. *Infancia*. Madrid: McGraw-Hill, 2003.
- Shaffer, D.R. *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid: Thomson, 2000.
- Smith, Ed. i altres. *Introducción a la Psicología*. Madrid: Thomson, 2003.
- Triadó, C. *Psicología evolutiva*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Triadó, C.; Martínez, G.; Villar, F. *Psicología del desenvolvament: adolescencia, maduresa i senectud*. Barcelona. Edicions UB, 2000.
- Wade, Carole; Tavis, Carol. *Psicología*. Madrid: Prentice Hall, 2003.

Complementària

- Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.
- Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.
- Garber, S.; Garber, M.; Spizmen, R. *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.
- Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
- Lipman, M. *Filosofía a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- López, F. (coord). *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide, 2001.
- Rogers, C.R. *El proceso de convertirse en persona*. Barcelona: Paidós, 1972.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Tonucci, Francesco *Quan els infants diuen prou*. Barcelona: Graó, 2004.
- Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección?)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981.
- Villar, F.; Triadó, C. *El estudio del ciclo vital a partir de historias de vida: una propuesta práctica*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la UB, 2006.
- Triadó, C.; Villar, F. (Eds.) *Psicología de la vejez*. Madrid: Alianza Editorial, 2006.

Sociologia de l'Educació

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català, Anglès

PROFESSORAT

- Anna Gómez Mundó
- Isabel Carrillo Flores
- Itxaso Tellado Ruiz De Gauna

OBJECTIUS:

Els objectius de l'assignatura són quatre:

1. Significar la sociologia de l'educació com una ciència social descriptiva i interpretativa de la realitat
2. Conèixer la realitat social i analitzar les seves característiques i relacions amb l'educació
3. Reflexionar sobre les diferents atribucions socioeducatives de la institució escolar en relació a d'altres entorns
4. Prendre consciència de les desigualtats en els contextos educatius i conèixer les polítiques en relació a les diferències

Descripció de l'assignatura:

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa; el desenvolupament i les diferències ?nord-sud?; l'expressió de la democràcia i els conflictes de valor que genera la convivència, etc., són alguns exemples de problemàtiques del món actual, de tensions que necessiten l'estudi i la reflexió sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat i sobre les polítiques educatives que es promouen.

Adquirir algunes habilitats necessàries per a la pràctica reflexiva i prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica de la realitat són necessaris per poder pensar l'acció educativa; i recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius, així com estudiar les relacions entre societat i escola són objectius centrals de l'assignatura.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Adquirir coneixements sobre l'evolució del pensament, els costums, les creences i els moviments socials i polítics al llarg de la història.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la

pròpia pràctica.

CONTINGUTS:

1. Des d'on mirem la realitat? Aproximació a la sociologia, conceptes bàsics i perspectives en educació
  1. Sociologia i de la sociologia de l'educació
  2. Entorns de socialització i formació
2. On vivim? Contextos socials, polítiques i reptes educatius
  1. Característiques de les societats del segle XXI
  2. Les dimensions política i ètica de l'educació
3. Per a què eduquem? Funcions i processos de socialització i formació a l'escola i altres entorns educatius
  1. Comunitat i educació
  2. Funcions socials de l'escola
  3. Micropolítica de l'escola: poder, lleis i reformes
4. Com i amb qui eduquem? Educació i ciutadania
  1. Identitats i cultures en la infància, la joventut i les persones adultes
  2. Escola, diferències i desigualtats

AVALUACIÓ:

L'avaluació continuada implica presentar totes les activitats d'avaluació d'acord amb les orientacions facilitades en el programa de l'assignatura i el pla de treball de cada docent. Així caldrà realitzar els treballs personals i grupals, les lectures, les presentacions etc. que s'aniran detallant en el pla de treball cada setmana o quinze dies. Abans de la realització de cada treball o activitat es detallarà quin percentatge de la nota final representarà la mateixa. En aquesta modalitat, únicament podran optar a la recuperació aquelles persones que no hagin superat, un cop presentades, vàries de les activitats d'avaluació de procés. La recuperació consistirà, precisament, en la repetició d'aquelles activitats no superades i/o no presentades. I per tant, queda clar que no podran optar a la recuperació les persones que no hagin presentat unes mínimes activitats d'avaluació continuada.

El sistema d'avaluació tindrà en compte diversos ítems que s'especificaran en el programa de cada professor/a:

- a) L'assistència i la participació activa a les classes.
- b) Lectura i treball de lectures
- c) Treballs individuals i/o en grup
- d) Altres: prova final, etc.

Caldrà haver superat totes les parts per poder aprovar l'assignatura

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Bonal, Xavier. *Sociología de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Carbonell, Jaume. *L'escola, entre la utopia i la realitat: 10 lliçons de sociologia de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Cardús, Salvador (coord.) *La mirada d'un sociòleg. Què és fa, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: Proa/UOC, 1999.
- Fernández Enguita, Mariano. (ed.) *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Giddens, Anthony. *Sociología*. Madrid: Alianza, 1991.
- Giner, Salvador. *Sociología*. Barcelona: Península, 1979.

Complementària:

- DDAA *Una revolució inesperada. Simbolismo y sentido del trabajo de las mujeres*. Madrid: Narcea, 2002.
- Bauman, Zygmunt. *Els reptes de l'educació en la modernitat líquida*. Barcelona: Arcàdia, 2007.
- Barley, Nigel. *L'antropòleg innocent. Notes des d'una cabana de fang*. Barcelona: Edicions 62, 2004.
- Bianchi, Letizia, Piussi, Anna Maria. *Saber que se sabe. Mujeres en la educación*. Barcelona: Icaria, 1996
- Blanco, Nieves. *Mujer y educación. Una perspectiva de género*. Málaga: Aljibe, 2007.
- Boff, Leonardo. *Ética planetaria desde el gran sur*. Madrid: Trotta, 2001.
- Caballero, Zulma. *Aulas de sueños y colores*. Barcelona: Octaedro, 2000.
- Cortina, Adela. *La ètica de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Connell, Robert. *Escuela y justicia social*. Madrid: Morata, 1997.
- Dewey, John. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Freire, Paulo. *La naturaleza política de la educación. Cultura, poder y liberación*. Barcelona/Madrid: Paidós, 1990.
- Garcia, N. *Diferentes, desiguales y desconectados. Mapas de la interculturalidad*. Barcelona: Gedisa. 2005
- Giroux, Henry. *Cruzando límites. Trabajadores culturales y políticas educativas*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Illich, Ivan. *La sociedad desescolarizada*. Barcelona: Barral, 1974.
- Kapucinski, Ryszard. *Encuentros con el otro*. Barcelona: Anagrama, 2007.
- Klein, Naomi. *No logo. El poder de las marcas*. Barcelona: Paidós, 2001.
- Jordan, José Antonio (coord.) *Multiculturalisme i educació*. Barcelona: Proa/
- Uocelias, Norbert. *La sociedad de los individuos*. Barcelona: Península, 2000.
- Mernissi, Fatima. *L'harem occidental*. Barcelona: Edicions 62, 2001.
- Morin, Edgar. *Els 7 coneixements necessaris per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre Unesco Catalunya, 2000.
- Sau, Victoria. *Diccionario ideológico feminista*. Barcelona: Icaria, 1990.
- Subirats, Joan (coord.) *Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals*. Barcelona: Mediterrània, 2003
- Subirats, Joan. *Educació i govern local. La importància del territori i de la comunitat en el paper de l'escola*. Barcelona: CEAC 2001
- Varela, Julia; Álvarez-Uría, Fernando. *Arqueología de la escuela*. Madrid: La Piqueta. 1991.

ASSIGNATURES DE SEGON CURS

Escola Infantil. Aula 0-3

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Berta Vila Saborit
- Cristina Cardo Florez
- Francesca Davoli
- Miquel Casadevall Ginestet

OBJECTIUS:

L'enfocament de l'assignatura cerca aportar als estudiants un coneixement fonamentalment pràctic. Amb diferents suports i metodologies es presentaran els processos relacionats amb l'organització, la planificació de les aules i les actituds educatives dels professionals de l'etapa 0-3. Els continguts de l'assignatura s'adrecen a l'anàlisi de la realitat de l'escola bressol i de la intervenció educativa.

Atesa la necessitat en l'etapa d'educació infantil, alguns temes es tractaran transversalment. Les assignatures Aula 0-3 i Aula 3-6 han estat concebudes, doncs, a partir de la mateixa òptica.

Objectius

- Assolir una representació significativa de les particularitats de l'escola bressol i reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic i amb valor educatiu propi.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infantesa des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, socioafectiva, psicomotora en el marc d'una relació estreta entre família i escola.
- Valorar la importància de l'estabilitat i l'harmonia en les rutines relacionades amb el descans, l'alimentació i la higiene per garantir un desenvolupament integral saludable.
- Aplicar els coneixements adquirits per saber atendre les necessitats educatives dels infants de l'escola bressol.
- Adquirir habilitats cooperatives i comunicatives.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer els fonaments d'atenció primerenca.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar establint llaços de comunicació amb les famílies.

CONTINGUTS:

1. Conceptes introductoris bàsics
2.
  - Models d'atenció a la primera infantesa.
  - Relacions família i escola.
3. L'entrada a l'escola bressol
  - Període d'adaptació
  - Les primeres relacions amb els iguals
4. La vida quotidiana a la llar d'infants
  - Descans
  - Alimentació
  - Higiene
  - Entrades i sortides
5. Organització de l'ambient educatiu
  - Temps
  - Espais
  - Materials
  - Agrupament de l'alumnat
6. Activitats específiques de la llar d'infants. El joc.
  - Jocs cara a cara
  - Activitats de descoberta del propi cos
  - El joc exploratori
  - El joc simbòlic
7. El paper del mestre
  - Organització i planificació de l'aula en el context del centre
  - Comunicació amb les famílies
  - Observar i documentar
  - El treball en equip
  - La formació continuada
8. Salut i escola
  1. La salut
    - Conceptes
    - Factors que influeixen en la salut
  - Alimentació i nutrició
    - Conceptes
    - Necessitats nutritives dels infants
  - Diferents tipus d'aliments
    - La lactància, tipus i tècniques
    - Introducció aliments sòlids
    - Alimentació en els primers anys de la vida

1. Malalties transmissibles
  - Conceptes
  - Les principals malalties transmissibles a l'edat infantil
  - Formes de contagi
  - Prevenció i control de les malalties transmissibles
  - Les vacunes
2. Vacunacions sistemàtiques

AVALUACIÓ:

El pes de cada una de les activitats d'avaluació és el següent:

- Prova escrita 30%
- Prova individual bloc salut 20%
- Treball de grup 30%
- Seguiment de les activitats del Pla de Treball 20%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Antón, M. (coord.) *Planificar la etapa 0-6*. Barcelona: Graó, 2007.
- Bassedas, E.; Huguet, T. i Solé, I. *Aprender y enseñar en educación infantil*. Barcelona: Graó, 2006.
- Benlloch, M.; Feu, M.T.; Sellarès, R. *Com fer escola de tots i per a tots*. Barcelona: Rosa Sensat, 2002. Col. Temes d'infància, n. 41.
- Escuelas Infantiles de Reggio Emilia. *La inteligencia se construye usándola*. Madrid: Morata. 1995.
- Falk, J. *Educación de los tres primeros años*. Barcelona: Rosa Sensat, 1991.
- Fortunati, A. *La educación de los niños como proyecto de la comunidad*. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Goldschmied, E. *Educación del niño a la escuela bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- Goldschmied, E.; Jackson, S. *La educación infantil de 0 a 3 años*. Madrid: Morata, 2000.
- Jimenez, N.; Molina, L. *La escuela infantil. Lugar de acción i participación*. Barcelona: Laie, 1989.
- Òdena, O. *L'infant a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1987.
- Silzberger-Wintenberg, I.; Henry, G.; Osborne, E. *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Edicions 62, 1989.

Evolució de l'Educació Contemporània

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna Girbau Ferrés

OBJECTIUS:

L'estudi de l'evolució de l'educació contemporània ens aporta una millor comprensió del present i un conjunt d'elements de reflexió de cara a afrontar la nostra tasca en l'àmbit de l'educació infantil i/o primària. Després d'analitzar els principals elements que conformen el mapa de l'educació contemporània i d'apropar-se a les idees i experiències educatives d'alguns dels pedagogs i pedagogues més rellevants de l'època contemporània, els continguts de l'assignatura revisaran les principals línies de l'evolució de l'educació a Catalunya durant el segle XX.

Objectius

- Analitzar els corrents pedagògics contemporanis més rellevants.
- Conèixer els plantejaments i les propostes educatives dels pedagogs i pensadors més rellevants de l'època contemporània.
- Conèixer la tipologia de les institucions educatives, els objectius i finalitats i la seva organització a partir del coneixement de la seva evolució al llarg de l'època contemporània.
- Conèixer l'evolució dels diferents àmbits de l'educació a Catalunya al llarg del segle XX.
- Dominar estratègies de comprensió de textos pedagògics escrits i documents visuals, captar-ne el significat i saber-los llegir i aplicar en el context actual.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació i documentació, construir coneixements i saber comunicar-los de forma oral i escrita.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes. Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber-hi reflexionar.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Saber informar a altres professionals especialistes per abordar la col·laboració del centre i del mestre en l'atenció a les necessitats educatives que es plantegen.

- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar establint llaços de comunicació amb les famílies.
- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, context europeu i internacional. Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en educació infantil.
- Participar en l'elaboració i el seguiment de projectes educatius d'educació infantil en el marc de projectes de centre i en col·laboració amb el territori, altres professionals i agents socials.
- Conèixer la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.
- Conèixer els fonaments científics, socials i culturals, matemàtics i tecnològics del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Adquirir coneixements sobre l'evolució del pensament, els costums, les creences i els moviments socials i polítics al llarg de la història.
- Comprendre el pas de l'oralitat a l'escriptura i conèixer els diferents registres i usos de la llengua.
- Reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i gestió de la mateixa.
- Conèixer i aplicar els processos d'interacció i comunicació a l'aula, així com dominar les habilitats socials necessàries per fomentar un clima que faciliti l'aprenentatge i la convivència.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la pròpia pràctica.

CONTINGUTS:

Bloc 1.- Introducció: El mapa de l'educació contemporània

- 1.1. Del progrés i el somni il·lustrat a la crisi de la modernitat: processos de construcció i processos de ruptura.
- 1.2. L'escola com a possibilitat de ciutadania: raons i finalitats d'una escolarització estesa a tota la població.
- 1.3. De l'escola a la ciutat educativa: l'educació per a tothom i l'educació al llarg de la vida.

Bloc 2.- Pedagogies i pràctiques educatives contemporànies

- 2.1 Antecedents: Panorama cronològic dels moviments de l'època contemporània
- 2.2. Educació i llibertat

L'antecedent del naturalisme i de l'idealisme alemany.

Paul Robin i l'educació integral. Ellen Key i l'educació en el ?segle de l'infant?. A.S. Neill i l'experiència de Summerhill.

Una experiència actual: El moviment de l'escola a casa (Homeschooling)

2.3. Educació i dimensió social

L'antecedent del romanticisme pestalozzià i el pensament social de Natorp.

Antonio Sérgio i la funció social de l'educació. Makarenko, la col·lectivitat i el treball. Amadou Hampaté Bâ i la tradició oral en educació.

Una experiència actual: Aprenentatge - servei.

2.4. Educació i participació

L'antecedent de les polítiques liberals del segle XIX.

John Dewey i l'educació democràtica. Adolphe Ferrière, l'escola activa i l'autonomia dels escolars. Janusz Korczak i les repúbliques d'infants.

Una experiència actual: Les comunitats d'aprenentatge.

2.5. Educació i aprenentatges escolars.

L'antecedent del pensament positivista.

Maria Montessori i la pedagogia científica. Kilpatrick i la metodologia de projectes. Loris Malaguzzi i els llenguatges dels infants.

Una experiència actual: Investigació i innovació a l'aula.

2.6. Educació i igualtat d'oportunitats

L'antecedent de les propostes de polítiques socials del segle XIX.

Paulo Freire i l'educació alliberadora. Lorenzo Milani i la pedagogia de Barbiana. Philippe Meirieu i la pedagogia diferenciada.

Una experiència actual: Educació per al desenvolupament.

Bloc 3.- L'evolució de l'educació a Catalunya al segle XX

3.1. Visió panoràmica del segle XX

3.2. L'anarquisme i l'educació. Les escoles racionalistes.

3.3. El moviment de l'Escola Nova a Catalunya: de la Mancomunitat a la Segona República. L'educació en temps de guerra. El CENU.

3.4. El franquisme i l'educació. L'exili dels mestres. La renovació pedagògica durant el franquisme.

3.5. L'educació en l'etapa democràtica. L'evolució de l'escola rural.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

- Activitats de classe i de treball personal: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); preparació de col·loquis en petit grup; debats col·lectius, etc. Es tracta d'activitats que es realitzaran o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del quadrimestre.
- Entrevistes individuals d'avaluació: tutories individuals sobre el temari i les activitats de classe i treball personal i sobre la realització del treball individual escrit.
- Reunions grupals d'avaluació: tutories i reunions de grup sobre l'orientació i el seguiment del treball de preparació de l'exposició oral.

Avaluació de resultats

L'avaluació dels resultats de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

a) Treball en grup: exposició a classe

Estudi sobre un educador/a i anàlisi d'una institució o experiència educativa del segle XX a Catalunya. Preparació d'una exposició a la classe tot seguint les orientacions que es donaran a l'inici del semestre.

b) Treball individual a partir de la lectura d'un llibre

Redacció d'un assaig a partir de la lectura d'un llibre que es podrà escollir entre els que es proposin a l'inici del semestre. Durant els primers dies de classe es donaran orientacions i es presentaran els llibres que es podran escollir per a la realització d'aquest treball.

c) Prova escrita:

La prova escrita tindrà dues parts i s'haurà de realitzar sense consultar materials ni apunts:

1ª part.- Desenvolupament per escrit d'un tema escollir entre dues opcions.

2ª part.- Resposta de cinc qüestions concretes sobre aspectes del programa o textos dels pedagogs estudiats. Dues de les preguntes seran sobre el contingut del llibre de lectura escollit.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

-Activitats de classe i treball personal.....	3
-Treball de grup: exposició a classe.....	2
-Treball individual: lectura i comentari d'un llibre.....	2
-Prova escrita:	3
Total	10

La suma només es farà quan els quatre apartats estiguin superats satisfactòriament. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

- Ferrer i Guàrdia, Francesc (1990) *L'Escola Moderna: explicació pòstuma i abast de l'ensenyament racionalista*. Vic: Eumo Editorial
- Robin, Paul (1981) *Manifiesto a los partidarios de la educación integral*. Barcelona: Olañeta editor.
- Key, Ellen (1907) *Amor y matrimonio*. Barcelona: Imprenta de Henrich i Ca.
- Key, Ellen (1906) *El siglo de los niños: estudios*. Barcelona: Imprenta de Henrich i Ca.
- Neill, Alexander Sutherland (1986) *Summerhill*. Vic: Eumo Editorial
- Neill, Alexander Sutherland (1994) *El nuevo Summerhill*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica
- Neill, Alexander Sutherland (1978) *Maestros problema y los problemas del maestro*. México: Editores Mexicanos Unidos
- Neill, Alexander Sutherland (1978) *Corazones, no sólo cabezas en la escuela*. Mèxic: Editores Mexicanos Unidos
- Neill, Alexander Sutherland (1963) *Summerhill: un punto de vista radical sobre la educación de los niños*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica
- Holt, John Caldwell (1977) *El fracaso de la escuela*. Madrid: Alianza
- Caivano, Fabricio (1981) Antón Makarenko: *Una antología*. Madrid: Nuestra Cultura
- Makarenko, Antón Semenovich (2006) *Poema pedagògic*. Vic: Eumo Editorial
- Makarenko, Antón Semenovich (1978) *La educación infantil*. Madrid: Nuestra Cultura
- Makarenko, Antón Semenovich (1977) *Banderas en las torres*. Barcelona: Planeta
- Sérgio, António (1980) *Obras Completas. Ensaïos*. Tomo I. Lisboa: Livraria Sá da Costa
- Bâ, Amadou Hampaté (1994) ?La Tradition vivante? *Dire* n. 21, p. 4-14
- Dewey, John (1964) *John Dewey on Education: selected writings*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Dewey, John (2004) *Experiencia y educación*. Madrid: Biblioteca Nueva
- Dewey, John (1985) *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial
- Dewey, John (1975) *Moral. Principles on Education*. Carbondale: Southern Illinois University Press / London: Feffer & Simons
- Dewey, John (1967) *El niño y el programa escolar*. Buenos Aires: Losada
- Dewey, John (1956) *The Child and the curriculum and the School and Society*. Chicago: The University of Chicago Press
- Ferrière, Adolphe (1997) *L'autonomia dels escolars: l'art de formar ciutadans per a la nació i per a la humanitat*. Vic: Eumo Editorial
- Ferrière, Adolphe (1971) *La escuela activa*. Madrid: Studium
- Montessori, María (1987) *La descubierta de l'Infant*. Vic: Eumo Editorial
- Stenhouse, Lawrence (1987) *La investigación como base de la enseñanza*. Madrid: Morata
- Sthenhouse, Lawrence (1984) *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid: Morata
- Kilpatrick, William Heard, et. al. (1946) *Filosofía de la educación*. Buenos Aires: Losada
- Kilpatrick, William Heard, et. al. (1968) *La Función social, cultural y docente de la escuela*. Buenos Aires: Losada
- Freire, Paulo (1997) *A la sombra de este árbol*. Esplugues de llobregat: El Roure
- Freire, Paulo (1989) *Alfabetización: lectura de la palabra y lectura de la realidad*. Barcelona: Paidós / Madrid: MEC
- Freire, Paulo (1987) *L'educació com a pràctica de la llibertat i altres escrits*. Vic: Eumo Editorial
- Freire, Paulo (1978) *Educación liberadora*. Bilbao: Zaro
- Freire, Paulo (1976) *Educación y cambio*. Buenos Aires: Búsqueda
- Freire, Paulo (1977) *Fundamentos revolucionarios de pedagogía popular*. Buenos Aires: Editor 940
- Freire, Paulo (1984) *La importancia de leer y el proceso de liberación*. Madrid: Siglo XXI
- Freire, Paulo (1990) *La naturaleza política de la educación: cultura, poder y liberación*. Barcelona: Paidós / Madrid: MEC
- Freire, Paulo (1997) *Pedagogía del oprimido*. Madrid: Siglo XXI
- Scuola di Barbiana (1998) *Carta a una mestra*. Vic: Eumo Editorial
- Meirieu, Philippe (2009) *Pedagogia: el deure de resistir*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Meirieu, Philippe (2009) *Aprender sí, pero ¿cómo?* Barcelona: Octaedro

- Meirieu, Philippe (2004) *Referents per a un món sense referents*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Meirieu, Philippe (2007) *El món no és cap joguina*. Barcelona: Graó
- Meirieu, Philippe (1998) *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes
- Meirieu, Philippe (1997) *La Escuela, modo de empleo de los "métodos activos" a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro
- Reggio Emilia (2005) *De viatge amb els drets de les nenes i dels nens*. Barcelona: Rosa Sensat
- Malaguzzi, Loris (1996) *Malaguzzi i l'educació infantil a Reggio Emilia*. Barcelona: Rosa Sensat

Família, Escola i Entorn

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Antoni Tort Bardolet
- Jordi Collet Sabe
- Josep Castillo Adrian

OBJECTIUS:

Els canvis en la societat, les famílies i els centres escolars reclamen una nova perspectiva educativa més vinculada a propostes globals on ?tot educa? i ?cal tot un poble per educar un infant?. En els darrers anys, moltes escoles estan intentant dur a la pràctica un model de centre obert i participatiu que tingui en compte les famílies, l'entorn, la comunitat, el territori. En aquesta assignatura es presentaran els fonaments teòrics que sustenten aquesta perspectiva educativa, així com els projectes i experiències pràctiques que permeten extreure pistes del treball educatiu compartit de l'escola amb les famílies i l'entorn.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.

CONTINGUTS:

1. L'univers educatiu i la seva articulació
  1. L'educació al llarg de la vida.
  2. Les tipologies d'institucions i espais educatius
  3. Treball i aprenentatge en xarxa: un canvi cultural i educatiu
2. Escola i famílies
  1. Les famílies i l'educació. Transformacions contemporànies: història i sociologia de la diversitat familiar

Funcions i pràctiques educatives familiars

1. Estils educatius: models, tipologies i debats
2. Marc legal

Objectius de la interacció escola - famílies

1. Comunicació escola ? famílies institucional
2. Comunicació escola ? famílies en l'espai de tutoria
3. L'entrevista
4. La formació de pares i mares

1. Escola i entorn

1. Fonaments: la societat desescolaritzada i ?tot educa?
2. Ciutat Educadora i Projectes Educatius de Ciutat
3. Plans Educatius d'Entorn
4. Ciutat dels infants
5. Comunitats d'Aprenentatge
6. Altres projectes educatius: Plans Comunitaris, Plans de Barris, Participació ciutadana?

AVALUACIÓ:

L'avaluació continuada implica presentar totes les activitats d'avaluació d'acord amb les orientacions facilitades en el programa de l'assignatura i el pla de treball de cada docent. Així caldrà realitzar els treballs personals i grupals, les lectures, les presentacions etc. que s'aniran detallant en el pla de treball cada setmana o quinze dies. Abans de la realització de cada treball o activitat es detallarà quin percentatge de la nota final representarà la mateixa. En aquesta modalitat, únicament podran optar a la recuperació aquelles persones que no hagin superat, un cop presentades, diverses de les activitats d'avaluació de procés. La recuperació consistirà, precisament, en la repetició d'aquelles activitats no superades i/o no presentades. I per tant, queda clar que no podran optar a la recuperació les persones que no hagin presentat unes mínimes activitats d'avaluació continuada.

El sistema d'avaluació tindrà en compte diversos ítems que s'especificaran en el programa de cada professor/a:

- a) L'assistència i la participació activa a les classes.
- b) Lectura i treball de lectures
- c) Treballs individuals i en grup
- d) Altres

Caldrà haver superat totes les parts per poder aprovar l'assignatura

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Albaigés, B.; Selva, M.; Baya, M. (2008) *Infants, família, escola i entorn. Claus per a un temps educatiu compartit*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
<http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/489.pdf>
- Alonso-Taóia, J. (2005). *Motivar en la escuela, motivar en la familia*. Madrid: Morata.
- Apple M.W; Beane J.A. (1997) *Escuelas democráticas*. Madrid: Morata.
- Arranz, E. (Eds.) (2004). *Familia y desarrollo psicológico*. Madrid: Pearson.
- Bauman, Z. (2005) *Amor líquido*. Barcelona: Paidós.
- Beck-Gernsheim, E. (2003). *La reinvencción de la familia: en busca de nuevas formas de convivencia*. Barcelona: Paidós.
- Besalú, Xavier; VILA, I. (2001) *La buena educación. Libertad e igualdad en la escuela del s XXI*. Madrid: Libros de la caratata ? MEC.
- Bernstein, B. (1998). *Pedagogía, control simbólico e identidad*. Madrid: Morata.
- Bisquerra, R. (2002). *La práctica de la orientación y la tutoría*. Barcelona: CISS-Praxis
- Comellas, M.J. (2009) *Família i escola: compartir l'educació*. Barcelona: Graó.
- Connell, Robert. *Escuela y justicia social*. Madrid: Morata, 1997.
- Dewey, John. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Elzo, J (2008) *Models educatius familiars a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
<http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/504.pdf>
- FAPAC (2002). *Eduquem més enllà de l'horari lectiu. Qualitat, coresponsabilitat i equitat en els menjadors escolars, les vacances i les activitats extraescolars*. Barcelona: FAPAC i Fundació Catalana de l'Esplai.

- Garreta, J. (Edit.) (2007). *La relación familia-escuela*. Lleida: Universitat de Lleida.
- Garreta, J. (2008). *La participación de las familias en la escuela pública. Las Asociaciones de Padres y Madres de Alumnos*. Madrid: CEAPA-CIDE.
http://www.fundacion-sm.com/ArchivosColegios/fundacionSM/Archivos/2007%202008/publicaciones/La%20relacion%20familia_escuela.pdf
- Golombok, Susan (cop. 2006). *Models de família : què és el que compta de debò?*. Barcelona: Graó.
- Gómez Granell, C. et al (2004) *Infància, famílies i canvi social a Catalunya*. Barcelona: CIIMU.
www.ciimu.org
- Gordó, G (2009) *Centros educativos: islas o nodos*. Graó. Barcelona.
- Hakim, C. (2005). *Modelos de familia en las sociedades modernas. Ideales y realidades*, Madrid: CIS.
- Holt, J (1972) *El fracaso de la escuela*. Madrid: Alianza.
- Illich, Ivan. (1974) *La sociedad desescolarizada*. Barcelona: Barral.
- Musitu, G.; Cava, M.J. (2001). *La familia y la educación*. Barcelona: Octaedro.
- Nardone, G. (2003) *Modelos de familia*. Barcelona: Paidós.
- Nardone G.; Ffioenza, A. (2001) *La terapia breve en los contextos educativo*. Barcelona: Herder.
- Polaino, A. (2004). *Familia y autoestima*. Barcelona: Ariel.
- Postman, Neil. (1990) *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial.
- Pourtois, J.P; Desmet, H. (2000) *Le parent éducateur*. París: PUF.
- Puig, J.M. (2007) *Aprenentatge servei*. Barcelona: Graó.
- Rodrigo, M.J.; Palacios, J. (2003). *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza.
- Subirats, Joan (coord.). *Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals*. Barcelona: Mediterrània, 2003
- Subirats, Joan; Albaigés, Bernat (2006). *Educació i Comunitat. Reflexions a l'entorn del treball integrat dels agents*. (Finestra oberta). Barcelona: Fundació Bofill.
- Torrubia, R. (coord.) et al. *Família i educació a Catalunya*. Fundació Jaume Bofill. Barcelona.
<http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/496.pdf>
- Traveset, M. (2007) *La pedagogía sistémica. Fundamentos y pràctica*. Barcelona: Graó.
- Valls, R.; Puigverd, L.; Duque, E. (2008) ?Gender Violence amongst teenagers: socialization and prevention?. *Violence Against Women*, Vol. 14, No. 7, p. 759-785.
- Varela, Julia. Álvarez-Uría, Fernando. *Arqueología de la escuela*. Madrid: La Piqueta. 1991.
- Vila, I.; Casares, R. (2009) *Educación y sociedad: una perspectiva sobre las relaciones entre escuela y entorno social*. Barcelona: ICE, Universitat de Barcelona: Horsori.

Monogràfics de revistes

- ?Cultura familiar y cultura escolar?. *Cuadernos de Pedagogía* 239. 1995.
- ?Relació amb les famílies?. *Guix* 296-297. Juliol ? agost 2003.
- ?Temps de responsabilitats compartides? *Perspectiva Escolar* 272. Febrer 2003.
- ?Familia y escuela?. *Cuadernos de Pedagogía* 378. Abril 2008
- ?Treball i aprenentatge en xarxa? *Guix* 356-357
- ?Plans Educatius d'Entorn? *Cuadernos de Pedagogía* 375

Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Pere Pujolas Maset
- Robert Ruiz Bel

OBJECTIUS:

L'assignatura té els següents objectius:

- Proporcionar el coneixements bàsics per a analitzar, interpretar i valorar les realitats actuals en l'atenció a la diversitat de l'alumnat en els entorns escolars i educatius en general.
- Aportar elements per a la reflexió crítica entorn els processos d'atenció a l'alumnat en el marc educatiu actual i en el d'una escola inclusiva.
- Proporcionar els coneixements i destreses fonamentals per organitzar i planificar i desenvolupar l'activitat professional en el context una escola oberta a la diversitat de tot l'alumnat

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Conèixer, respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Valorar la importància de l'estabilitat i regularitat en l'entorn escolar, els horaris i estats d'ànim del professorat com a factors que contribueixen al progrés harmònic i integral de l'alumnat.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.

CONTINGUTS:

Atenció a la diversitat en els àmbits escolars i educatius: aspectes generals

- Conceptes bàsics.
- Principals paradigmes en l'àmbit internacional.
- Inclusió escolar: els seus fonaments.
- Polítiques educatives, diversitat i inclusió. Recomanacions d'organismes internacionals.

Enfocaments i fonts bàsiques d'organització multidimensional de l'atenció a la diversitat en entorns generals normals

- El Disseny Universal de l'Aprenentatge i de la Instrucció
- L'Ensenyament Multinivell

Pràctiques educatives en aules inclusives

- Aportacions des d'enfocaments multidimensionals
- Evidències en estudis internacionals
- Identificació de necessitats: el què i el per a què
- Suports individualitzats,
- Comunicació a l'aula
- Gestió de l'aula
- Treball cooperatiu
- Ajuts tècnics
- Planificació per a tots i totes
- Planificació individualitzada

Atenció a la diversitat en el marc escolar català i espanyol

- Atenció a la diversitat. Polítiques i regulacions normatives
- Organització de l'atenció a la diversitat en serveis de sector
- Provisió i finançament de serveis i suports
- Mesures en sectors: Plans Educatius d'entorn
- La comunitat educativa. Xarxa de suports naturals

Organització en atenció a la diversitat en centres escolars

- Dispositius didàctics i organitzatius d'atenció a la diversitat
- Planificació de l'atenció a la diversitat en els centres.
- Planificació a les aules
- Planificació individualitzada
- Aplicacions d'enfocaments multidimensionals en el nostres contextos escolars: Plans per a tothom i individualitzats.
- Processos d'escolarització de l'alumnat

L'alumnat amb necessitats educatives específiques i especials a Catalunya i l'Estat espanyol

- Discapacitat: principals conceptes
- Els alumnes que tenen necessitats educatives especials.
- Els alumnes amb necessitats educatives específiques derivades de la incorporació tardana al sistema educatiu o derivades de situacions socioeconòmiques especialment desfavorides.

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements d'avaluació continuada:

- Un examen al final del semestre (50%)
- Un treball en grup (20%)
- Activitats individuals (30%)

Per aprovar l'assignatura els estudiants hauran d'haver superat tots aquests elements d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Booth, T.; Ainscow, M.(2002). *Index For Inclusion Developing Learning and Participation in Schools*. CSIE, UK.
- Collicott, J. (2000). ?Posar en pràctica l'ensenyament multinivell: estratègies per als mestres?. *Suports Revista Catalana d'Educació Inclusiva*. Vol. 4, núm. 1, p. 87-100.
- Echeita, G. (2006). ?Les Politiques Educatives envers l'alumnat amb necessitats educatives especials. Enta la complaença i la necessitat d'un canvi radical en la perspectiva??. *Suports, Revista Catalana d'Educació Inclusiva*. Vol. 10 Núm. p. 11 ? 15.
- European Agency for Development in Special Needs Education (2003). *Educación inclusiva y prácticas eficaces en el aula*. Denmark: EADSNE.
- Giné, C. (2006). ?Reflexions sobre l'educació dels alumnes amb necessitats educatives especials: una anàlisi de la situació actual i de les perspectives de futur??. *Suports, Revista Catalana d'Educació Inclusiva*. Vol. 10 Núm. p 21 ? 24.
- Huguet, T. (2006). *Aprendre junts a l'aula. Una proposta inclusiva*. Barcelona: Graó.
- Pujolàs, P. (2002). *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial.
- Pujolàs, P. (2008). *9 ideas clave. El aprendizaje cooperativo*. Barcelona: Graó.
- Ruiz, R. (2008) *Plans Múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva*. Vic: Eumo Editorial.
- UNESCO (2001). *Understanding and responding to Children's Needs in Inclusive Classrooms. A Guide for Teachers*. París: UNESCO.

Complementària

- Bryson, J. (2003). *Universal Instructional Design in Postsecondary Settings. An implementation guide. Learning Opportunities Task Force*. Richmond Hill. Recuperat el 10 de març de 2007, de: <http://www.loft.ca>
- Bursgtahler, S.H.; Cory R. (2008). *Universal Design in Higher Education. From Principles to Practice*. Cambridge MA: Harvard Education Press.
- Collicott, J. (1991). ?Implementing Multilevel Instruction: Strategies for Classrooms Teachers?. Dins: Porter, G. i Richler, D. *Changing Canadian Schools: Perspectives on Inclusion and Disability*. Toronto: The Allen Roeher Institute, p. 9-34.
- European Agency for Development in Special Needs Education (2005b). *Principios fundamentales de la educación de Necesidades Especiales. Recomendaciones para responsables políticos*. Denmark: EADSNE.
- Farrell, P.; Ainscow, M (2002). *Making Special Education Inclusive*. London: David Fulton Publishers.
- Palmer, J. (2003). *Universal Instructional Design Implementation Guide. Teaching Support Services*. LOTF, Government of Ontario
- Rose, D.; Meyer, A. (2002). *Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning*. Alexandria, VA: ASCD.
- Ruiz, R. (2008). *Plans múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva*. Vic: Eumo Editorial.
- Spooner, F.; Baker, J.N.; Harris, A.A.; Ahlgim-Delzell, L.; Browder, D.M., (2007). *Effects of Training in Universal Design for Learning on Lesson Plan Development*. Remedial and Special Education, Vol. 28,

No 2, (2007), 108-116.

Psicologia de l'Educació

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Gemma Riera Romero
- Robert Ruiz Bel

OBJECTIUS:

Psicologia de l'Educació és una assignatura de formació bàsica del Grau en Mestre que pretén proporcionar als estudiants coneixements sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge i quines són les variables psicològiques que hi influeixen, amb l'objectiu de poder planificar, analitzar i millorar els processos d'ensenyament-aprenentatge en el seu àmbit professional.

Objectius

- Adquirir una representació significativa i funcional dels coneixements psicològics per afavorir el seu ús en la pràctica educativa.
- Assolir un marc de referència psicològic integrador, basat en les teories constructivistes d'orientació sociocultural, que permeti una aproximació fonamentada a l'anàlisi de la pràctica educativa, en general, i a l'anàlisi del procés d'ensenyament-aprenentatge escolar, en particular.
- Conceptualitzar les diferències individuals basant-se en les teories psicològiques de referència i explicar els factors que intervenen en l'adequació de l'ensenyança a les característiques individuals dels alumnes.
- Aplicar el coneixement psicoeducatiu per analitzar i comprendre els processos d'ensenyament -aprenentatge en contextos escolars concrets.
- Adquirir i practicar una metodologia de treball i d'estudi pròpia de l'aprenentatge significatiu, progressivament autoregulat i autònom.
- Adquirir les competències necessàries per utilitzar una metodologia d'anàlisi de casos i de resolució de problemes característics dels contextos de pràctica educativa escolar.
- Adquirir les competències necessàries per portar a terme un treball en equip col·laboratiu.
- Mostrar actituds favorables a la regulació i control autònom de l'aprenentatge i a la col·laboració responsable entre companys i tendir a promoure de manera sistemàtica la millora de l'aprenentatge personal i en equip.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Comunicar-se de forma oral i escrita adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.
- Posseir instruments per transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Conèixer, respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes. Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber-hi reflexionar.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Controlar i fer el seguiment del procés educatiu (ensenyament i aprenentatge) mitjançant el domini de tècniques i estratègies adequades.
- Regular els processos d'interacció i comunicació en grups de nens i nenes de 0-3 anys i de 3-6 anys.

CONTINGUTS:

Bloc I. Els processos d'ensenyament-aprenentatge a l'aula

Tema 1. Elements per a una caracterització constructivista dels processos d'ensenyament i aprenentatge

Tema 2. Ensenyament i assistència a la Zona de Desenvolupament Proper.

Tema 3. Interacció professor?alumne i mecanismes d'influència educativa.

Tema 4. Interacció entre alumnes i aprenentatge escolar.

Bloc II. Els components cognitius en l'aprenentatge escolar i la influència educativa

Tema 5. Influència educativa i components cognitius implicats en l'aprenentatge escolar. El procés de construcció de coneixement a l'escola. Els coneixements previs: organització i funcionalitat. L'atribució de significat a l'aprenentatge. Condicions per afavorir l'aprenentatge escolar. Aprenentatge i modificació de coneixements.

Bloc III. Els components motivacionals, afectius i relacionals en l'aprenentatge escolar i la influència educativa

Tema 6. Autoconcepte, autoestima i sistema del jo. Motivació, metes i estratègies motivadores per facilitar l'aprenentatge escolar. Les característiques motivacionals de l'alumne. Motivació i enfocaments de l'aprenentatge escolar. Intervenció educativa i motivació.

Tema 7. Representacions, atribucions i expectatives mútues en l'aprenentatge escolar. Implicacions de la representació d'un mateix i l'autoestima en l'aprenentatge escolar. Els patrons atribucionals i les expectatives de professors i alumnes en el procés i resultats de l'aprenentatge escolar. Intervenció educativa i components afectius i relacionals de l'aprenentatge escolar.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

Treball individual

Treball en grup

Assistència i participació a classe

Avaluació de resultats

Prova escrita o oral al final de l'assignatura

El pes de cada una de les activitats d'avaluació és el següent:

- Prova escrita o oral 50%
- Treball individual 20%
- Treball de grup 30%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cada un dels apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

- Ausubel, D.; Novak, J.; Hanesian, H. (1989) *Psicología educativa un punto de vista cognoscitivo*. Mèxic: Trillas.
- Bach, E. i Darder, P. (2003). *Sedueix-te per seduir*. Barcelona: Edicions 62.
- Coll, C.; Martín, E.; Mauri, T.; Miras, M.; Onrubia, J.; Solé, I.; Zabala, A. (1993). *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó.
- Coll, C.; Palacios, J.; Marchesi, A. (Comp.). (2001). *Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la educación escolar*. Madrid: Alianza.
- Gardner, H. (1993). *La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas*. Barcelona: Paidós.
- Henson, K.; Eller, B. (2000) *Psicología educativa para la enseñanza eficaz*. Mèxic: International Thomson.
- Mercer, N. (2001). *Palabras y mentes. Cómo usamos el lenguaje para pensar juntos*. Barcelona: Paidós.
- Bruning, R.H.; Schraw, G.J.; Ronning, R.R. (2007). *Psicología cognitiva e instrucción*. Madrid: Alianza.
- Carpena, A. (2001) *Educació socioemocional a primària. Materials pràctics i de reflexió*. Vic: Eumo Editorial.
- Delval, J. (2000). *Aprender en la vida y en la escuela*. Madrid: Morata.
- Harris, P. L. (1992). *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza.
- Martín, E.; Coll, C. (2003). *Aprender contenidos, desarrollar capacidades: intenciones educativas y planificación de la enseñanza*. Barcelona: Edebé.
- Pozo, J.I.; Postigo, Y. (2000). *Los procedimientos como contenidos escolares*. Barcelona: Edebé.
- Salmurri, F. (2005) *Llibertat emocional*. Barcelona: La Magrana.

Psicologia de la Primera Infància. 0-6 anys

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Joaquina Planella Morato
- Montserrat Benlloch Burrull

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant conegui els processos de desenvolupament/aprenentatge que tenen lloc en la primera infància i que consideri la relació d'aquests amb el fet educatiu. Paral·lelament es proposa una comprensió del nen com a subjecte actiu, protagonista del seu desenvolupament, que construeix els seus propis coneixements a partir de la interacció social en activitats conjuntes.

També es posa èmfasi en l'adquisició de les competències necessàries per portar a terme un treball en equip amb els companys com a condició necessària per a la millora de la pròpia activitat professional, tot compartint sabers i experiències i apropar-se als diferents continguts del programa participant activament i de manera col·laborativa en el grup de treball.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.

CONTINGUTS:

1. Inici del desenvolupament

- Introducció. Factors que promouen el desenvolupament: socials, culturals, biològics..)
- Desenvolupament període pre/peri i post natal.

2. Desenvolupament físic i psicomotor

3. Desenvolupament socio-emocional

4. Desenvolupament cognitiu

5. Desenvolupament comunicació-llenguatge

6. El joc

7. Els hàbits

AVALUACIÓ:

Avaluació formativa i continuada. Periòdicament hi haurà un control escrit individual amb un pes total d'un 50%. Consistirà en un qüestionari de preguntes sobre els continguts dels temes i de les lectures obligatòries (articles i/o capítols de llibre). Per poder presentar-se a aquesta prova, cal haver assistit regularment a classe i participat activament en la dinàmica de les classes.

Els treballs pràctics, individuals o en grup representen un 50%, es valorarà el treball i l'exposició a classe.

Per aprovar l'assignatura convé haver aprovat cadascuna de les parts; controls escrits i els treballs pràctics. Si l'estudiant no ha presentat alguna de les pràctiques quedarà com a ?no presentat?.

La qualificació final s'obté a través de la mitjana entre les proves i la mitjana entre les activitats/treballs d'aprenentatge.

Modalitat B

Avaluació final de semestre: Una prova que inclourà coneixements teòrics i d'aplicació pràctica sobre la totalitat dels continguts del programa de l'assignatura i la presentació de treballs pràctics a concretar.

BIBLIOGRAFIA:

- Astington, J.W. *El descubrimiento infantil de la mente*. Madrid: Morata, 1998 .
- Bassedas, E., Huguet, T.; Solé, I. *Aprender i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó. 1996.
- Berger, K.S. *Psicología del desarrollo, infancia y adolescencia*. Madrid: Panamericana, 6a. edició, 2004
- Castilla del Pino, C. *Teoría de los sentimientos*. Barcelona: Tusquets, 2000.
- Delval, J.A. *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI de España, 2002.
- Dunn, J. *Relaciones entre hermanos*. Madrid: Morata, 1986.
- Einsenberg, N. *Infancia y conducta de ayuda*. Madrid: Morata, 1999.
- Falk, J. *Educación de los 3 primeros años*. Barcelona: Rosa Sensat, 1991.
- Goldschmied, E.; Jackson, S. *La educación infantil de 0 a 3 años*. Madrid: Morata, 2000.
- Harris, P. L. (1989) *Children and emotion*. Ltd. Basil Lackwell. (Trad. Cast. de C. González y C. León: Los niños y las emociones. Madrid: Alianza, 1992.
- Kamii, C; Devries, R. ?El conocimiento físico en la educación infantil?. Siglo XXI.
- López, F.; Etxebarria, I.; Fuentes, M. J.; Ortiz, M. *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide, 2000.
- Morrison, G.S. *Educación Infantil*. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Odena, P. *L'infant i l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1995.
- Ortiz, M. J. *El desarrollo emocional*. Dins: López, F.; Etxebarria, I.; Fuentes, M. J.; Ortiz, M. *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide, 2000.
- Palacios, J.; Jimenez, J.; Oliva, A.; Saldaña, D. *Malos tratos a los niños en la familia*. pp 399-419 en M. J. Rodrigo y J. Palacios. *Familia y desarrollo humano*. Madrid Alianza, 1998.
- Paniagua, G. i Palacios, J. *Educación infantil: respuesta educativa a la diversidad*. Madrid: Alianza, 2005.
- Rivière, A.; Nuñez, M. *La mirada mental*. Buenos Aires. Aique, 1996.
- Robert, L. 2002 *Sol·licitud d'un pare indígena*. Infància 124, 5-6, 2002
- Strassen, K; Thompson, R. A. *The developing person*. New York: Worth Publishers. (Trad. Cast de X. Guijarro y G. Castellino). 1995.
- Shaffer, D.R.; Kipp, K. *Psicología del Desarrollo, Infancia y adolescencia*. México, D.F.: Cengage Learning. 2007.
- Vasta, R.; Haith, M.M.; Miller, S.A. *Psicología Infantil*. Barcelona: Ariel Psicología. 1996.

Revistes

- Col·lecció temes d'infància: Associació de Mestres Rosa Sensat i Diputació de Barcelona
- Guix
- Infància

Pàgines Web

- <http://www.xtec.cat>
- <http://www.gencat.cat/benestar/persones/infants/dgaia>
- <http://www.educacion.es/portada.html>
- <http://www.unicef.es>
- <http://www.rosasensat.org>

Desenvolupament Psicomotor i Expressió Corporal

Formació Bàsica

Crèdits: 7.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Anna Valls Arnau
- Gil Pla Campàs
- Laura Moya Prados
- Margarita Tio Codina
- Marta Esmarats Bigas

OBJECTIUS:

En aquesta assignatura s'estudiarà diverses qüestions lligades a la corporalitat de l'infant. Per una banda s'aprendrà el desenvolupament psicomotor d'aquest, que s'aprendrà mitjançant sessions pràctiques d'intervenció psicomotriu en una aula ordinària. Per a dur a terme aquesta activitat es desenvoluparà aquesta disciplina, entesa com a estratègia d'intervenció en la primera infància i específicament interessada en l'estudi del desenvolupament psicomotor. També, com a estratègia d'intervenció en la primera infància, s'aprendrà sobre l'expressió corporal. Amb aquesta disciplina es desenvoluparan tant la capacitat del futur mestre de gestionar la seva expressivitat corporal així com aprendre algunes nocions del treball corporal i expressiu en l'etapa d'educació infantil.

Al llarg del seu recorregut, l'assignatura pretén assolir aquests objectius:

1. Conèixer i estudiar la funció expressiva i relacional del cos
2. Desenvolupar la capacitat d'utilització del cos en la relació amb els infants d'educació infantil
3. Progressar en les capacitats de comunicació i d'expressió de l'adult vers l'infant
4. Observar i comprendre la importància del cos en el desenvolupament global de l'infant en l'etapa d'educació infantil
5. Conèixer el desenvolupament psicomotor de l'infant

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir habilitat en l'ús de les TIC.
- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Posseir habilitats per a les relacions interpersonals.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Reconèixer la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.

CONTINGUTS:

1. Àrees del desenvolupament psicomotor
  1. Consciència corporal
  2. Estructuració i orientació en l'espai i el temps
  3. Capacitats de relació i comunicació
2. El mestre
  1. Tècniques d'expressió
  2. Estratègies d'intervenció
3. L'activitat
  1. Intervenció psicomotriu
  2. Expressió corporal
  3. Joc sensoriomotor, simbòlic i dramàtic

AVALUACIÓ:

Modalitat A: avaluació preferent per a tot l'alumnat.

Aquesta és una modalitat presencial lligada a l'avaluació continuada del procés. L'alumnat haurà de superar les següents activitats i en els terminis determinats pel professor. Perquè un alumne sigui avaluat per aquesta modalitat, ha d'haver assolit un 80% d'assistència a totes les classes de l'assignatura.

1. Avaluació de resultat mitjançant un treball grupal: 50% de la nota.
2. Avaluació del procés de forma individual: 50% de la nota.

Modalitat B: aquesta modalitat d'avaluació és *excepcional* i només s'ha de donar en aquells casos que de manera justificada i amb expressa petició per escrit al professor *durant les dues primeres setmanes de l'assignatura* si hi ha dificultats per seguir el procés. En cap cas és una alternativa a la modalitat A quan un alumne, puntualment, s'absenta d'algunes activitats o classes de l'assignatura. Totes les activitats d'aquesta modalitat seran presentades durant el període de proves d'avaluació i condensaran les competències avaluades en l'assignatura així com les activitats que de manera continuada s'hagi desenvolupat en el semestre.

1. Avaluació de resultat: examen conceptual, 50% de la nota.
2. Avaluació de procés: aplicació pràctica a una escola, 50% de la nota.

BIBLIOGRAFIA:

- Arnaiz, P.; Rabadan, M.; Vives, I. *La psicomotricidad en la escuela: una práctica preventiva i educativa*. Málaga: Aljibe, 2001.
- Aymerich, M.; Aymerich, C. *L'expressió mitjà de desenvolupament*. Barcelona: Llar del llibre, 1980.
- Bassols, M. *Expresión-comunicación y lenguajes en la práctica educativa*. Barcelona: Octaedro, 2003.
- Bossu, H. *La expresión corporal enfoque metodológico, perspectivas pedagógicas*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Cobos, P. *El desarrollo psicomotor y sus alteraciones*. Madrid: Pirámide, 1995.
- Da Fonseca, V. *Manual de observación psicomotriz*. Inde: Barcelona, 1998.
- Farreny, T. *Pedagogia de la expresión*. Ciudad Real: Ñaque.
- Mendiara, J.; Gil, M. *Psicomotricidad. Evolución, corrientes y tendencias actuales*. Sevilla: Wanceulen, 2003.
- Motos, T.; Aranda, L.G. *Práctica de expresión corporal*. Ciudad Real: Ñaque, 2004.
- Stokoe, P. *La Expresión Corporal*. Barcelona: Paidós, 1999.
- Sugrañes, E.; Àngel, À. (coord). *La educación psicomotriz (3-8 años): cuerpo, movimiento, percepción, afectividad: una propuesta teórico-práctica*. Barcelona: Graó, 2007.

Educació Musical I

Obligatòria

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Lluís Solé Salas

OBJECTIUS:

L'assignatura de Educació Musical I té un caràcter general i introductor dins de la matèria. Es planteja un doble repte: d'una banda donar al futur mestre d'Educació Infantil les eines necessàries per a la utilització de la música com a recurs, i per altra banda vivenciar el món sonor per al futur desenvolupament professional com a mestre creatiu i flexible.

A través d'un enfocament accessible, d'aprenentatge cooperatiu i transversal, es pretén acostar al futur mestre en el coneixement cognitiu, didàctic, pedagògic i emocional de la música, del seu paper a l'escola i en la formació integral de la persona.

- Apropar a l'alumnat al fenomen musical en tota la seva complexitat i envergadura des d'un enfocament accessible i no elitista. Tothom és músic.
- Donar elements per a la utilització de la música com a eina i recurs dins l'aula.
- Afavorir i fomentar el gaudi a través de la pràctica i l'escolta musical tant com a vivència personal com des d'un enfocament metodològic
- Analitzar i valorar la situació de la música a l'escola i a la nostra societat actual i reflexionar sobre el paper que hauria de tenir.
- Eixamplar el ventall de possibilitats musicals, obrir mires i donar recursos en una línia eclèctica, multicultural i no etnocèntrica.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons, audicions i recursos musicals per promoure l'educació auditiva, rítmica, corporal i vocal.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.

CONTINGUTS:

1. Música i educació

1. L'ensenyament musical
2. La intel·ligència musical
3. Incidència de la música en el desenvolupament de l'Infant
4. El currículum
5. Evolució històrica de la didàctica musical.

2. La música com a eina didacticopedagògica

1. Metodologies i fonaments de l'educació musical
2. Valor inclusiu, transversal, integrador, cooperatiu i multicultural de la música
3. Recursos musicals per al mestre.

3. La praxi musical a l'aula

1. Respiració, el cant, la veu i la cançó
2. La pràctica instrumental
3. La dansa i el moviment.

4. L'audició

1. Recursos metodològics per a l'escolta de música a l'aula.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà de forma continuada. Durant el semestre, l'alumnat realitzarà diverses tasques avaluable, tant individuals com grupals, escrites, orals i pràctiques col·lectives. El professorat farà el seguiment de les sessions de treball dirigit i tutories individuals.

1. Les tasques han d'estar aprovades en la seva totalitat.
2. Els terminis de lliurament de les activitats avaluable seran improrrogables.

La nota final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials de les següents activitats:

1. Tasques de curs?..... 30%
2. Treball grupal de didàctica aplicada?...40%
3. Exercicis escrits?..... 30%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Blacking, J. *Fins a quin punt l'home és músic?* Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Maideu, J. *Assaig, cançons i exercicis.* Vic: Eumo Editorial, 1998.
- Stravinsky, I. *Poética musical.* Madrid: Taurus, 1977.
- Schafer, R.M. *Nuevo paisaje sonoro.* Buenos Aires: Ricordi, 1969.
- Schafer, R.M. *El rinoceronte en el aula.* Buenos Aires: Ricordi, 1975.
- Schafer, R.M. *Cuando las palabras cantan.* Buenos Aires: Ricordi, 1984.
- Willems, E. *El valor humano de la educación musical.* Buenos Aires: Ricordi, 1981.

Complementària

- Aguirre, P. *La música en la escuela, la audición.* Barcelona: Graó, 2003.
- Alsina, P. *El área de educación musical.* Barcelona: Graó, 1997.

Escola Infantil. Aula 3-6

Formació Bàsica

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català, Anglès

PROFESSORAT

- Francesca Davoli
- M. Teresa Feu Vidal
- M. Teresa Pujol Mongay
- Miquel Casadevall Ginestet
- Mª Teresa Vilarnau Escribbà

OBJECTIUS:

L'enfocament de l'assignatura cerca aportar als i les estudiants un coneixement fonamentalment pràctic. Amb diferents suports i metodologies es presentaran els processos relacionats amb l'organització, la planificació de les aules i les actituds educatives dels professionals de l'etapa 0-6. Els continguts de l'assignatura cerquen l'anàlisi de la realitat del parvulari i de la intervenció educativa.

Atesa la necessitat en l'etapa d'educació infantil, alguns temes es tractaran transversalment. Les assignatures Aula 0-3 i Aula 3-6 han estat concebudes, doncs, a partir de la mateixa òptica.

Objectius

- Assolir una representació significativa de les particularitats del parvulari i reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic i amb valor educatiu propi.
- Aproximar-se i conèixer la primera infància des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, socioafectiva, psicomotora en el marc d'una relació estreta entre família i escola.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge en el període 3-6 de manera que es faciliti l'aplicació dels coneixements adquirits.
- Prendre contacte amb diverses metodologies de treball a l'educació infantil, mitjançant l'anàlisi, la reflexió i la comparació. Conèixer propostes didàctiques innovadores pròpies del cicle.
- Adquirir habilitats cooperatives i comunicatives.

CONTINGUTS:

1. Relació família escola:

- Adaptació
- Comunicació
- Interacció

2. Organització de l'ambient educatiu

- Temps
- Espais
- Materials
- Agrupament de l'alumnat

3. Criteris metodològics de la intervenció educativa:

- La construcció del coneixement. L'aprenentatge funcional.
- La globalització.
- Diversitat i diferències individuals
- Avaluar, aprendre i ensenyar.
- Activitat i interacció (fer, pensar i parlar)
- Ritmes, varietat, repetició.
- El joc.
- Rol de l'adult.

4. Estratègies metodològiques bàsiques:

- Treball per projectes.
- Centres d'interès
- Tallers
- Racons

5. El currículum de l'Etapa.

6. Salut i escola

- Trastorns de salut més freqüents a l'edat escolar. Com actuar a l'escola davant dels trastorns de salut
- Els accidents a l'edat infantil. Primers auxilis. Prevenció d'accidents. La farmaciola escolar
- Estil de vida i salut. Influència dels hàbits de vida en la salut de les persones. Factors de risc de les malalties més prevalents. Hàbits saludables

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés:

- Assistència i participació activa a classe i en els debats
- Treballs en grup
- Treballs individuals

Avaluació de resultats:

- Exercici escrit sobre una lectura obligatòria.
- Exercicis de síntesi.

En el Pla de Treball es concretaran les característiques dels treballs i el percentatge que ocupen en la totalitat de l'assignatura. Així com els terminis i les possibilitats de recuperació dels no superats dins el semestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació el resultat global de l'assignatura suposa que no s'ha superat, quedarà pendent per al proper curs acadèmic. El bloc "Salut i escola" només fa promig amb la resta de notes si està superat. En cas contrari s'ha de recuperar.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Altimir, D. *Com escoltar els infants*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Artiga i Esplugas, C. *El material escolar. Parvulari i Cicle Inicial*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Bassedas, M.; Jubete, M.; Majem, T. *Espais familiars: serveis educatius per als infants de 0 a 3 anys i les seves famílies*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Benlloch, M.; Feu, M.T.; Sellarès, R. *Com fer escola de tots i per a tots*. Barcelona: Rosa Sensat, 2002. Col. Temes d'infància, n. 41.

- Bernal, M.; Defis, O.; Pujol, M.A. *L'educació infantil: una nova etapa*. Barcelona: Graó/ICE de la UB, 1996. Col. MIE, n. 6.
- Diversos autors. *Cent llenguatges dels infants: la narrativa del possible. Propostes de les nenes i els nens de les escoles bressol i dels parvularis municipals de Regio Emilia*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Goldschmied, E. *Educar l'infant a l'Escola Bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998. Col·lecció ?Temes d'Infància?, 31.
- Jubete M. (ed.) *Espais i temps per al joc*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004. Col. Temes d'infància, n. 47.
- Majoral, S. *Veig tot el món! Créixer junts tot fent projectes*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004. Col. Temes d'infància, num. 48.
- Porquet, M. *Les tècniques Freinet al parvulari*. Barcelona: Rosa Sensat, 2001. Col·lecció ?Temes d'Infància?, 40.
- Pujol, M.; Roca, N. *Treballar per projectes a parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Pujolàs, P. *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Rio, P. *Consells*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat-Reggio Children, 2004.
- Ritscher, P. *El jardí dels secrets*. Barcelona: Rosa Sensat, 2003. Col·lecció ?Temes d'Infància? 45.
- Silveira, M. C. *Rutines, activitat a l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, 2002. Col. Temes d'infància, num 43.
- Torrents, M. *Aprendre a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Vila, B.; Cardo, C. *Material sensorial (0-3). Manipulación y experimentación*. Biblioteca de Infantil 8. Barcelona: Graó 2005.

De reflexió i aprofundiment

- Abad, J.; Ruiz de Velasco, A., *El juego simbólico*. Barcelona: Graó. Biblioteca de Infantil, núm. 31.
- Bonàs, M., et. al., *Entramados. La experiencia de una comunidad de aprendizaje*. Barcelona: Graó. Biblioteca de Infantil, núm. 19.
- Carbonell, J. *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid: Morata, 2001.
- Decroly, O. *La funció globalitzadora i altres escrits*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Fortunati, A. *La educación de los niños como proyecto de la comunidad*. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Gardner, H. *La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas*. Barcelona: Paidós, 1993.
- Hernández, F; Ventura, M. *La organización del currículum por proyectos de trabajo*. Barcelona: Octaedro, 2008.
- Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Meirieu, P. *Frankenstein, educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Montessori, M. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial/Diputació de Barcelona, 1984. Col·lecció Textos pedagògics.
- Morin, E. *Tenir el cap clar per organitzar els coneixements i aprendre a viure*. Barcelona: La Campana, 2001.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1990.

Relacionada amb les àrees de coneixement

- Alsina, A. *Com desenvolupar el pensament matemàtic dels 0 als 6 anys*. Vic: Eumo Editorial, 2004.
- Badia, M.; Vidal, A. *TAT! Recull de moixaines, jocs i cançons per a infants*. Tarragona: Arola Editors, 2005.
- Buscart, T.; Feu, M.T. ?La formació del educadors i l'aprenentatge de les ciències?. Dins: *Aportacions a la formació dels educadors de Llars d'Infants*. Vic: Eumo Editorial, 1993.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Malagarriga, T.; Valls, A. *La audición musical en la Educación Infantil*. Barcelona: CEAC, 2003.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.
- Saá, M.D. *Las matemáticas de los cuentos y las canciones*. Madrid: Editorial EOS, 2002.
- Sans, Soledat; Balada, Marta. *Col·lecció Fragments*. Barcelona. Rosa Sensat (Diversos volums)
- Teberoski, A. *Psicopedagogia del llenguatge escrit*. Barcelona: IME, 1987.

A banda de la bibliografia es recomana consultar regularment les revistes ?Guix?, ?In-fàn-cia? ?Infància a Eu-ro-pa?, ?Cuadernos de Pedagogía?, ?Aula d'Educació Infantil?, ?Perspectiva Escolar?.
Caldrà consultar també els documents del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya en format paper o digital del Currículum d'educació infantil vigent.

Webgrafia

- <http://www.decet.org/>
- <http://www20.gencat.cat/portal/site/Educacio>
- <http://www.concrit.org/>
- <http://www.meirieu.com/>
- <http://www.xtec.es/~ccols/>
- <http://www.xarxa06.org/>
- <http://www.tinet.cat/~mmata/>

Pràctiques I

Pràctiques Externes

Crèdits: 8.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Angel Serra Jubany
- Anna Valls Arnau
- Anna M. Pujol Costa
- Antoni Portell Llorca
- Catalina Lecumberri Gomez
- Gemma Riera Romero
- Jesús Soldevila Pérez
- Meritxell Cortada Pujol
- Nuria Medina Casanovas
- Patricia Rodriguez Aller
- Sebastià Riera Cusí

OBJECTIUS:

Les Pràctiques I suposen un primer contacte directe de l'edudiant amb el centre educatiu des de la perspectiva de futur mestre/a. En l'estada al centre i en seminari es dona a l'estudiant eines per a conèixer el centre educatiu amb detall.

- Encomanar un esperit de curiositat per viure i aprendre de l'experiència de fer de mestre/a
- Connectar referents teòrics amb la tasca professional
- Descobrir instruments que permetin l'apropament, descripció, anàlisi i interpretació de la realitat escolar
- Reflexionar sobre el paper del/a mestre/a a l'aula i a l'escola
- Analitzar i entendre les diverses formes d'organització d'un centre i un equip docent
- Reflexionar sobre l'alumnat i la diversitat a l'aula, fent atenció especial a les seves dinàmiques d'aprenentatge i de relació

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Adoptar un compromís ètic que fomenti la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats entre homes i dones, vida en democràcia, accessibilitat universal de les persones i sostenibilitat.
- Conèixer, respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.
- Tenir capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes. Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber-hi reflexionar.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes. Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber-hi reflexionar.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar establint llaços de comunicació amb les famílies.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar establint llaços de comunicació amb les famílies.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i els audiovisuals i saber analitzar les dades obtingudes i comprendre críticament la realitat per elaborar un informe de conclusions.
- Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i els audiovisuals i saber analitzar les dades obtingudes i comprendre críticament la realitat per elaborar un informe de conclusions.
- Conèixer la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.
- Conèixer la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i gestió de la mateixa.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i gestió de la mateixa.
- Controlar i fer el seguiment del procés educatiu (ensenyament i aprenentatge) mitjançant el domini de tècniques i estratègies adequades.
- Controlar i fer el seguiment del procés educatiu (ensenyament i aprenentatge) mitjançant el domini de tècniques i estratègies adequades.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la pròpia pràctica.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la pròpia pràctica.
- Participar en les propostes de millora en els diferents àmbits d'actuació que es puguin establir en un centre.
- Regular els processos d'interacció i comunicació en grups de nens i nenes de 0-3 anys i de 3-6 anys.

CONTINGUTS:

A les sessions de Seminari i durant l'estada al centre l'estudiant haurà de fer especial atenció en el coneixement específic del centre, l'organització, el funcionament i les dinàmiques específiques tant de l'aula com del centre.

1. Fer pràctiques
2. Ser i fer de mestre/a
3. La vida esoclar dels infants
4. La relació amb la família i l'entorn
5. Aspectes metodològics a l'aula

AVALUACIÓ:

- Carpeta d'aprenentatge 50%
- Assistència i participació activa al seminari 25%
- Informe del centre 25%

BIBLIOGRAFIA:

Aquest llistat bibliogràfic és orientatiu. Per a cadascun dels blocs es recomanaran lectures específiques per ajudar a la realització de les tasques de Pràctiques.

- Albaladejo, M. (2010) *Com dir-ho. Entrevistes eficaces en l'àmbit educatiu*. Barcelona: Graó.
- Arnaus, R. (1996) *Complicitat i interpretació. El relat d'una etnografia educativa*. Barcelona: PPU.
- Cela, J; Gual, X.; Màrquez, C.; Utset, M. (1997). *El tractament de la diversitat en les etapes infantil i primària*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Comellas, M.J. (2009). *Família i escola: compartir l'educació*. Barcelona: Graó.
- Diversos autors (1987). *Els grans autors i l'escola*. Vic: Eumo Editorial.
- Domènech, J. (2009). *Elogi de l'educació lenta*. Barcelona: Graó.
- Giner, A. i Puiggardeu, O. (2008). *La tutoria i el tutor. Estratègies para su pràctica*. Barcelona: Horsori.
- Perrenoud, Ph. (2009). *Diez nuevas competencias para enseñar*. Barcelona: Graó.
- Pineau, P. (comp.) (2005). *Relatos de escuela. Una complicación de textos breves sobre la experiencia escolar*. Buenos Aires: Paidós.
- Santos Guerra, M. A. (2000). *La escuela que aprender*. Madrid: Morata.
- Sensat, Rosa (1996). *Vers l'Escola Nova*. Vic: Eumo.
- Torrents, M. (1988) *Aprender a enseñar a aprender*. Vic: Eumo Editorial.
- Valdívia, C. (2010). *Mares i pares competents: claus per optimitzar les relacions amb els nostres fills i filles*. Barcelona: Graó.
- Valleo, J. (2009). *El professor emocionalment competent. Un pont sobre "aules" turbulentes*. Barcelona: Graó.

ASSIGNATURES DE TERCER CURS

Didàctica Artística II

Obligatòria

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Maria Assumpta Cirera Bergada
- Montserrat Rierola De Mas

OBJECTIUS:

En aquestes classes de Didàctica Artística es prepararà els estudiants d'Educació Infantil donant-los informació teòrica perquè coneguin les característiques dels nens i nenes de 0 a 6 anys i les propostes didàctiques més adequades per poder-hi treballar i enriquir el seu desenvolupament d'aprenentatge. Durant les classes pràctiques es faran propostes per conèixer el procés de treball; aquestes classes ajudaran els i les futures mestres a transmetre nous coneixements dins l'aula perquè els aprenentatges siguin significatius a les diferents etapes dels infants.

Objectius:

- Aprendre que l'expressió plàstica és un llenguatge de comunicació.
- Conèixer quin és el treball d'expressió plàstica que es porta a terme a les escoles.
- Saber treballar a partir d'un tema, a través d'un procés d'experimentació i d'observació per extreure un resultat final d'aprenentatge.
- Preparar activitats educatives d'expressió plàstica amb materials i tècniques adequats a les edats dels infants.
- Ser conscient del desenvolupament gràfic del nen i la nena de 0 a 6 anys i de les seves representacions per poder entendre i ajudar en el seu aprenentatge.
- Visitar les sales d'exposicions i conèixer les activitats educatives que es porten a terme al museu.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Posseir instruments per transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Posseir habilitats per a les relacions interpersonals.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Adoptar un compromís ètic que fomenti la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats entre homes i dones, vida en democràcia, accessibilitat universal de les persones i sostenibilitat.
- Conèixer, respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir capacitat per aprendre.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.
- Ser capaç d'adaptar-se a situacions noves.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Tenir iniciativa i esperit emprenedor.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Reconèixer la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i els audiovisuals i saber analitzar les dades obtingudes i comprendre críticament la realitat per elaborar un informe de conclusions.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, context europeu i internacional. Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en educació infantil.

- Participar en l'elaboració i el seguiment de projectes educatius d'educació infantil en el marc de projectes de centre i en col·laboració amb el territori, altres professionals i agents socials.
- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.
- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement artístic, així com la seva evolució històrica.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i gestió de la mateixa.
- Conèixer i aplicar els processos d'interacció i comunicació a l'aula, així com dominar les habilitats socials necessàries per fomentar un clima que faciliti l'aprenentatge i la convivència.
- Controlar i fer el seguiment del procés educatiu (ensenyament i aprenentatge) mitjançant el domini de tècniques i estratègies adequades.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la pròpia pràctica.
- Regular els processos d'interacció i comunicació en grups de nens i nenes de 0-3 anys i de 3-6 anys.

CONTINGUTS:

1. La teòrica de l'expressió plàstica:

- 1.1 La comunicació a través de l'experiència plàstica
- 1.2 El desenvolupament gràfic a l'etapa d'Educació Infantil
- 1.3 Les obres dels artistes i la seva aplicació didàctica

2. La pràctica i la seva didàctica:

- 2.1 Les percepcions sensorials: l'oïda, el tacte, la vista, l'olfacte i el gust
- 2.2 Activitats bidimensionals i tridimensionals
- 2.3 El procés de treball: la idea, l'experimentació i el resultat final
- 2.4 Realització de material didàctic a l'etapa d'Educació Infantil

3. El taller d'expressió plàstica:

- 3.1 Tenir cura de l'estètica de l'aula.
- 3.2 Organització del taller
- 3.3 Conèixer els materials i les tècniques adequades a l'etapa d'Educació Infantil

4. Visites a experiències artístiques i educatives:

- 4.1 Les activitats educatives dins de museus
- 4.2 Les obres d'art a la sala d'exposició
- 4.3 Projectes d'expressió plàstica a l'escola
- 4.4 Visita al taller

AVALUACIÓ:

Avaluació dels resultats

Treballs teòrics individuals.

- Treball del desenvolupament de les etapes gràfiques del nen 30%
- Treball proposta educativa d'art 30%

Avaluació del procés

Treballs pràctics individual:

- Participació de l'estudiant i realització del treball pràctic dins i fora de l'aula 40%

Cal aprovar cada un dels treballs per superar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Diversos autors *Els cent llenguatges dels infants*. Barcelona: Reggio Children / Rosa Sensat, 2005.
- Harcourt, Claire. *Mirar con lupa. El arte, de la Antigüedad a nuestros días*. Barcelona: Grup 62, 2001.
- Machón, Antonio. *Los dibujos de los niños*. Madrid: Cátedra, 2009
- Taylor, C, Joshua. *Una introducción a las artes visuales*. Madrid: La Isla, 1985.
- Woodford, Susan. *Cómo mirar un cuadro*. Barcelona: Gustavo Gili, 1989.

Complementària

- Acaso, María. *La educación artística no son manualidades*. Madrid: La Catarata, 2009.
- Belver, M. Acaso, M. i Merodio, I. *Arte Infantil y cultura visual*. Madrid: Eneida, 2005
- Balada, M i Sans, S. *L'Enderroc Fragments 01*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat, 2004.
- Balada, M i Sans, S. *Lletres. Fragments 02*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat, 2004.
- Balada, M i Sans, S. *Miravaca. Fragments 03*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat, 2005.
- Balada, M i Sans, S. *Tu i els altres. Fragments 05*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat, 2005.
- Diversos autors. *La educación visual y plàstica hoy*. Barcelona: Graó, 2003. Escola Cooperativa el Puig. Oteiza. Terra. Esparreguera, 2009.
- Escola Cooperativa el Puig. *Freqüències*. Esparreguera, 2010.
- Escola Cooperativa el Puig. *Terra*. Esparreguera, 2011.
- Escola Cooperativa el Puig. *Entre la terra i la taula*. Esparreguera, 2012.
- Frayling, C.; Frayling, H.; Van der Meer, R. *Carpeta d'Art*.
- Freinet, C. *Los métodos naturales. 2. El aprendizaje del dibujo. Educación i didàctica*. Barcelona: Martínez Roca, 1984.
- Gardner, Howard. *Educación artística y desarrollo humano*. Barcelona: Paidós educador, 1994.
- Goldscmied, Elinor. *Educación l'infant a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- Hégu, Bernardette *El desarrollo de la pintura y el dibujo en las escuelas Steiner-Waldorf, un ensayo*
- Lidón, C. i Mir, B. *Educación como Mediación en Centros de Arte Contemporáneo*. Artdidaktion, 2005.
- Lowenfeld, Viktor. *El niño y su arte*. Buenos Aires: Kapelusz, 1958.
- Lowenfeld, V. i Lambert, W. *Desarrollo de la capacidad creadora*. Buenos Aires: Kapelusz, 1980.
- Majem, T. i Òdena, P. *In-fàn-ci-a educar de 0 a 6 anys El joc de la descoberta*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat, 1994.
- Read, Herbert. *Educación por el Arte*. Buenos Aires: Paidós, 1969.
- Ritscher, P. *In-fàn-ci-a educar de 0 a 6 anys. El Jardí dels secrets*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat, 1994.
- Xarxa Territorial d'Educació Infantil a Catalunya. *Documentar, una mirada nova d'infància educar de 0 a 6 anys*. Barcelona: A.M. Rosa Sensat, 2009.

Revistes

- Guix d'infantil. Rissech, L.; Sánchez, M. *Sensacions amb els més menuts*, núm. 45. Setembre-octubre, 2008.
- Guix d'infantil. González, I.; López, L. *Tallers de sensacions a l'aula 0-1*, núm. 46. Novembre-desembre, 2008.
- In-fàn-ci-a. Brogli, A. *Els llenguatges del signe i del color (I)*, núm. 164. Setembre-octubre, 2008.
- In-fàn-ci-a. Comas, C. i Cirera, A. *Experiències d'art*, núm. 179. Març-abril 2011.
- In-fàn-ci-a. Majoral, S. *Atrapem els sons?*, núm. 156. Maig-juny 2007.
- In-fàn-ci-a. Nicolas, M. *Llegir imatges*, núm. 152. Setembre-octubre, 2006.
- In-fàn-ci-a. *Vers un pensament divergent. Els cinc sentits*, núm. 152. Setembre-octubre, 2006.

Webs

- Chordá, Frederic. *Conèixer l'art*. <http://www.xtec.es/~fchorda/credit/index.htm>
- Gomà, Lala. *Un color nou*. TV3 <http://www.tv3.cat/ptv3/tv3SeccioExtesa.jsp?idint=28825>
- Robinson, Ken. *¿Mata la escuela la creatividad?*
<http://video.google.es/videoplay?docid=-9133846744370459335>
- Pujol, Maite. *Interaccions amb l'art* <http://phobos.xtec.cat/mpujol75/>
- Satiro, Angèlica. <http://www.creamundos.net/infantil.html>

Vídeos

- Mai Balaguer; Lora, O. *Colors en sèrie*. Equip 33, 2007

Didàctica de la Llengua Anglesa

Obligatòria

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- Marta Corominas Salom
- Nuria Medina Casanovas

OBJECTIUS:

L'assignatura introdueix conceptes bàsics sobre la didàctica de l'anglès a l'educació infantil tant des del punt de vista contextual com metodològic. Tanmateix el plantejament de l'assignatura permet, d'una banda, promoure una reflexió sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge de la llengua anglesa a l'etapa d'infantil i, de l'altra, donar informació al futur professorat d'infantil sobre la importància de l'anglès en la implementació d'una dimensió europea de l'educació.

Objectius

- Situar l'aprenentatge de la llengua anglesa en el marc de l'escola.
- Analitzar i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge d'una llengua estrangera.
- Conèixer estratègies per desenvolupar la competència lingüística de l'alumnat d'infantil.
- Oferir als alumnes una mostra de recursos didàctics adequats per a l'ensenyament de l'anglès a infantil.
- Aprendre a seqüenciar continguts en una unitat didàctica.
- Millorar la competència comunicativa en llengua anglesa dels futurs docents.
- Valorar l'anglès com a mitjà de comunicació internacional.
- Desenvolupar la participació activa a la classe i el sentit de responsabilitat del propi procés d'aprenentatge.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Reconèixer la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, psicomotrius, comunicatives, socials i afectives.
- Conèixer l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, context europeu i internacional. Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en educació infantil.

CONTINGUTS:

1. Teaching English in Early Years
  1. The organization of English in Infant education.
  2. Content-Based Teaching in Early Years.
  3. Innovation projects.
2. How Children learn a foreign language
  1. Basic principles of foreign language acquisition.
  2. The Very Young EFL Learner. Characteristics and language development.
3. How to teach English in Primary Education
  1. Listening and Speaking
  2. Story telling
  3. Songs and Nursery Rhymes
  4. Games
  5. Arts and Crafts
  6. Drama activities

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del curs l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula que, d'acord amb un pla de treball que es lliurarà a l'alumnat al principi del curs, permetran assolir els continguts de l'assignatura. El professorat en farà el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories.

- Cal aprovar totes les tasques per separat.
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats d'avaluació és improrrogable.

Avaluació de resultats

La qualificació final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Percentatges de la qualificació final

- Examen escrit 30%
- Treball pràctic de recerca d'informació a l'escola 15%
- Note taking + summary writing 10%
- Elaboració d'una seqüència didàctica i exposició oral a classe 40%
- Participació activa 5%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Reully, V.; Ward, S. 1997. *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press
- Roth, G. 1998 *Teaching Very Young Children. Pre-School and Early Primary*. London: Richmond, Richmond Handbooks for English Teachers.

Complementària

- Mur, O. 1998. *Como introducir el inglés en educación infantil*. Madrid: Editorial Escuela Española.
- Perez, P.; Roig, V. 2004. *Enseñar y aprender inglés en educación infantil y primaria (vol. 1& 2)*. ICE Universitat de Barcelona, Cuadernos de Educación.

Didàctica de la Matemàtica I

Obligatòria

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Gloria Sola Tantinya
- Sonia Esteve Frigola

OBJECTIUS:

És una assignatura de tercer curs que forma part de la matèria principal Didàctica de la Matemàtica, en la qual hi ha incloses les assignatures de Didàctica de la Matemàtica I de 3 crèdits i Didàctica de la Matemàtica II de 6 crèdits, i que es fa a quart curs.

Objectius:

- Conèixer les característiques de l'aprenentatge de les matemàtiques a l'escola bressol
- Aprendre a dissenyar i analitzar situacions i activitats per l'aprenentatge de les matemàtiques a l'escola bressol
- Adquirir les principals nocions sobre la didàctica de la geometria al parvulari

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Posseir instruments per transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir habilitat per treballar i comunicar-se en un equip interdisciplinari.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Conèixer estratègies didàctiques per desenvolupar representacions numèriques i nocions espacials,

geomètriques i de desenvolupament lògic.

- Fomentar la capacitat de descobrir i reconèixer els continguts matemàtics i científics de les situacions quotidianes.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Conèixer i aplicar els processos d'interacció i comunicació a l'aula, així com dominar les habilitats socials necessàries per fomentar un clima que faciliti l'aprenentatge i la convivència.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la pròpia pràctica.

CONTINGUTS:

1. Matemàtiques a l'escola bressol
  1. Què necessita l'infant per aprendre matemàtiques?
  2. La lògica matemàtica a l'escola bressol
  3. La numeració i el càlcul a l'escola bressol
  4. La geometria a l'escola bressol
  5. La mesura a l'escola bressol
  6. L'estadística i la probabilitat a l'escola bressol
  7. Recursos i materials per l'aprenentatge de les matemàtiques
2. Matemàtiques a parvulari
  1. L'aprenentatge de la geometria a parvulari

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés

- Tutories en grup per al seguiment dels aprenentatges
- Qüestionari d'autoavaluació
- Revisió de les tasques que es vagin realitzant durant el semestre

Avaluació de resultats

- Realització d'una prova de continguts de l'assignatura (50%)
- Treballs (50%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Berdoneau, C . *Matemáticas activas (2-6 años)*. Barcelona: Graó, 2007.
- Equip de l'Escola Bressol Nenes i Nens (2002). *Temes d'infància: La lògica matemàtica a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat.
- GESIST, Eugene (2009). *Children are born mathematicians*. Pearson Education. U.S.A.: Pearson Education.
- GOPNIK, Alison (2009). *El filósofo entre pañales. Revelaciones sorprendentes sobre la mente de los niños y cómo se enfrentan a la vida*. Madrid: Ediciones Planeta.
- RIDDALL-LEECH, Sheila (2009). *Heuristic play. Play in the EYFS*. London: Practical pre-school books.

Complementària

- Alsina, À. *Com desenvolupar el pensament matemàtic dels 0 als 6 anys*. Vic: Eumo Editorial, 2004.
- BECKLEY, Pat; COMPTON, Ashley; JOHNSTON, Jane; MARLAND, Harriet (2010). *Problem solving, reasoning and numeracy*. London: Continuum International Publishing Group.
- BESWICK, Claire, FEATHERSTONE, Sally (2008). *Counting (baby & beyond)*. London: Featherstone Education.
- BRUNTON, Pat; THORNTON, Linda (2006). *The little book of treasure boxes*. London: Featherstone Education.
- CALVO, X. et al. *La geometría: de las ideas del espacio al espacio de las ideas en el aula*. Barcelona: Graó, 2002.
- CHAMORRO, Carmen (2005). *Didáctica de las matemáticas. Infantil*. Madrid: Pearson Prentice Hall.
- DOLCI, M. *Jo i les ombres*. Barcelona: Rosa Sensat, 2003.
- FEATHERSTONE, Sally; WILLIAMS, Liz (2010). *Mark Making (baby & beyond)*. London: Featherstone Education.
- FEATHERSTONE, Sally; WILLIAMS, Liz (2009). *Sensory world. Progression in play for babies and children*. London: Featherstone Education.
- FEATHERSTONE, Sally; WILLIAMS, Liz (2009). *Construction (baby & beyond)*. London: Featherstone Education.
- FEATHERSTONE, Sally; WILLIAMS, Liz (2009). *Messy Play. Progression in play for babies and children*. London: Featherstone Education.
- GASCOYNE, Sue (2011). *Sensory Play*. London: Practical Pre-School Books.
- GOLDSCHMIED, Elinor (2005). *Temes d'infància: Educar l'infant a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat.
- HUGHES, Anita M. (2009a). *Developing play for the under 3s. The Treasure Basket and Heuristic Play*. Great Britain: Routledge.
- HUGHES, Anita M. (2009b). *Problem Solving, Reasoning and Numeracy in the Early Years Foundation Stage*. Great Britain: Routledge.
- LANGSTONE, Ann; ABBOTT, Lesley (2007). *Developing high quality experiences for babies and toddlers*. New York: Open University Press.
- MACDONALD, Sharon (2001). *Block play. The complete guide to learning and playing with blocks*. Beltsville: Gryphon House, Inc.
- Majem, T. i Òdena, P. *El joc de la descoberta*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- MONTAGUE-SMITH, Ann (2007). *Mathematics in Nursery Education*. Oxon: Routledge.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla: Sociedad Andaluza de Educación Mathematica Thales, 2003.
- Quinto, B. *Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento*. Barcelona: Graó, 2005.
- SÁNCHEZ SEGURA, Mª Dolores (2011). *Un enfoque creativo de las magnitudes y su medida para educación infantil*. Madrid: Editorial Dykinson.
- THORNTON, Linda; BRUNTON, Pat (2009). *Making the most of Light and Mirrors*. London: Featherstone Education.
- VILA, B. i CARDÓ, C. *Material sensorial (0-3 años). Manipulación y experimentación*. Barcelona: Graó, 2005.

Didàctica del Llenguatge I

Obligatòria

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Rosa Boixaderas Sáez
- Rosa Maria Guell Devesa
- Vanesa Amat Castells

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció a l'ensenyament-aprenentatge de les llengües a l'escola. Partint d'una anàlisi de les necessitats de la societat actual, es planteja analitzar el procés d'adquisició del llenguatge en contextos escolars. En concret, s'estudien els diferents enfocaments de l'ensenyament de llengua i la manera com es relacionen amb els processos cognitius i amb diversos programes escolars. Una part del programa tracta la didàctica de la llengua oral a l'educació infantil, fent esment en el paper dels docents en situacions d'ensenyament-aprenentatge.

Objectius

- Aprofundir en els objectius, les competències i els continguts propis de l'àmbit de llengües a l'Educació Infantil.
- Dotar l'alumnat dels elements teòrics que li permetin entendre la complexitat de l'ensenyament de la llengua a l'escola.
- Relacionar la realitat sociolingüística amb el disseny d'estratègies per a l'ensenyament de llengua.
- Proporcionar als estudiants estratègies adequades per a l'ensenyament-aprenentatge de la llengua oral a l'etapa d'educació infantil.
- Adquirir estratègies i criteris per a l'anàlisi i per a l'elaboració d'activitats que permetin dur a terme un plantejament de la llengua oral a l'Educació Infantil.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.

- Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües i plurilingües.

CONTINGUTS:

1. L'adquisició del llenguatge. Els aprenentatges lingüístics
  - 1.1. El procés d'adquisició del llenguatge
  - 1.2. Anàlisi del llenguatge infantil a EI i CI d'EP
  - 1.3. Adquisició de la literacitat. La consciència metalingüística
  - 1.4. Aprenentatge de segones llengües en entorns multilingües
  - 1.5. La immersió lingüística. Fonaments i característiques dels programes d'immersió
2. L'ensenyament de la llengua a l'escola
  - 2.1. Societat, llengua i escola. El PLE
  - 2.2. La realitat lingüística a Catalunya. Legislació i Estatut
  - 2.3. La competència comunicativa i la transversalitat
  - 2.4. Llengua i currículum d'EI i EP. Capacitats, competències, objectius i continguts en l'àrea de llengua
3. Didàctica de la llengua oral
  - 3.1. Fonètica i fonologia aplicada: consciència fonològica. Plantejament a l'aula
  - 3.2. El paper dels docents en situacions d'ensenyament-aprenentatge de la llengua oral: intervencions, interaccions en converses i en rutines
  - 3.3. Lèxic i llenguatge. La transmissió de les primeres literatures
  - 3.4. Els materials i l'organització dels espais: activitats en racons de llengua oral
  - 3.5. De la llengua oral a la llengua escrita

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre, l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. Els professors en faran el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories. Convé tenir en compte que:

- Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut (es tolerarà un màxim de 10 errors normatius d'ortografia, lèxic, morfosintaxi, fonètica).
- Pel que fa a les activitats orals, es tindran en compte els criteris de correcció propis de l'estàndard oral i l'aplicació i seguiment de les pautes de producció de textos orals proposades a l'assignatura ?Tècniques de comunicació i d'expressió? de 1r curs del Grau.

Avaluació de resultats:

La nota final de l'assignatura serà el resultat de quatre notes parcials, que convé tenir aprovades per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Examen parcial (al final del semestre): 40%
- Enregistrament i anàlisi de la parla d'un infant: 30%
- Creació i exposició d'un racó/material de llengua oral (en grup): 30%

La recuperació d'una o més parts es farà durant la setmana de proves d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Arenas i Sampera, Joaquim; Muset i Adel, Margarita. *La immersió lingüística a Catalunya, un projecte compartit*. Vic: Eumo Editorial, 2008.
- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3i4, 1997.
- Bigas, M.; Correig, M. *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Bikandi, Uri Ruiz. *Didáctica de segundas lenguas para la educación infantil y primaria*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Cassany, D. i altres. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 2006.
- Fons, Montserrat. *Llegir i escriure per viure*. Barcelona: La Galera, 2003.
- Forés, P. i altres. *Contes per parlar: una proposta de treball per a la Immersió a Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó de sons i sorolls*. Vic: Editorial l'Àlber, 1997.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó dels llavis*. Vic: Editorial l'Àlber, 1999.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó de la llengua*. Vic: Editorial l'Àlber, 1999.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Els sons entremaliats*. Vic: Editorial l'Àlber, 2002.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó de jocs fonològics*. Vic: Editorial l'Àlber, 2002.
- Gispert, Dolors; Ribas, Lurdes. *Racó de ritme i audició*. Vic: Editorial l'Àlber, 2003.
- Mollà, T. *Manual de sociolingüística*. València: Bromera, 2002.
- Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
- Sanz, G. *Comunicació efectiva a l'aula: tècniques d'expressió oral per a docents*. Barcelona: Graó, 2005.
- Tió, J. *Jocs de consciència fonològica*. Vic: Editorial l'Àlber, 2006.
- Tió, J. *Jocs de lèxic i expressió*. Vic: Editorial l'Àlber, 2006.
- Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Eduoc/Proa, 1998.
- Voltas, M. (coord.). *La immersió lingüística a parvulari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 1989.

Complementària

- Alcoverro, C. ?La llengua oral en la infància? *Escola Catalana*, núm. 433, 2006.
- Artigas, R.(coord.). *Habilitats comunicatives. Una reflexió sobre les usos lingüístics*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- DDAA. ?La immersió als Països Catalans?. *Escola Catalana*, 272, 1990 (número monogràfic)
- DDAA. *Ponències, comunicacions i conclusions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: EUMO Editorial, 1992.
- Boix, E.; Vila, F.X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
- López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.

Revistes

- *Articles de didàctica de la llengua i la literatura*
- *Aula d'Innovació Educativa*
- *Escola Catalana*
- *Guix*
- *In-fàn-ci-a*

Documents electrònics

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació: www.edu365.cat
- Institut d'Estudis Catalans: www.iec.cat
- Serveis Lingüístics de la UVic: www.uvic.cat/sl/index.php
- XTEC (Xarxa de Telecomunicacions Educatives de Catalunya): www.xtec.cat
- Immersió Lingüística: revista d'Ensenyament integrat de Llengües i Continguts:

<http://www.xtec.cat/sedec/iepi/revista.htm>

- Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics. Els programes de canvi de llengua de la llar a l'escola: aspectes metodològics i organitzatius:

http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/consell-comissio_immersio.pdf

Didàctica del Coneixement del Medi I

Obligatòria

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Berta Vila Saborit
- Joan Callarisa Mas
- M. Teresa Feu Vidal

OBJECTIUS:

L'assignatura està estructurada de manera que té continguts i procediments que permeten conèixer, des del punt de vista teòric i pràctic, diferents aspectes de la didàctica del medi cultural i social per tal de facilitar l'adquisició de criteris didàctics respecte l'ensenyament/aprenentatge de les ciències socials a l'etapa 0-6.

Objectius

- Oferir un marc de reflexió en el camp de l'ensenyament / aprenentatge de l'àrea de Ciències partint de la pròpia pràctica educativa per fomentar-la millor i enriquir-la des de noves perspectives.
- Proporcionar estratègies, instruments i recursos metodològics que donin la possibilitat d'abordar l'ensenyament d'aquesta àrea.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Adoptar un compromís ètic que fomenti la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats entre homes i dones, vida en democràcia, accessibilitat universal de les persones i sostenibilitat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Conèixer els fonaments científics, socials i culturals, matemàtics i tecnològics del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Adquirir coneixements sobre l'evolució del pensament, els costums, les creences i els moviments socials i polítics al llarg de la història.

- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement científic i matemàtic.
- Elaborar propostes didàctiques interrelacionant ciències experimentals i matemàtiques, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.
- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.

CONTINGUTS:

1. Introducció a les ciències socials:

- La construcció del coneixement.
- La intervenció del mestre. Els coneixements epistemològic, pedagògics i psicològics.
- La influència dels mitjans de comunicació i la construcció d'un esperit crític.

2. L'atenció a la diversitat:

- Educació en valors
- Educar en la interculturalitat.
- Diferents maneres d'interpretar la realitat, de procedències i de llengües familiars

3. El medi social i cultural:

- El pas del temps
  - Conceptes bàsics, eines per a situar-se en el temps. Calendari
  - Costums i festes tradicionals: què, quan i com. Diversitat de costums i de celebracions (festes). Caldrà analitzar el valor cultural i tradicional de les festes populars.
- La construcció del coneixement de l'espai:
  - Conceptes bàsics, eines per a situar-se en l'espai. Recorreguts, rutes i fites.
  - L'entorn immediat:
- Jo i els altres.
- L'escola, la casa, el barri: lectura del paisatge, elements significatius.
- Ocupacions i serveis desenvolupats en l'entorn proper
- Normes que regeixen la convivència dels grups socials.

AVALUACIÓ:

La valoració de l'assignatura i per tant la nota final serà el resultat de les tres notes. Per fer-la cal haver aprovat cada element d'avaluació.

- Examen 30%.
- Participació activa a classe partir de lectures, debats, etc 20%.
- Treball en grup del pas del temps (participació implicació, continguts, seguiment, etc) 20%.
- Treball en grup preparació d'un itinerari (participació implicació, continguts, seguiment, etc) 30%.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Dubreucq, F.L. *L'escola Decroly: una educació global des del parvulari*. Barcelona: Rosa Sensat, 1995.
- Jubete, M. *Espais i temps pel joc*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004.
- Majoral, S. *Veig tot el món! Créixer junt s tot fent projectes*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004.
- Rivero Gracia, María Pilar. *Didáctica de las ciencias sociales para educación infantil*. Zaragoza: Mira Editores, 2011.
- Tonucci, F. *L'infant i nosaltres*. Vic: Eumo Editorial, 1989.

Complementària

- Infància número 151 tota sencera.
- Majoral Sílvia *Pintem els somnis*. Barcelona: Rosa Sensat, 2006
- Ritscher, P. *Què farem quan siguem petits?* Barcelona: Rosa Sensat, 2001
- Cols, C.; Ferrer, M. "Tot un món" a *Infància*, núm. 108.
- González-Agapito, J. "Educació i cultura musulmanes" a *Infància* num. 177. Nov-des 2010
- Porquet, M. "Llenguatge i observació" a *Les tècniques Freinet al Parvulari*. Barcelona: Rosa Sensat, 2001.

Webgrafia

- El Safareig. <http://www.elsafareig.org>
- Xarxa telemàtica educativa de Catalunya. <http://www.xtec.es/cdec/infantil/infantil,html>
- Recerca en acció. http://www.recercaenaccio.cat/agaur_reac/AppJava/ca/index.js

Didàctica del Llenguatge II

Obligatòria

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- M. Carme Bernal Creus
- Vanesa Amat Castells

OBJECTIUS:

L'assignatura està orientada a proporcionar als estudiants -futurs mestres els coneixements, les estratègies i els recursos necessaris per a l'ensenyament-aprenentatge de la lectoescriptura en el segon cicle d'Educació Infantil i a Cicle Inicial d'Educació Primària. En concret, s'estudien les diferents metodologies que s'han utilitzat per a l'adquisició del mecanisme de lectura i escriptura i es fa especial èmfasi en els enfocaments actuals. A més, s'aprofundeix en els processos de descoberta i evolució de la lectura i l'escriptura dels infants, en l'anàlisi i la creació de materials i recursos i en les estratègies didàctiques dels docents.

Objectius

- Aprofundir en els objectius, les competències i els continguts propis de l'àmbit de llengües a l'Educació Infantil i en concret en els que fan referència a les habilitats escrites.
- Dotar l'alumnat dels elements teòrics que li permetin entendre la complexitat de l'ensenyament de la llengua escrita a l'escola.
- Proporcionar als estudiants estratègies adequades per a l'ensenyament-aprenentatge dels mecanismes de lectura i escriptura.
- Adquirir criteris sòlids per a l'anàlisi de textos dels infants i per a l'elaboració d'activitats de llengua escrita que permetin dur a terme un plantejament adequat de la lectoescriptura al segon cicle d'Educació Infantil i al Cicle Inicial d'EP.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Conèixer el currículum de llengua i lectura-escriptura d'aquesta etapa, així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents i el procés d'aprenentatge de la lectura i escriptura i el seu ensenyament.
- Comprendre el pas de l'oralitat a l'escriptura i conèixer els diferents registres i usos de la llengua.
- Ser conscient de la funció de la lectura en la formació cultural, científica i humana de l'alumne.

CONTINGUTS:

1. Història i evolució de l'aprenentatge de la lectoescriptura

- 1.1. Els sistemes d'escriptura i el sistema alfabètic d'escriptura
- 1.2. Llengua oral i llengua escrita: la literacitat
- 1.3. Alfabetització i aprenentatge del codi. Concepte de lectura i escriptura
- 1.4. L'aprenentatge de la lectoescriptura a Parvulari i Cicle Inicial.

2. Didàctica de l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura

- 2.1. Les metodologies científiques: enfocaments analítics, globals i interactius
- 2.2 Evolució del procés lector i de les habilitats implicades en la lectura. Etapes i materials específics
- 2.3. Evolució del procés de l'escriptura. Anàlisi de textos d'infants d'EI i CI. Ortografia natural i arbitrària
- 2.4. Recursos per a l'aprenentatge de la lectoescriptura. Anàlisi de materials específics
- 2.5. Foment de la llengua escrita i l'animació a la lectura i a l'escriptura. Creació de racons, espais i contextos de llengua escrita

3. Enfocament de la lectoescriptura a les aules d'immersió

- 3.1. Aprenentatge de la lectura i l'escriptura en entorns multilingües
- 3.2. Materials i recursos per a l'aula d'immersió
- 3.3. Creació de contextos rics per a l'estimulació de la llengua escrita

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre, l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. Els professors en faran el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Convé tenir en compte que:

- Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut (es tolerarà un màxim de 10 errors normatius d'ortografia, lèxic, morfosintaxi, puntuació i fonètica).
- Pel que fa a les activitats orals, es tindran en compte els criteris de correcció propis de l'estàndard oral i l'aplicació i seguiment de les pautes de producció de textos orals proposades a l'assignatura ?Tècniques de comunicació i d'expressió? de 1r curs del Grau.

Avaluació de resultats:

La nota final de l'assignatura serà el resultat de quatre notes parcials, que convé tenir aprovades per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Activitats individuals i anàlisi de casos: 30%
- Examen parcial (al final del semestre): 40%
- Recerca, creació i exposició d'una proposta de llengua escrita (en grup): 30%

La recuperació d'una o més parts es farà durant la setmana de proves d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Assessoria Didàctica del Català. *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona: Biblograf, 1978.
- Barjuan, R. i Maimir, D. *Tallers de llenguatge* (4 volums). Vic: Edicions l'Àlber, 2004.
- Bigas, M.; Correig, M. *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Calmy, Giselle. *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Fontanella, 1976.
- Codina, F. i Fargas, A. *Proposta de classificació dels errors d'ortografia*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Colomer, T. i Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Rosa Sensat/Ed. 62,

1991.

- Díez de Ulzurún, A. et al. *L'aprenentatge de la lectoescriptura des d'una perspectiva constructivista*. Vol. I i II. Barcelona: Graó, 1999.
- Fons, Montserrat. *Llegir i escriure per viure*. Barcelona: La Galera, 2003.
- Freinet, Célestine. *El text lliure*. Barcelona: Laia, 1977.
- Gómez, Josepa. *Educació emocional i llenguatge en el marc de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, 2002.
- Galí, Alexandre. *L'ensenyament de l'ortografia als infants*. Barcelona: Barcino, 1971.
- Montessori, Maria. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Solé, Isabel. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó Editorial/ICE, 1992.
- Teberosky, Ana. *Psicopedagogia del llenguatge escrit*. Barcelona: IME, 1987.

Complementària

- Artigas, R.(coord.). *Habilitats comunicatives. Una reflexió sobre les usos lingüístics*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Duran, T. i Ros, R. *Primeres literatures: llegir abans de llegir*. Barcelona: Pirene, 1998.
- DDAA. ?La immersió als Països Catalans?. *Escola Catalana*, 272, 1990 (número monogràfic)
- DDAA. *Ponències, comunicacions i conclusions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: EUMO Editorial, 1992.
- Ribera, Paulina. *El repte d'ensenyar a escriure. L'inici de la producció de textos en Educació Infantil*. València: Perifèric Edicions, 2008.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia: introducció a l'art d'inventar històries*. Barcelona: Educaula, 2009.
- Tuson, Jesús. ?L'escriptura necessària?. Dins: *Mirades al segle XXI*. Vic: Eumo Editorial, p. 49-80.

Revistes

- *Monogràfic. Aprenentatge de la lectoescriptura*. *Guix*, núm. 219, 1996.
- *Monogràfic. Aprendre a llegir i a escriure al cicle inicial, moment clau de l'escolaritat obligatòria*. *Guix*, núm. 363, 2010.
- *Monogràfic. Aprendre de llegir i d'escriure, un procés de recerca de sentit. Perspectiva escolar*, núm. 239, 1999.
- *Monogràfic. Viure i escriure*. *Escola Catalana*, núm. 443, 2007.
- *Monogràfic. El primer aprenentatge de la lectura i l'escriptura. Articles: Revista de Didàctica de la Llengua i la Literatura*, núm. 40, 2006.

Documents electrònics

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació: www.edu365.cat
- Institut d'Estudis Catalans: www.iec.cat
- Serveis Lingüístics de la UVic: www.uvic.cat/sl/index.php
- XTEC (Xarxa de Telecomunicacions Educatives de Catalunya): www.xtec.cat
- Immersió Lingüística: revista d'Ensenyament integrat de Llengües i Continguts: <http://www.xtec.cat/sedec/iepi/revista.htm>
- Conclusions de la comissió Nova Immersió i canvis metodològics. Els programes de canvi de llengua de la llar a l'escola: aspectes metodològics i organitzatius: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/consell-comissio_immersio.pdf
- Foment de la Lectura. Ministerio de Educación: www.leer.es

Educació Musical II

Obligatòria

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Merce Carrera Peruga

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura té la finalitat de dotar a l'alumnat d'un ampli repertori de cançons, jocs musicals, danses i d'altres manifestacions musicals que els permeti utilitzar la música a l'aula. Seguint els objectius marcats en l'assignatura Educació Musical I, que es realitza al 2n curs del Grau en Educació Infantil, es seguirà buscant que l'alumne vivenciï la música en totes les seves vessants per tal d'ajudar-lo a esdevenir un mestre creatiu que sàpiga educar i fer créixer als infants amb totes les eines i recursos musicals que tindrà a l'abast.

- Pendre consciència de la importància de la música en l'educació infantil
- Adquirir els coneixements metodològics i els criteris didàctics apropiats per a l'ensenyament i el treball musical en l'etapa de l'educació infantil.
- Aprofundir en tècniques i recursos didàctics útils per a la futura pràctica professional.
- Saber emprar la veu i el cos com a vehicle didàctico-pedagògic.
- Saber relacionar i generar activitats referents al cos i música en diferents manifestacions
- Experimentar, vivenciar i saber organitzar i gestionar jocs musicals, tant a l'aula com a l'escola.
- Ser capaç d'adaptar i adequar els materials d'ensenyament-aprenentatge a tot l'alumnat dins un enfocament inclusiu.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Adoptar un compromís ètic que fomenti la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats entre homes i dones, vida en democràcia, accessibilitat universal de les persones i sostenibilitat.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons, audicions i recursos musicals per promoure l'educació auditiva, rítmica, corporal i vocal.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.

- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.
- Controlar i fer el seguiment del procés educatiu (ensenyament i aprenentatge) mitjançant el domini de tècniques i estratègies adequades.

CONTINGUTS:

- La importància de la cançó i el cos en l'educació musical i en el desenvolupament cognitiu i emocional de l'infant.
- Veu i tècnica vocal.
- Cançó i repertori.
- El cos i la música.
- Danses
- Jocs musicals i transversalitat
- L'educació de l'oïda i el seu desenvolupament.
- Recursos metodològics per a l'escolta de música a l'aula.

AVALUACIÓ:

L'alumnat haurà de demostrar la seva capacitat de:

- Crear, ensenyar i dirigir cançons i danses, destinades als infants d'educació infantil.
- Adaptar i adequar activitats musicals d'ensenyament-aprenentatge per a nenes i nens d'educació infantil
- Utilitzar les diferents manifestacions musicals com a recurs per a les diferents activitats educatives de l'aula de 0 a 6 anys.

Les activitats d'avaluació es faran a través de treballs individuals, en grup i proves pràctiques i escrites. En les qualificacions finals es tindran en compte aspectes avaluatius de procés i de resultat.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Alsina, P i altres (2008). *La música en la escuela infantil (0-6)*. Barcelona: Graó.
- Badia, M.; Vidal, A. (2005). *TAT! Recull de moxaines, jocs i cançons per a infants*. Tarragona: Arola Editors.
- Bonal, M.D.; Martorell, M. (2000) *L'esquix II*. Sant Boi de Llobregat: Dinsic.
- Busqué, M. (1995) *Violet St. Pere i Violet St. Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Busqué, M., Pujols, M.A. (1996). *Ximic, jocs musicals tradicionals catalans*. Berga: Amalgama.

Complementària

- Alsina, P. (1997) *El area de educación musical*. Barcelona: Graó.
- Alsina, J. (2003) *Olla de grills. Cançons i danses per celebrar les festes*. Barcelona: Graó.
- Autors diversos (2004) *La veu. Orientacions pràctiques*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Blaser, A. (2001). *Música y movimiento. Actividades rítmicas en el aula*. Barcelona: Graó.
- Busqué, M.; Malagarriga, T. (1982) *La música al parvulari i al jardí d'infància*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Giménez, T. *La volta al món amb 25 cançons* (2 vols). Barcelona: La Galera.
- González, O. (2010) *Cançons d'arreu del món*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Maideu, J. (1992). *Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: Eumo Editorial.

- Maideu, J. (1995). *Instruments musicals*. Vic: Eumo Editorial.
- Malagarriga, T. (2002). *Dites i cançons. Instrumentades per als més petits*. Barcelona: Amalgama.
- Malagarriga, T., Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil*. Barcelona: CEAC.
- Ribas, A i d'altres (1999). *Iniciar la música a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Schafer, R. M. (1998) *Cuando las palabras cantan*. Buenos Aires: Ricordi Americana.
- Segarra, I. i d'altres.(1989). *Juguem cantant I i II*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat
- Storms, G. (2005) *101 juegos musicales. Divertirse y aprender con juegos musicales*. Barcelona: Graó.
- Thilde, L. (2001). *66 juegos de manos: Juegos rítmicos para manos y dedos*. Madrid: Akal.
- Vanderspar, E (1990). *Manual Jaques-Dalcroze*. Barcelona: Dinsic.
- Vilar, J.M. (1994). *Recursos per aprendre a escoltar música*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Willems, E. (1986). *La preparación musical de los más pequeños*. Buenos Aires: Audeba.

Webgrafia

- www.percusion-corporal.com/
- www.amapei.com

ASSIGNATURES DE QUART CURS

Didàctica de la Matemàtica II

Obligatòria

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Isabel Sellas Ayats
- Raquel García Gonzalez
- Sonia Esteve Frigola

OBJECTIUS:

Didàctica de la Matemàtica II és una assignatura de quart curs que forma part de la matèria principal Didàctica de la Matemàtica, en la qual hi ha inclosa també Didàctica de la Matemàtica I que es fa a tercer curs.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Posseir instruments per transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir habilitat per treballar i comunicar-se en un equip interdisciplinari.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Conèixer els fonaments científics, socials i culturals, matemàtics i tecnològics del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer estratègies didàctiques per desenvolupar representacions numèriques i nocions espacials, geomètriques i de desenvolupament lògic.
- Elaborar propostes didàctiques interrelacionant ciències experimentals i matemàtiques, tècnica, societat

i desenvolupament sostenible.

- Fomentar la capacitat de descobrir i reconèixer els continguts matemàtics i científics de les situacions quotidianes.
- Conèixer, saber usar i saber orientar sobre l'ús inclusiu dels recursos del laboratori de matemàtiques i ciències per al treball interdisciplinar.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.

CONTINGUTS:

1. Matemàtiques a parvulari
  - 1.1. L'aprenentatge de la numeració i el càlcul a parvulari
  - 1.2. L'aprenentatge de la mesura al parvulari
  - 1.3. L'aprenentatge de l'estadística i la probabilitat a parvulari
  - 1.4. L'aprenentatge de l'àlgebra a parvulari
2. Recursos i materials per l'aprenentatge de les matemàtiques

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Tutorials en grup per al seguiment dels aprenentatges
- Qüestionari d'autoavaluació
- Revisió de les tasques que es vagin realitzant durant el semestre

Avaluació de resultats:

- Realització d'una prova dels continguts de l'assignatura (50%)
- Treballs (50%)

Aquestes notes faran mitjana en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a 5.
En la setmana de recuperacions, caldrà recuperar les parts que no hagin estat superades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Berdoneau, C. *Matemáticas activas (2-6 años)*. Barcelona: Graó, 2007
- KAMII, Constance. *Young children reinvent arithmetic. Implications of Piaget's theory*. New York: Teachers College Press, 2000
- Sociedad Andaluza de Educación Matemática ?Thales?. *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla: Sociedad Andaluza de Educación Matemática ?Thales?, 2003.

Complementària

- Boulton-Lesis, G., Wilss, L., & Mutch, S. *An analysis of young children's strategies and devices for length measurement*. *Journal of Mathematical Behavior*, 15, 329-347, 1996
- Bresser, R.; Holtzman, C. *Minilessons for Math Practice. Grades k-2*. Sausalito, CA: Math Solutions Publications, cop, 2006.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Chapin, Suzanne H. *Math matters: understanding the math you teach, grades K-8*. Sausalito, CA: Math Solutions Publications, cop. 2006.
- Cockburn, A.D.; Littler, G. *Mathematical misconceptions*. London: SAGE Publications Ltd, 2008.

- Copley, J.V., Glass, K., Nix, L., Faseler, A., De Jesus, M., and Tanksley, S. *Measuring experiences for young children*. Teaching Children Mathematics. pg. 314-319, 2004, February
- KAMII, Constance. *El número en la educación preescolar*. 7ena ed. Madrid: Antonio Machado libros, 2003
- National Council of Teachers of Mathematics. *Assessment Standards for School Mathematics*. U.S.A.: National Council of Teachers of Mathematics, 1995.
- National Council of Teachers of Mathematics. *Professional Standards for Teaching Mathematics*. U.S.A.: National Council of Teachers of Mathematics, 1991.
- Outhred, L.N., & Mitchelmore, M. C. *Young children's intuitive understanding of rectangular area measurement*. Journal for Research in Mathematics Education, 31, 144-167, 2000.
- Polya, G. *Cómo plantear y resolver problemas*. Mèxic: Trillas, 1982.
- Saá, M.D. *Las matemáticas de los cuentos y las canciones*. Madrid: Editorial EOS, 2002.

Revistes

- *Biaix*: revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya.
- *Educar*: Revista del Departament de Pedagogia i Didàctica.
- *Suma*: revista sobre l'ensenyança i l'aprenentatge de les matemàtiques. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas.
- *Uno*: revista de didáctica de las matemáticas. Barcelona: Graó Educación.
- *Revista Iberoamericana de Educación Matemática*. Disponible a:
<http://www.fisem.org/paginas/union/revista.php>

Webgrafia

- FREUDENTHATL INSTITUT. Exemples d'aplicacions interactives de l'àrea de matemàtiques que es poden fer servir a l'escola i a casa. Universitat d'Utrech. Disponible a:
- NATIONAL COUNCIL OF TEACHERS OF MATHEMATICS. Disponible a:
- NATIONAL COUNCIL OF TEACHERS OF MATHEMATICS. Resources for teaching math. Illuminating NCTM's vision for school mathematics. Disponible a:
- UTAH STATE UNIVERSITY. Biblioteca Nacional de Manipuladores Virtuales. National Science Foundation. Disponible a:
- CESIRE-CREAMAT (Centre de Recursos per Ensenyar i Aprendre Matemàtiques) Disponible a:

Didàctica del Coneixement del Medi II

Obligatòria

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Arnau Amat Vinyoles
- Berta Vila Saborit
- Jordi Martí Feixas
- M. Teresa Feu Vidal
- Mª Teresa Vilarnau Escribbà

OBJECTIUS:

Partint dels coneixements introduïts a Naturalesa del Coneixement Científic i Matemàtic (1r curs), l'assignatura obligatòria de Didàctica del Coneixement del Medi II introdueix els coneixements didàctics fonamentals per a l'ensenyament de les ciències a l'etapa 0-6. Aquest conjunt de coneixements ha de permetre que els/les estudiants puguin planificar intervencions a l'aula ben fonamentades, i dirigides a promoure l'evolució progressiva tant del pensament científic com de les habilitats d'investigació científica dels infants.

Objectius

- Adquirir una visió de la ciència i de l'activitat científica ben fonamentada epistemològicament.
- Familiaritzar-se amb l'activitat científica participant activament en investigacions breus.
- Comprendre les característiques més fonamentals de com els infants construeixen coneixement sobre el medi físic i natural.
- Conformar un model didàctic centrat en la investigació activa dels nens i nenes i en els processos d'evolució del pensament científic infantil.
- Conèixer els continguts i les orientacions curriculars del currículum de l'etapa 3-6.
- Dissenyar seqüències d'activitats aplicant els coneixements adquirits.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir capacitat per aprendre.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i els audiovisuals i saber analitzar les dades obtingudes i comprendre críticament la realitat per elaborar un informe de conclusions.
- Conèixer els fonaments científics, socials i culturals, matemàtics i tecnològics del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer la metodologia científica i promoure el pensament científic i l'experimentació.
- Conèixer els moments més destacats de la història de les ciències i les tècniques i la seva transcendència.
- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement científic i matemàtic.
- Elaborar propostes didàctiques interrelacionant ciències experimentals i matemàtiques, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.
- Fomentar la capacitat de descobrir i reconèixer els continguts matemàtics i científics de les situacions quotidianes.
- Conèixer, saber usar i saber orientar sobre l'ús inclusiu dels recursos del laboratori de matemàtiques i ciències per al treball interdisciplinar.
- Conèixer, saber usar i saber orientar sobre l'ús inclusiu dels recursos del laboratori de matemàtiques i ciències per al treball interdisciplinar.
- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.
- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.

CONTINGUTS:

1. L'ensenyament-aprenentatge de les ciències a l'etapa 0-6.
  - 1.1 La naturalesa de l'activitat científica com a referent per a la ciència escolar.
    - 1.1.1 Processos característics de l'activitat científica.
  - 1.2. L'evolució del pensament científic.
    - 1.2.1 El paper del coneixement intuïtiu dels infants en l'aprenentatge del coneixement científic.
    - 1.2.2 La importància dels llenguatges en la construcció de coneixement científic.
  - 1.3. El currículum d'Educació Infantil i el desenvolupament de capacitats.
  - 1.4. L'organització de l'aula: temps, espais, materials, agrupaments...
  - 1.5. Estratègies metodològiques: racons, tallers...
2. El disseny de seqüències d'activitats per treballar les ciències a l'etapa 0-6.
  - 2.1. Exemples d'activitats i propostes de seqüenciació.
  - 2.2. Aprendre sobre els éssers vius
  - 2.3. Aprendre sobre els objectes i materials, les seves propietats i els seus comportaments.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

- Qüestionari inicial d'autoavaluació.

Avaluació de resultats

- Examen final (40%)
- Treball en petit grup (50%)
- Participació i treballs de reflexió (10)

Aquestes notes només faran mitjana en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a 5. En la setmana de recuperacions, caldrà recuperar les parts que no hagin estat superades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Brunton, P.; Thornton, L. (2010) *Science in the early years: building firm foundations from birth to five*. London: SAGE.
- Feu, M.T.; Schaaff, O. (1998) *Descoberta de l'entorn 3-6*. Barcelona: Ciència Activa, 1998.
- Gelman, R. et al. (2010) *Preschool pathways to science. Facilitating scientific ways of thinking, talking, doing and understanding*. London: Paul Brookes Publishing.
- Gené, A.; Cortada, T. et al. *Pensar, que bé! Com acompanyar els infants a descobrir el món*. Lleida: Pagès, 2007.
- Majoral, S. *Seguint el fil de les propostes dels infants*. Barcelona: Rosa Sensat, 2012
- Vega, S. *Ciencias 3-6. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil*. Barcelona: Graó, 2012.
- Vila, B.; Cardo, C. *Material sensorial (0-3 años). Manipulación y experimentación*. Barcelona: Graó, 2005.

Complementària

- Carter, G. *Jardineria con Hierbas*. Madrid: Celeste Ediciones, 1999
- Falcó, M. i Moreno, O. *Petites Investigacions*. Barcelona: Edicions la Magrana, 1999
- Sañe, J. *Conèixer els ocells*. Sèrie Éssers vius 1. Valls: Cossetània Edicions, 2009
- Sañe, J. *Conèixer els mamífers*. Sèrie Éssers vius 2. Valls: Cossetània Edicions, 2010
- Ruhí, Vidal A. *Natura al teu jardí. Guia pràctica per conèixer i acollir fauna propera*. Figueres: Brau Edicions, 2007

A l'inici de l'assignatura es donarà un llistat ampli d'articles i webs d'interès.

Literatura Infantil

Obligatòria

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Carme Rubio Larramona
- Núria Camps Casals
- Vanesa Amat Castells

OBJECTIUS:

L'assignatura ofereix una mirada d'aprofundiment en la Literatura Infantil i Juvenil i la seva didàctica. Té per objectiu dotar l'alumnat de coneixements, estratègies i recursos per al foment de la literatura a l'escola i de l'educació literària, tant a l'etapa d'Educació Infantil com a l'Educació Primària.

Objectius:

- Conèixer les principals produccions de la literatura infantil universal que s'han elaborat en diferents contextos temporals i espacials.
- Saber analitzar els principals trets constitutius de la narració tradicional i la d'autor a partir del coneixement dels principals estudis teòrics sobre el tema.
- Adquirir estratègies per al tractament del llenguatge poètic a l'escola de textos d'autors que escriuen per a adults i d'autors que escriuen per a infants.
- Tenir recursos per a l'elecció i valoració dels àlbums, com a producció específica de la literatura per a infants, considerant les característiques del codi textual i visual.
- Conèixer el funcionament bàsic de la biblioteca pública, d'escola i d'aula.
- Saber dominar tècniques i estratègies per fomentar l'experiència literària dels infants.

CONTINGUTS:

1. Història de la literatura infantil i juvenil. El corpus de lectures
  - 1.1 Introducció a les principals obres de literatura infantil universal
  - 1.2 Introducció a les principals etapes i autors de literatura infantil catalana
2. La narració tradicional i d'autor
  - 2.1 La narració literària de tradició oral: la rondalla
  - 2.2 Elements constitutius de la rondalla
  - 2.3 Autors i compiladors destacats
3. Introducció al llenguatge poètic
  - 3.1 Primera literatura oral: cantarelles, jocs de falda, endevinalles, etc.
  - 3.2 Anàlisi d'autors i d'obres de poesia d'interès per a l'escola
  - 3.3 El treball de poesia a l'escola
4. Tipologia i anàlisi d'obres de literatura infantil i juvenil
  - 4.1 Tipus d'obres i criteris de selecció i valoració
  - 4.2 Obres originals, adaptacions i recreacions
  - 4.3 Relació del codi textual i visual: l'àlbum il·lustrat i l'imatgiari
  - 4.4 Els mitjans audiovisuals: el cinema i els suports multimèdia
5. La biblioteca d'aula, d'escola i pública. La bebeteca
  - 5.1 Funcions dels diferents tipus de biblioteca
  - 5.2 Activitats de dinamització de la lectura literària

5.3 El paper del mediador en la formació de l'hàbit lector

AVALUACIÓ:

Les activitats d'avaluació es dividiran en dos grans blocs:

- Tasques individuals, en parelles o grup reduït de seguiment dels cinc eixos temàtics de l'assignatura ? 70%
- Treball i exposició oral en grup ? 30%

El termini de lliurament/execució de totes les activitats d'avaluació és improrrogable. Cada bloc s'haurà d'aprovar per separat. Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció no serà avaluada.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Amades, J. *Folklore de Catalunya*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Bassa, R. *Literatura infantil catalana i educació (1939-1985)*. Mallorca: Moll, 1994.
- Bernal, M.C. Rubio, C. *La literatura infantil a Catalunya: 1886-1936. Des dels orígens fins a la Guerra Civil*. Vic: Eumo Editorial, 2002.
- Bettelheim, B. *Psicología de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1978.
- Bravo-Villasante, C. *Historia y antología de la literatura infantil universal*. Valladolid: Miñon, 1988.
- Castillo, M. *Grans il·lustradors catalans de llibre per a infants*. Barcelona: Barcanova, 1997.
- Centelles, J. *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Colomer, T. *La literatura infantil i juvenil catalana: un segle de canvis*. Barcelona: ICE UAB, 2002.
- Duran, T. *Àlbums i altres lectures. Anàlisi dels llibres per a infants*. Barcelona: Rosa Sensat, 2007.
- Escarpit, D. *La literatura infantil y juvenil en Europa*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1986.
- Janer Manila, G. *La literatura infantil*. Palma de Mallorca: Embat, 1979.
- Soler Amigó, J. *Enciclopèdia de la fantasia popular catalana*. Barcelona: Barcanova, 2000.
- Valriu, C. *Història de la literatura infantil i juvenil catalana*. Barcelona: Pirene - La Galera, 1998.

Complementària:

- Aloy, J.M. [et al.] *100 llibres de literatura infantil i juvenil en llengua catalana. Dins: Oohéee estudis sobre la creació i edició infantil i juvenil*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, 2006.
- Baró, M.; Colomer, T.; Mañá, T. (coord). *El Patrimoni de la imaginació: llibres d'ahir per a lectors d'avui*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, 2007.
- Bryant, S.C. *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària, 1996.
- Cerda, H. *Literatura infantil y clases sociales*. Madrid: Akal, 1974.
- Colomer, T. *Introducción a la literatura infantil y juvenil*. Madrid: Síntesis, 1999.
- Duran, T. i Ros, R. *Primeres literatures: llegir abans de saber llegir*. Barcelona: Pirene, 1995.
- Llopis, R. *Historia natural de los cuentos de miedo*. Madrid: Júcar, 1974.
- Lluch, G. (ed.) *De la narrativa oral a la literatura per a infants: invenció d'una tradició literària*. Alzira: Bromera, 2000.
- Meletinski, E. *Estudio estructural y tipológico del cuento*. Buenos Aires: Rodolfo Alonso, 1974.
- Pelegrin, A. *La aventura de oír*. Madrid: Cincel, 1982.
- Propp, V. *Morfología del cuento*. Madrid: Fundamentos, 1974.
- Teixidor, E. *La lectura i la vida*. Barcelona: Columna, 2007.

Revistes:

- *Faristol. Revista del Llibre infantil i juvenil* (Consell Català del Llibre Infantil y juvenil)- <http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/index.php>
- *Cuadernos de literatura infantil y juvenil* (Clij)- <http://www.revistaclij.com/>

Treball de Fi de Grau

Treball de Fi de Grau

Crèdits: 9.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

El Treball de Final de Grau és una assignatura anual de 9 crèdits que inclou un seminari de Mètodes d'Investigació (Part I) i l'elaboració d'un treball resultat de la formació adquirida en el decurs del grau, que ha de permetre a l'estudiant mostrar el nivell d'adquisició de les competències de la titulació i dels principis que fonamentaran la seva futura tasca professional (Part II).

Els objectius del seminari de Mètodes d'Investigació (Part I) són els següents:

- Conèixer els diferents mètodes d'investigació educativa i diferenciar entre els quantitius i els qualitius.
- Desenvolupar processos d'anàlisi i interpretació de les dades en el context d'una recerca educativa
- Conèixer i posar en pràctica les diferents tècniques de recollida de dades en una recerca
- Donar estratègies metodològiques per a la realització del Treball de Final de Grau

Pel que fa a la realització del Treball de Final de Grau (Part II), comporta la presentació d'un informe o memòria escrita d'una extensió aproximada de 40-50 pàgines seguint els criteris d'estructura i redacció que s'expliquen en aquest document i les *Orientacions i normes de presentació de treballs acadèmics* de la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes.

En els casos que el treball sigui realitzat per dues persones es fixa una extensió més àmplia de l'informe escrit: entre 60-70 pàgines segons el criteri del professor/a tutor/a.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Reconèixer la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i els audiovisuals i saber analitzar les dades obtingudes i comprendre críticament la realitat per elaborar un informe de conclusions.
- Conèixer la metodologia científica i promoure el pensament científic i l'experimentació.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.

CONTINGUTS:

Els continguts del seminari de Mètodes d'Investigació (Part I) són els següents:

Tema 1: La investigació educativa

- La recerca educativa. Perspectives d'investigació en recerca educativa. Les fonts documentals. El rigor científic i l'ètica de l'investigador/a.
- Aspectes metodològics generals per a la realització del TFG.

Tema 2: Metodologies de la investigació educativa

Metodologies i tipus d'investigació:

- Metodologia d'orientació empiricoanalítica (quantitativa).
- Metodologia qualitativa orientada a la interpretació i la comprensió.
- Metodologia qualitativa orientada a la presa de decisions i el canvi.

Tema 3: El disseny en la investigació educativa

- Objectius de la recerca i recursos disponibles
- El disseny i les fases en la recerca educativa

Tema 4: Les tècniques de recollida de dades

- Els qüestionaris
- Les entrevistes
- Els grups de discussió
- Les observacions directes
- Les notes de camp i els diaris de recerca
- La recollida de dades documental

Tema 5: L'anàlisi de dades

- Triangulació i contrast
- La categorització
- Fases per a la realització de l'anàlisi

Tema 6: L'informe de recerca

- La presentació dels resultats i la redacció de conclusions: Diferents formats per a diferents metodologies de recerca. Diferents formats per a diferents audiències.
- La reflexió sobre la pròpia investigació. La defensa de les conclusions.

Pel que fa als continguts del treball (part II) s'adequaran al tema triat per l'estudiant.

AVALUACIÓ:

Avaluació del seminari de Mètodes d'Investigació (Part I)

El Seminari d'investigació té convocatòria única com la resta d'assignatures del Grau.

L'avaluació serà individual i estarà basada en tres elements:

1. Procés de treball del Seminari: assistència i participació (20 %)
2. Activitat en grup (Tècniques de recollida de dades) (40%)
3. Treball individual d'aplicació en el propi TFG (40%)

Per al càlcul de la nota final serà un requisit imprescindible que els tres apartats estiguin superats satisfactòriament.

Avaluació del Treball de Final de Grau (Part II)

L'avaluació del Treball de final de Grau és individual (encara que sigui realitzat per dues persones) i es basa en tres elements:

- La memòria
- La defensa pública davant el tribunal qualificador
- El procés d'elaboració (informe del tutor/a)

El Treball de final de Grau és una assignatura de convocatòria única com la resta d'assignatures del Grau. Cal aprovar cadascun dels tres elements com a requisit per aprovar l'assignatura. L'estudiant ha de tenir en compte que cap dels tres elements és recuperable.

El lliurament de la memòria dins el termini establert i la defensa en la data fixada són condicions inexcusables per aprovar l'assignatura.

La ponderació dels tres elements de cara al càlcul de la qualificació final és la següent:

- La memòria   50%
- La defensa   20%
- El procés d'elaboració   30%

El calendari del procés de formació dels tribunals, realització de la defensa pública i avaluació està establert en el document d'orientacions generals del Treball de Final de Grau lliurat a finals del curs acadèmic 2011-2012.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia de la Part I:

Bisquerra, Rafael. *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: La Muralla, 2004.

Cohen, Louis; Manion, Lawrence; Morrison, Keith. *Research Methods in Education*. New York: Routledge, 2007.

Coles, Anthony; McGRath, Jim. *Your Education Research Project Handbook*. London: Pearson, 2010.

Elliott, John. *Práctica, recerca i teoria en educació*. Vic: Eumo, 1989.

Latorre, Antonio; Del Rincón, Delio; Arnal, Justo. *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: GR92, 1996.

quintanal, José; Garcia, Begoña. *Fundamentos básicos de metodología de investigación educativa*. Madrid: CCS, 2012.

Bibliografia de la Part II:

La bibliografia específica dependrà de l'àrea de la menció o itinerari i del tema treballat per l'estudiant. El/a tutor/a de la UVic serà l'encarregat/da d'orientar l'estudiant en aquest aspecte.

OPTATIVES

Audició, Repertori i Educació Estètica

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura contempla endinsar-nos en el món sonor. Es treballaran diferents estratègies per poder seguir i gaudir de les diferents audicions musicals mentre s'aprofundeix en el repertori musical del món, de tots els temps, cultures i estils. Es vol mostrar la transversalitat i la potencialitat de la música en l'apropament cultural i contribuir a difondre les visions des d'una mirada no etnocèntrica. Partint d'un enfocament lúdic, distès i de gaudi sense oblidar el rigor necessari. L'assignatura planteja tres objectius bàsics: Escoltar i aprendre a escoltar; aprendre a ensenyar a escoltar (recursos estratègies, processos, mitjans, adaptats i adequats a educació infantil i primària); experimentar, valorar, i saber transmetre el valor de l'experiència estètica com a procés iniciàtic i inclusiu.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Conèixer la tradició oral i el folklore i la seva importància en el desenvolupament.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.

CONTINGUTS:

- L'escolta. La importància de l'escolta com a font de plaer i d'informació. Escolta profunda. Paisatge sonor i so.
- La música com a experiència estètica.
- El paper transversal i la potencialitat de la música. Música i inclusió
- L'audició i l'escola. Implicacions didàctiques i pedagògiques.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura serà continuada. L'alumnat realitzarà diverses tasques avaluables, individuals i de grup.

Avaluació dels resultats:

- La nota final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials de les activitats.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Malagarriga, T.; Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil*. Ediciones CEAC.
- Montoro, M.P. (2004). *Audiciones musicales activas para el aula*. Editorial CCS
- Murray Shafer, R. (2005). *Hacia una educación sonora*. Mèxic. D.F.: Ricordi Americana.
- Stravinsky, I. (2006). *Poètica musical*. Barcelona: Acantilado.
- Vilar, J.M. (1994). *Recursos per aprendre a escoltar música*. Barcelona: Rosa Sensat.

Complementària

Artigues, M. et al. (1983) *51 Audicions*. Barcelona: Teide.

Desenvolupament Professional i Estratègies per al Professorat de Matemàtiques

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén, per una banda, analitzar quin és el treball que pot fer un professor de matemàtiques més enllà del dia a dia a l'aula amb els alumnes de primària. Com per exemple: dinamitzar les matemàtiques a l'escola, crear grups de treball, implementar una línia d'escola, publicar articles, participar en congressos i en activitats organitzades per associacions de professorat de matemàtiques, fer recerca-acció... I per alta banda, conèixer estratègies d'aula, tot plegat per tal de millorar la pràctica professional.

Objectius

- Descobrir els aspectes claus de la professió d'ensenyar matemàtiques desenvolupant actituds crítiques i reflexives.
- Adquirir estratègies per al desenvolupament professional i per a dinamitzar les matemàtiques a l'escola.
- Adquirir estratègies d'aula per millorar l'ensenyament-aprenentatge de les matemàtiques promovent el pensament crític.
- Adquirir estratègies per millorar la comunicació i l'ambient a l'aula.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir capacitat per aprendre.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes. Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber-hi reflexionar.
- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en

educació infantil.

- Conèixer estratègies didàctiques per desenvolupar representacions numèriques i nocions espacials, geomètriques i de desenvolupament lògic.
- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement científic i matemàtic.
- Elaborar propostes didàctiques interrelacionant ciències experimentals i matemàtiques, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.
- Fomentar la capacitat de descobrir i reconèixer els continguts matemàtics i científics de les situacions quotidianes.

CONTINGUTS:

1. Estratègies pel desenvolupament professional i per dinamitzar les matemàtiques a l'escola

1.2. *Coaching* i *mentoring*

1.3. Planificació, anàlisi i reflexió de la tasca docent

1.4. Estudi de casos

1.5 Implementació del currículum

1.6. Elements per a seleccionar tasques

1.7. Analitzar els pensaments i treballs escrits dels alumnes

1.8. Recerca-acció

1.9. Associacions de professors de matemàtiques, conferències, congressos, revistes...

2. Estratègies a l'aula

2.1. Estratègies per ensenyar els diferents continguts (geometria, mesura...)

2.2. Estratègies per promoure el pensament crític i el raonament matemàtic

2.3. Estratègies de comunicació

2.3. Estratègies d'avaluació

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Es tindrà en compte la participació activa en totes les classes i el desenvolupament de tasques setmanals.

Avaluació de resultats:

- Treball final 40%
- Activitats 60%

Aquestes notes faran mitjana en el cas que cadascuna sigui igual o superior a 5.

En la setmana de recuperacions caldrà recuperar les parts que no hagin estat superades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Gorgorió, et al. (ed.) (2000). *Matemáticas y educación. Retos y cambios desde una perspectiva internacional*. Barcelona: Graó.
- Loucks-Horsley, Susan; Stiles, Katherine E. i altres (2009). *Designing Professional Development for Teachers of Science and Mathematics*. California: Corwin Press.
- National Council of Teachers of Mathematics (1991). *Professional standards for teaching mathematics*.

Reston: National Council of Teachers of Mathematics.

- Reed Woleck, Kristine (2010). *Moments in mathematics coaching*. California: Corwin.
- Wall, Eduard S.; Posamentier, Alfred S. (2006). *What Successful Math Teachers Do: Grades PreK-5: 47 Researched-Based Strategies for the Standards-Based Classroom*. California: Corwin Press.

Complementària

- Boisvert, Jacques (2004). *La formación del pensamiento crítico. Teoría i pràctica*. Mèxic, D.F.: Fondo de Cultura Econòmica.
- Hiebert, J.; Carpenter, T.P. i altres (1997). *Making Sense. Teaching and learning mathematics with understanding*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Hyde, Arthur (2006). *Comprehending Math. Adapting Reading Strategies to Teach Mathematics, k-6*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Keijzer, R. (2003). *Teaching formal mathematics in primary education. Fraction learning as mathematising process*. Utrecht: Freudenthal Institut.
- Latorre, Antonio (2003). *La investigación-acción. Conocer y cambiar la práctica educativa*. Barcelona: Graó.
- Lee, Clare (2010). *El lenguaje en el aprendizaje de las matemáticas*. Madrid: Morata.
- Liping, M.A. (2009). *Knowing and teaching elementary mathematics. Teacher's understanding of fundamental mathematics in China and the United States*. New York: Routledge.
- National Council of Teachers of Mathematics (1995). *Assessment standards for school mathematics*. Reston: National Council of Teachers of Mathematics.
- Posamentier, A.S.; Hartman, H.J.; Kaiser, C. (1998). *Tips for the mathematics teacher: Research-Based Strategies to Help Students Learn*. California: Corwin Press.
- Rowland, T.; Turner, F.; Thwaites, A.; Huckstep, P. (2009). *Developing Primary Mathematics Teaching*. London: Sage Publications.
- Rudinow, J.; Barry, V.E. (2004) *Invitation to critical thinking*. Belmont: Wadsworth Publishing.

Dinamització de la Lectura

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura està orientada a proporcionar als estudiants, futurs mestres especialistes en biblioteca escolar, els coneixements, les estratègies i els recursos necessaris per a l'aplicació de pràctiques d'animació a la lectura als centres educatius. En concret, s'estudien les diferents propostes emmarcades en els Projectes de biblioteca escolar, com ara el Pla d'Impuls de la Lectura, a més de considerar les pràctiques que tenen present la comunitat educativa en un sentit ampli. S'aprofundeix en els diferents elements que cal tenir en compte en el foment de l'hàbit lector partint de la tria de les obres, l'adequació dels espais, la creació de materials i les estratègies docents més adequades.

Objectius

- Aprofundir en el coneixement de les principals propostes d'animació a la lectura i en els autors més rellevants en aquest àmbit.
- Adquirir criteris sòlids per a la discriminació de les propostes més adequades en el foment de l'hàbit lector en els centres docents.
- Dotar l'alumnat dels elements teòrics per al disseny, l'aplicació i l'avaluació de projectes de promoció lectora.
- Proporcionar als estudiants estratègies adequades per a una bona actuació docent en l'àmbit de la dinamització lectora.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer i utilitzar adequadament recursos per l'animació a la lectura i escriptura. Conèixer la funció de la biblioteca escolar dins del centre educatiu i el paper específic del pla de lectura integrat en el projecte educatiu de centre.
- Adquirir formació literària i especialment conèixer la literatura infantil.
- Ser conscient de la funció de la lectura en la formació cultural, científica i humana de l'alumne.

CONTINGUTS:

1. Introducció a la dinamització de la lectura.

- 1.1. Què és i què hauria de ser l'animació a la lectura.
- 1.2. Qui, com, on, per què dinamitzar la lectura?
- 1.3. El paper del mediador i l'acte d'animar a llegir.

2. La lectura, l'escola i l'entorn

- 2.1. Lectura i família: estudis, materials i propostes.
- 2.2. Lectura i escola: projectes temàtics a la biblioteca escolar.
- 2.3. Lectura i societat: programa ?impuls a la lectura?, actuacions municipals...

3. L'art de contar, el plaer d'escoltar

- 3.1. Literatura oral i la seva transmissió a l'escola.
- 3.2. Recitar, cantar i dramatitzar. Poesia i teatre.

3.3. Explicar i llegir. L'univers del contacontes.

4. Espais compartits: del lector individual a la comunitat lectora

4.1. Converses lectores/clubs de lectura

4.2. Imaginari compartit i imaginari propi: els referents culturals en la confecció del propi itinerari lector.

4.3. Obres, autors i il·lustradors. De lector a creador.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre, l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. Convé tenir en compte que qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada de contingut (es tolerarà un màxim de 10 errors normatius d'ortografia, lèxic, morfosintaxi, puntuació i fonètica).

Avaluació de resultats:

La nota final de l'assignatura serà el resultat de tres blocs, que convé tenir aprovats per separat, en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Activitats individuals i anàlisi de casos: 40%
- Proposta d'animació lectora: 30%
- Projecte: 30%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Arizaleta, L. *La lectura, ¿afición o hábito?* Madrid: Anaya, 2003.
- Besora, R. i Fluvià, M. *Del plaer de llegir al joc d'escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1985.
- Bonmatí, R. *La poesia a l'escola. Com fer grans lectors i recitadors*. Barcelona: Rosa Sensat, 2008.
- Bryant, Sara C. *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària, 1996.
- Centelles, J. *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Rosa Sensat, 2004.
- Colomer, T. *Andar entre libros*. México: FCE, 2005.
- Escardó, M. *La biblioteca, un espacio de convivencia*. Madrid: Anaya, 2003.
- Queralt, E. (coord.) *La biblioteca mediateca. Educació infantil i primària. Proposta de treball*. Barcelona: Rosa Sensat, 2007.
- Mata, J. *10 ideas clave. Animación a la lectura. Hacer de la lectura una práctica feliz trascendente y deseable*. Barcelona: Graó, 2009.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia: introducció a l'art d'inventar històries*. Barcelona: Proa, 2008.
- Teixidor, E. *La lectura i la vida*. Barcelona: Columna, 2007.

Complementària

- Cedeira, L. *Guía de recursos para leer en la escuela: más de 180 propuestas de lectura, más de 50 ideas para desarrollar en la biblioteca escolar y en el aula*. Salamanca: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- Chambers, A. *El ambiente de la lectura*. México: Fondo de Cultura Económica, 2007.
- Duran, T. i Ros, R. *Primeres literatures: llegir abans de saber llegir*. Barcelona: Pirene, 1995.
- Duran, T. i Luna, M. *Un i un i un... fan cent: cent personatges de la literatura infantil i juvenil*. Barcelona: LA Galera, 2002.
- Duran, T. (comissària). *Personatges a la vista!: Llibres que fan lectors*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2005.
- Fijalkow, J. *Malos lectores, por qué?* Salamanca-Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez - Pirámide, 1989.

- García, J. *Actividades de dinamización desde la biblioteca escolar*. Màlaga: Aljibe, 2002.
- Orquín, F. [et al.]. *La educación lectora. Encuentro iberoamericano*. Salamanca: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2001.
- Pennac, D. *Com una novel·la*. Barcelona: Empúries, 2002.
- Petit, M. *Lecturas: del espacio íntimo al espacio público*. México: FCE, 2001.

Revistes

- *Faristol. Revista del Llibre infantil i juvenil* (Consell Català del Llibre Infantil y juvenil)- <http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/index.php>
- *Cuadernos de literatura infantil y juvenil* (Clij)- <http://www.revistaclij.com/>
- *Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura*
- *Infància*
- *Guix*
- *Escola Catalana*

Pàgines web

- Foment de la Lectura. Ministerio de Educación: www.leer.es
- Fundación Germán Sánchez Ruipérez: <http://www.fundaciongsr.com/>
- Nascuts per llegir: <http://www.nascutsperllegir.org/>

Disseny i Creació de Materials Didàctics amb TIC

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura se centra en el disseny i la creació de materials educatius amb el suport de les TIC. Els seus continguts són, per una banda, de caire teòric sobre l'anàlisi dels canvis institucionals, curriculars i metodològics que introdueixen la incorporació de les TIC a les aules i, per altra banda i amb més èmfasi, són aplicats i es centren en l'avaluació de recursos educatius d'Internet, en el disseny i creació de materials didàctics amb TIC i en l'ús de maquinari interactiu a l'aula.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús de les TIC.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, context europeu i internacional. Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en educació infantil.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Saber utilitzar programes informàtics relacionats amb els continguts curriculars com a estratègia per millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge.

CONTINGUTS:

1. Anàlisi dels canvis institucionals, curriculars, metodològics a partir de la incorporació de les TIC a les aules.
2. Desenvolupament curricular, metodològic i didàctic basat en recursos TIC per complementar objectius curriculars, enfocaments d'avaluació, unitats curriculars o nuclis temàtics i per desenvolupar la competència digital i de tractament de la informació.
3. Selecció i anàlisi de recursos educatius d'Internet i la seva adaptació a l'aula.
4. Creació d'activitats d'aprenentatge que integrin les TIC.
5. Disseny, planificació, desenvolupament i avaluació de recursos educatius i de propostes didàctiques amb la integració de les TIC.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Acompliment del pla de treball.
- Procés individual d'aprenentatge seguit per cada estudiant.
- Procés de treball de grup seguit per cada equip de treball.
- Tutories individuals pel seguiment de les activitats de classe.
- Tutories de petit grup pel seguiment del treball.

Avaluació de resultats:

- Realització de les activitats de classe (30%)
- Realització del treball grupal (50%)
- Prova d'avaluació individual (20%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Area, M. *Hablemos más de métodos de enseñanza y menos de máquinas digitales: los proyectos de trabajo a través de la WWW*. Cooperación Educativa, núm. 79, p. 26-32, 2005-2006.
- Cebrián, M.; Gallego, M.J. *Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento*. Madrid: Pirámide, 2011.
- Salvador, R.; Caballero, M.T.; Núñez, M. *Gestión de redes en PYMES y centros educativos*. Madrid: Anaya multimedia, 2010.
- Sangrà, A. (coord). *Los materiales de aprendizaje en contextos educativos virtuales. Pautas para el diseño tecnopedagógico*. Barcelona: Editorial UOC, 2005.
- Sprünker, J; Munilla, G. *Educació, museus i TIC. Materials i activitats a Internet*. Col·lecció dossiers did@c-TIC's. Barcelona: Editorial UOC, 2009.

Webgrafia

- Departament d'Educació: <http://www.gencat.cat/educacio>
- Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC): <http://www.xtec.cat>
- Mitjans. Xarxa d'Educadors i Comunicadors: <http://mitjans.pangea.org/>
- Enciclopedia virtual de Tecnología Educativa: <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>
- EDUTECA (Revista electrònica de Tecnología Educativa): <http://www.uib.es/depart/gte/revelec.html>
- Revista Quaderns Digitals: <http://www.quadernsdigitals.net/>
- Portal Educatiu de la Generalitat de Catalunya: <http://www.edu365.com>
- Portal de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals: <http://www.edu3.cat>
- Portal educativo CNICE (MEC) Educación y TIC (AulaTIC): <http://www.aulatic.com>

Diversitat i Diferència a l'Escola. Eixos de Desigualtat i d'Educació

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura es proposa analitzar les estratègies per a atendre la diversitat a l'aula i el paper que l'escola pot jugar en la reducció i/o eliminació de desigualtats en el marc d'una educació inclusiva. L'assignatura vol donar les eines per a comprendre els fenòmens socials contemporanis i les mesures, propostes i conceptualitzacions teòriques gràcies a les quals es poden dur a terme polítiques i pràctiques d'inclusió social.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes. Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber-hi reflexionar.
- Saber informar a altres professionals especialistes per abordar la col·laboració del centre i del mestre en l'atenció a les necessitats educatives que es plantegen.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar establint llaços de comunicació amb les famílies.
- Promoure i col·laborar en accions dins i fora de l'escola, organitzades per famílies, ajuntaments i altres institucions amb incidència en la formació ciutadana.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Participar en l'elaboració i el seguiment de projectes educatius d'educació infantil en el marc de projectes de centre i en col·laboració amb el territori, altres professionals i agents socials.

CONTINGUTS:

1. Diversitat i diferència a l'escola

- Diversitat i diferència: conceptualització bàsica
- L'escola comprensiva com a marc de referència
- Processos de socialització, d'institucionalització i diversitat

2. De les diferències a les desigualtats

- Estructures socials i globalització
- Àmbits d'exclusió
- Alteritat i discriminació. Prejudicis i estereotips

3. Eixos de desigualtat i respostes educatives

- La desigualtat per raó de classe social
- La desigualtat per raó de sexe i de gènere
- La desigualtat per raó d'edat i d'edat social
- La desigualtat per raó d'ètnia
- La desigualtat per raó de territori
- La desigualtat per raó de necessitats educatives especials
- Noves formes de desigualtat

4. La diversitat cultural. Immigració, escola i sistema educatiu.

- L'acollida a les aules. Experiències i valoracions
- Programes institucionals. Plans d'entorn i similars.
- Pràctiques educatives innovadores en immigració.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Activitats de classe i de treball personal: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); preparació de col·loquis en petit grup; debats col·lectius, etc. Visites, etc. Es tracta d'activitats que es realitzaran o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del quadrimestre.
- Entrevistes individuals d'avaluació: tutories individuals sobre el temari i les activitats de classe i treball personal i sobre la realització del treball individual escrit.
- Reunions grupals d'avaluació: tutories i reunions de grup sobre l'orientació i el seguiment del treball de grup.

Avaluació de resultats:

L'avaluació dels resultats de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

Activitats de classe i tutories 2

Prova escrita.....4

Treball sobre lectures.....4

En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura quedarà pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Beck, U. (1998). *La sociedad del riesgo hacia una nueva modernidad*. Barcelona: Paidós.
- Ben Jelloun, T. (1998). *El racisme explicat a la meva filla*. Barcelona: Empúries.
- Benlloch, M.; Feu, M.T.; Sellarès, R. (2002). *Com fer escola de tots i per a tots*. Barcelona: Rosa Sensat. (Temes d'Infància).
- Besalú Costa, X.; Tort Coma, J. (2009). "Escuela y sociedad multicultural. Propuestas para trabajar con alumnado extranjero". *Cuadernos de Pedagogía*, 397, gener 2010. Barcelona: Wolters Kluwer.
- Bonal, X. et alt (2004). *Política educativa i igualtat d'oportunitats. Prioritats i propostes*. Barcelona: Fundació Bofill. Editorial Mediterrània, Col. Polítiques.
- Bonal, X.; Essomba, M. A.; Ferrer, F. (2004). *Política educativa i igualtat d'oportunitats. Prioritats i propostes*. Barcelona: Mediterrània.
- Bourdieu, P. (dir.) (1993). *La miseria del mundo*. Madrid: Akal.
- Bourdieu, P. (1991). *La distinción. Criterios y bases sociales del gusto*. Madrid: Taurus. Humanidades, 259.
- Bourdieu, P. (2000). *La dominació masculina*. Barcelona: Edicions 62.
- Carabaña, J. (1995). *Desigualdad y clases sociales*. Madrid: Fundación Argentaria-Visor.
- Carbonell, J.; Simó, N.; Tort, A. (2002). *Magribins a les aules. El model de Vic a debat*. Vic: Eumo Editorial.
- Carrasco, S. (1997). *Racismes, societats i identitat: de la diversitat a la desigualtat*. Barcelona: Graó.
- Carrasco, S. (2008). "Segregació escolar i immigració: repensant plantejaments i alternatives", *Revista Nous Horitzons*, 190, 31-41 <http://noushoritzons.cat/sections/revista>
- Collet, J.; Tort, A. (coord.) (2011). *Escoles, famílies i èxit escolar*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Delgado, M. (1998). *Diversitat i integració lògica i dinàmica de les identitats a Catalunya*. Barcelona: Empúries.
- Diversos autors (1998). *La ciutat de la diferència*. Barcelona: Fundació Baruch Spinoza/CCCB.
- Dubet, F.; Martucelli, D. (1998) *En la escuela. Sociología de la experiencia escolar*. Barcelona: Losada.
- Essomba, M.A. (2005). *L'atenció a la diversitat a Catalunya. Debat en el sistema educatiu*. Vic: Eumo Editorial.
- Funes, J. (1998). *Proposta de mesures davant la desigualtat d'èxit a l'ESO*. Finestra Oberta, 3. <http://www.pangea.org/fbofill/php/publicacions/pdf/166.pdf>
- Funes, J. et alt. (2004). *Arguments adolescents. El mon dels adolescents explicat per ells mateixos*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. www.fbofill.org/fbofill/multimedia/Educacio/monadolescents.pdf
- Giddens, A. (1980). *La estructura de clases en la sociedades avanzadas*. Madrid: Alianza Universidad 236.
- Giménez, C.; Malgenisi, G. (2000). *Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad*. Madrid: Catarata.
- Gimeno Sacristán, J., (2004). "Qui fracassa quan hi ha fracàs escolar?" *I Congrés anual sobre fracàs escolar 2004*. Palma de Mallorca. <http://www.fracasoescolar.com/congrescat/conclusiones2004.html>
- Gimeno Sacristán, J (2005). "Diversitat i desigualtat a l'escola". Recuperat el 15 de març de 2011 del lloc web de Papers d'Educació n. 1. <http://papers.uvic.cat/files/2009/11/gimeno-entrevista.pdf>
- Gómez-Granell, C. (Coord.) i Marí-Klose, P. (Dir.) (2008). *Informe de la Inclusió social a Espanya 2008*. Barcelona: Caixa Catalunya. Obra social
- Gratacós, P.; Ugidos, P. (2011). *Diversitat cultural i exclusió escolar. Dinàmiques educatives, relacions interpersonals i actituds del professorat*. Barcelona: Fundació Bofill
- Jové i Monclús, G. (1996). *La diversitat cultural a l'escola*. Lleida: Universitat de Lleida
- Hernandez, F.; Tort, A., (2009). "Cambiar la mirada sobre el fracaso escolar desde la relación de los jóvenes con el saber." *Revista Iberoamericana de Educación*. ISSN: 1681-5653 núm. 49. Julio de 2009. Ed. OEI.
- Kincheloe, J.L.; Steinberg, S.R. (1999) *Repensar el multiculturalismo*. Barcelona: Octaedro.
- Masip, M.; Rigol, A. (2000). Dins: Diversos Autors. *¿Cómo hacerlo? Propuestas para educar en la diversidad*. Barcelona: Graó.
- Martínez, X.; Marín, A. (2010). *Educació i ascens social a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Recuperat a 7 de gener del 2011: <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/520.pdf>
- Maruani, M., Rogerat, C., Torns, T. (dirs.) (2000). *Las nuevas fronteras de la desigualdad*. Barcelona:

Icària.

- Nusche, Deborah. (2009) *What Works in Migrant Education? A Review of Evidence and Policy Options*, OECD Education Working Papers, 22. Recuperat el 8 de juny de 2011 del lloc web de l'OECD: <http://www.oalis.oecd.org/olis/2009doc.nsf/linkto/edu-wkp%282009%291>
- OECD (2010). *Closing the Gap for Immigrant Students: Policies, Practice and Performance*, OECD Reviews of Migrant Education. Recuperat el 8 de juny de 2011 del lloc web de l'OECD: www.oecd.edu/migration
- Parlament Europeu (2009) *Resolució del 2 de abril del Parlament Europeu sobre la educació de los hijos de los migrantes* (2008/2328 begin_of_the_skype_highlighting 2008/2328 end_of_the_skype_highlighting(INI)). 212 Brussel·les: Comitè de Cultura i Educació. Recuperat el 14 d'octubre de 2011 del lloc web del Parlament Europeu: www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do
- Rambla, X. (coord.); Mora, E.; Moreno, S.; Parella, S.; Tarabini, A.; Verger, T. (2008). *Les fractures de l'estructura social*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB.
- Sennett, R. (1998). *El respeto*. Barcelona: Anagrama.
- Síndic de Greuges (2008). *La segregació escolar a Catalunya. Informe extraordinari*. Recuperat el 14 d'octubre de 2011 del lloc web Síndic de Greuges de Catalunya: http://www.sindic.cat/site/unitFiles/2266/segregacio_escolar_web.pdf
- Simó, N.; Tort, A.; Lago, J.R. (2009) *Escola i comunitat intercultural: estratègies de treball comunitari a Vic i a Hostalets de Balenyà*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Consulta: 1/2/2011 http://www20.gencat.cat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Coleccions/Ciudadania%20i%20immigracio/recerca_immigracio_2/200110versiodefinitiva.pdf.
- Subirats, J. (Dir.) (2005). *Perfils d'exclusió social urbana a Catalunya*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Torner, C. (1995). *El principi acollida: sobre el diàleg intercultural*. Barcelona: Empúries.
- Tort, A.; Simó, N. (2011), *Escolarización, inmigración y territorio. Algunas reflexiones*. Dins: García Castaño, F. J., Carrasco, Pons, S. (2010), *Población inmigrante y escuela. Conocimientos y saberes de investigación. Textos reunidos en homenaje a Eduardo Terrén Lalana*. Madrid: IFIIE-CREADE.
- Velasco, H.M.; García, F.J.; Díaz, A. (eds.) *Lecturas de antropología para educadores. El ámbito de la antropología de la educación y de la etnografía escolar*. Madrid: Trotta.

Educació Ambiental

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

La UVic i la FECHT entenem que l'educació ambiental, o el què és el mateix, la cultura de la sostenibilitat, ha de ser una matèria de caràcter transversal, i per tant, els seus continguts han d'estar distribuïts entre totes les matèries que formen part del currículum de totes les titulacions universitàries. En el rerefons de l'assignatura es pretén analitzar les relacions home-natura, i impulsar un canvi social que, centrat en l'educació per a la sostenibilitat, ens permeti definir i construir el món que volem i no preocupar-nos excessivament per adaptar-nos i sobreviure en el món que tenim. No ens interessa confondre educació ambiental amb gestió ambiental, cal buscar noves fórmules per construir el nostre futur comú i fer bona la definició de Michelle Mayer d'educació per a la sostenibilitat, aprenentatge per al futur.

Objectius:

1. Reconèixer la importància del medi ambient, la transcendència dels problemes que hi estan relacionats i la necessitat i l'interès de l'existència de programes d'EA.
2. Dominar el concepte d'EA, i els seus objectius, així com conèixer les fites històriques i els referents que han anat definint la seva evolució.
3. Adquirir una visió global de les principals problemàtiques ambientals, tant locals com globals, que avui en dia afecten el nostre planeta.
4. Conèixer i aprofundir en les metodologies existents per implementar programes d'educació ambiental.
5. Conèixer i analitzar propostes de programes i iniciatives d'EA desenvolupades en l'entorn proper de cada estudiant.
6. Dissenyar i aplicar propostes d'EA adreçades a l'educació infantil i primària.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.

CONTINGUTS:

1. Espècie humana, ecologia i medi ambient.
2. El concepte d'educació ambiental. Definició, objectius, història i evolució.
3. L'educació ambiental i el desenvolupament sostenible.
4. Les principals problemàtiques ambientals. L'àmbit de treball de l'EA. Demografia i densitat de població. Ciutats i àmbit rural. Efecte hivernacle, escalfament global de l'atmosfera, canvi climàtic. La capa d'ozó. La pluja àcida. Deforestació. Erosió. Residus. Contaminació de l'aire i de l'aigua. Diversitat biològica. L'aigua. L'energia. Lleure i medi ambient. Transgènics. Biocombustibles. Nuclears.
5. Destinatari d'iniciatives d'educació ambiental.
6. Metodologies de treball en EA. Fonts d'informació i documentació. Recursos i equipaments.

- Plantejament, elaboració i execució de programes. L'avaluació de programes d'EA.
7. Anàlisi i valoració d'experiències d'Educació Ambiental.
  8. Elaboració de propostes d'EA adreçades a l'àmbit escolar.

AVALUACIÓ:

L'assistència continuada i la participació a l'aula configuraran la base de la qualificació de l'assignatura juntament amb els treballs i les activitats desenvolupades. Les proves escrites tindran un valor gairebé testimonial.

La qualificació final de l'assignatura s'obindrà dels següents apartats:

1. Assistència a classe i participació activa en totes les activitats proposades. Confecció del dossier de l'assignatura. 30% de la qualificació final.
2. Participació en els fòrums organitzats a través de l'aula virtual de l'assignatura i lliurament de les activitats detallades en el pla de treball. 30% de la qualificació final.
3. Concreció i aplicació d'una proposta d'educació ambiental adreçada a l'àmbit escolar. 30% de la qualificació final.
4. Prova final escrita. 10% de la qualificació final.

Les quatre activitats que globalment defineixen l'avaluació de l'assignatura, han d'estar aprovades per separat de manera que una qualificació feble en alguna d'elles, no pot ser compensada per una qualificació elevada en una altra.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Abad, L.; Curto, C.; Gallart, N.; Monferrer, I.; Parera, C.; Santó, R. *Educar en la sostenibilidad: un proyecto para el centro escolar*. Madrid: CCS. 2009.
- Morguensen, F.; Mayer, M.; Breiting, S.; Varga, A. *Educació per al desenvolupament sostenible*. Barcelona, Graó, 2007.

Complementària

- Arbat, E.; Geli A.M. (eds). *Ambientalización curricular de los estudios superiores*. Universitat de Girona, 2002.
- Ariño y asociados. *Guía de buenas prácticas ambientales*. Madrid: Ecoiuris. 2004.
- Barcena, I.; Ibarra, P.; Zubiaga, M. *Desarrollo sostenible: un concepto polémico*. Bilbao: Servicio Editorial Euskal Herriko Unibersitatea, 2000.
- Bayard, M. Pandya, M. i altres. *Coneixements bàsics en Educació Ambiental*. Barcelona: Graó, 1997.
- Boada, M.; Saurí, D. *El canvi global*. Barcelona: Rubes Editorial, 2002.
- Breiting, S.; Mayer, M.; Mogensen, F.; Varga, A. *Educació per al desenvolupament sostenible*. Barcelona: Graó ? SCEA, 2007.
- Capdevila, I. *L'ambientalització de la universitat*. Col·lecció Monografies d'Educació Ambiental, n.6. Di7 Edició. Binissalem: SCEA-SBEA, 1999.
- Caride, J.A.; Meira, P. *Educación ambiental y desarrollo humano*. Barcelona: Ariel, 2001.
- Chang, H i Grabel, L. *Reivindicar el desarrollo*. Barcelona: Intermón Oxfam, 2006.
- Col·lectiu revista Silence. *Objectiu decreixement*. Leator. Barcelona 2006.
- Comisión Temática de la Educación Ambiental. *Libro Blanco de la Educación Ambiental*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente, 1999.
- García, J i Nando, J. *Estrategias didácticas en educación ambiental*. Màlaga: Aljibe, 2000.
- Juanbeltz, J.I. *Materiales didácticos para la educación ambiental*. Barcelona: Praxis, 2002.

- Kramer, F. *Manual práctico de educación ambiental*. Madrid: Libros de la Catarata. 2002.
- Kramer, F. *Educación ambiental para el desarrollo sostenible*. Madrid: Libros de la Catarata, 2003.
- López, A. *Educadors o predicadors. Escenaris de l'educació ambiental*. Lleida: Pagès Editors, 2001.
- Martínez, J. *El ecologismo de los pobres*. Barcelona: Icaria, 2004.
- Monereo, M.; Riera, M. (eds.) *Porto Alegre: otro mundo es posible*. El Viejo Topo, 2001.
- MMA. *Educación ambiental para el desarrollo sostenible*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente, 1997.
- Novo, M. *La educación ambiental. Bases éticas, conceptuales y metodológicas*. Madrid: Ed. Unesco ? Universitas, 1998.
- Revista de Medi Ambient. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient, 1991 a 2008.
- Sureda, J. Calvo, A. *La xarxa internet i l'educació ambiental*. Barcelona: Graó, 2003.
- UINC / PNUMA / WWF. *Cuidem la terra*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament del Medi Ambient, 1992.
- Velázquez de Castro, F. *Educación ambiental. Orientaciones, actividades, experiencias y materiales*. Madrid: MEC ? Narcea, 1995.
- Tyler Miller, Jr, G. *Introducción a la ciencia ambiental*. Thomson. Madrid 2002.
- Worldwach Institute. *L'estat del món 2009*. Barcelona: Angle Editorial 2009.

Educació i Lectura

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura consisteix a fer llegir per escriure i escriure per llegir. Davant la tendència a marginar els estudis literaris dels plans docents, ens proposem de desenvolupar diverses metodologies que superin la tradició acadèmica de la docència de la literatura i que resolguin la conflictiva comunicació entre l'alumnat i els textos literaris.

Entre aquestes metodologies treballarem especialment les relacionades amb aquests camps:

- l'organització de rutes literàries
- eix diacrònic de la història literària
- els tallers d'escriptura i lectura
- els comentaris de textos
- la pràctica de la literatura comparada
- interrelació de la literatura i les noves tecnologies

La lectura i la manipulació de textos té per finalitat la motivació literària en primer lloc, però també l'observació i l'anàlisi de tècniques que podran tenir una aplicació en l'escriptura. Així doncs, el destinatari és l'estudiant interessat per la literatura, el qual ha de descobrir els incentius en totes les direccions formatives encaminats a la concepció i planificació d'una biblioteca d'aula o d'escola.

Finalment, l'assignatura vol fomentar el gust per la literatura mitjançant la lectura de llibres i el comentari posterior a classe amb activitats a dins (exposicions, recitacions, interpretacions dramàtiques...) i a fora (rutes literàries, visites culturals).

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús de les TIC.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Tenir habilitat per treballar i comunicar-se en un equip interdisciplinari.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Saber utilitzar programes informàtics relacionats amb els continguts curriculars com a estratègia per millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge.
- Conèixer la tradició oral i el folklore i la seva importància en el desenvolupament.
- Conèixer i utilitzar adequadament recursos per l'animació a la lectura i escriptura. Conèixer la funció de la biblioteca escolar dins del centre educatiu i el paper específic del pla de lectura integrat en el projecte educatiu de centre.
- Adquirir formació literària i especialment conèixer la literatura infantil.

- Ser conscient de la funció de la lectura en la formació cultural, científica i humana de l'alumne.
- Conèixer i aplicar els processos d'interacció i comunicació a l'aula, així com dominar les habilitats socials necessàries per fomentar un clima que faciliti l'aprenentatge i la convivència.

CONTINGUTS:

El programa consta dels apartats següents:

Bloc A. *Rutes literàries i l'educació integral de l'alumne*

1. Concepte de lloc i ruta literària
2. L'educació literària del futur: noves metodologies
3. Els gèneres literaris: actualitat i funcionalitat
4. Anàlisi i preparació de propostes de rutes literàries per a infantil i primària

Bloc B. *Tallers literaris: llegir per escriure, escriure per llegir*

1. Què és un taller literari
2. Poesia, deconstrucció i creació, música i cant
3. Conte: pràctiques en la diversitat de subgèneres i de temàtiques
4. Teatre: oralitat i dramatúrgia
5. Literatura del jo: creació i distanciament

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés

Serà contínua i es basarà en la valoració progressiva de les diverses activitats realitzades al llarg del curs. L'alumnat farà diferents tasques amb la finalitat de elaborar una ruta literària i un bloc/revista, d'acord amb un pla de treball que se li facilitarà a l'inici de l'assignatura. Aquestes activitats li permetran anar assolint els continguts d'aquesta optativa.

Avaluació dels resultats

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La qualificació final serà el resultat de la mitjana de la nota de cada bloc (bloc A i bloc B), en la proporció del 50%. Convé tenir aprovada cada part per separat.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Alcoverro, Carme. *Llegir per escriure. Escriure per llegir. Tallers literaris a l'ensenyament secundari*. Barcelona: Barcanova, 1993.
- Ballester, Josep. *L'educació literària*. València. Universitat de València, 1999.
- Girbés, Joan Carles. *Guia pràctica per a fer fills lectors*. Alzira: Fundació Bromera per al Foment de la Lectura, 2008.
- Grau, Isidre. *L'arquitectura del conte*. Barcelona: Octaedro, 2001.
- Pozo Fernández, Esperanza. *El Taller de animación a la lectura en el aula y la biblioteca escolar*. Sevilla; Zamora: Comunicación Social, 2009.
- Sargatal, Alfred. *Iniciació al conte literari*. Barcelona: Glauco-Laertes, 1987.
- Soldevila, Llorenç. *Planautes: viatge per la literatura de Pla*. Barcelona: La Magrana, 1997 «L'esperver crèdits 2».
- Torra i Puigdemívol, Montserrat. *Escriure sense por. Taller d'escriptura creativa per a alumnes dotats o motivats per escriure (Recerca educativa i propostes didàctiques)*. Barcelona: edu21 / Centre d'Estudis Jordi Pujol, 2009.

Complementària

- Alcoverro, Carme, «Tallers literaris i activitats culturals a l'ensenyament secundari», *Articles*, 16 (1998), p. 49-59.
- Centelles Pastor, Jaume. *La Biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2005.
- Diversos autors, *Narracions i pedagogia*. Barcelona: IEC, 2008.
- Pagès, Vicenç, *Un tramvia anomenat text. El plaer en l'aprenentatge de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Soler, I.; Trilla, M. R. *Les línies del text*. Barcelona: Empúries, 1989.
- Sullà, Enric. *Poètica de la narració*. Barcelona: Empúries, 1989.
- Sunyol, Víctor, *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Sunyol, V. «Sobretaula (al voltant dels tallers de creació literària)», *Articles*, 1 (1994), p. 69-74.

Webgrafia

- Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català. <http://www.espaisescrits.cat>
- Geografia literària dels Països Catalans. <http://www.endrets.cat>
- Una mà de contes. <http://www.unamadecontes.cat>
- Viu la poesia. <http://www.viulapoesia.com>

Enfocaments i Metodologies per a l'Ensenyament de l'Anglès

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

- Introduir l'alumnat al coneixement de la lingüística aplicada a l'ensenyament de llengües estrangeres.
- Aprofundir en la didàctica de la llengua anglesa a partir de la utilització de nous materials didàctics i de la realització de projectes dirigits a l'educació infantil i primària.
- Reflexionar sobre els diferents mètodes de treball i les seves implicacions pràctiques.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els objectius continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil. Reconèixer la primera infància com una etapa de desenvolupament bàsic amb un valor educatiu propi.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Participar en l'elaboració i el seguiment de projectes educatius d'educació infantil en el marc de projectes de centre i en col·laboració amb el territori, altres professionals i agents socials.
- Adquirir formació literària i especialment conèixer la literatura infantil.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.

CONTINGUTS:

1. Theories and Approaches
  - 1.1 The Grammar-Translation Method
  - 1.2 The Phonetic Method
  - 1.3 The Direct Method
  - 1.4 The Audio-Lingual Method
  - 1.5 Community Language Learning
  - 1.6 Suggestopedia
  - 1.7 The Silent Way

- 1.8 Total Physical Response
- 1.9 The Natural Approach
- 1.10 Self Access
- 2. CLIL Programmes
  - 2.1 Immersion
  - 2.2 Resources and materials to teach
- 3. Types of learners
  - 3.1 The Multiple Intelligences
- 4. Motivation
  - 4.1 Input and Output
- 5. What to teach. Ways and Means
  - 5.1 Visual materials
  - 5.2 Uses of Blackboard
  - 5.3 The Digital Board
  - 5.4 Realia
- 6. The error friendly classroom

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del curs l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula que, d'acord amb el pla de treball que es lliurarà a l'alumnat al principi del curs, permetran assolir els continguts de l'assignatura. El professorat en farà el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories.

- Cal aprovar totes les tasques per separat
- El termini de lliurement/execució de totes les activitats d'avaluació és improrrogable

Avaluació de resultats

La qualificació final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Els percentatges de la qualificació final:

- lectura d'articles i preparació de la sessió pràctica (15%)
- examen escrit (40%)
- treball escrit en grup (15%)
- pràctica a l'escola (20%)
- participació activa i forum del visionat d'una pel·lícula (10%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Brewster, J. et al. *The Primary English Teacher's Guide*. Harlow: Penguin English Guides, 2002.
- Cook, G. *Applied Linguistics*. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Doughty, C.J.; Long, M.H. *The Handbook of Second Language Acquisition*. Malden, Oxford, Melbourne, Berlin: Blackwell, 2003.
- Slattery, M.; Willis, J. *English for Primary teachers*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Gardner, H. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books, 1983.
- Asher, J. *Learning English Through Actions. The Complete Teacher's Guidebook*. Los Gatos, CA: Sky Oaks Productions, 1994.
- Trappes-Lomax, H and Ferguson, G. *Language in Language Teacher Education* Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins, 2002.
- Asher, J.J. *Learning another language through actions. Total Physical Response*. Sky Oaks Productions Inc. California, USA, 2007.
- Elton, L.; Mosley, J. *Turn your School Round: Circle-time Approach to the Development of Self-esteem and Positive Behaviour in the Primary Staff Room, Classroom and Playground*. LDA, 1998.
- Phillips, S. *Resource Books for Teachers. Young Learners*. Oxford, 1993.
- Reilly, V.; Wars, S.M. *Resource Books for Teachers. Very Young Learners*. Oxford, 1997.

Complementària

Revistes: Practical English Teaching / Applied Linguistics / ELT Journal / ELTS.

Espais de Cultura. Creativitat i Estètica

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura va adreçada als alumnes que tinguin interès per les disciplines artístiques i la creativitat, sigui quin sigui el seu llenguatge visual i plàstic.

Els objectius que es pretenen que assolixi l'estudiant són:

- Que s'aproximi al fet creatiu i a l'evolució estètica del segle XX mitjançant visualitzacions significatives d'obres d'art modern i contemporani.
- Estimular la creativitat a través del treball de taller.
- Conèixer les eines i hàbits de taller.
- Que conegui de prop els centres d'art i els seus plantejaments didàctics.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat per aprendre.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement artístic, així com la seva evolució històrica.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.

CONTINGUTS:

1. El fet creatiu com a eina comunicativa.
  - 1.1. Diàleg entre art i societat, la relació directe entre l'evolució artística i la social.
  - 1.2. Les tecnologies digitals com a eines artísticopedagògiques.
  - 1.3. Aproximació conceptual a l'art de les noves tecnologies (art-net, mail-art, ciberart, videoblog, webart).
2. L'Anàlisi visual, observació i reflexió sobre allò contemplat.
  - 2.1. Observació d'obres significatives de la història de l'art (dels primitivismes a l'art conceptual).
3. Les civilitzacions i les aportacions tècniques al món de l'art.
4. Interconnexió dels primitivismes artístics (Mesoamèrica, Àfrica, Mesopotàmia) amb les avantguardes artístiques del segle XX.
5. Visualitzacions de pintura, escultura i arquitectura del segle XX.

6. L'art contemporani (instal·lacions, happenings, videoinstal·lacions).
7. L'ús de les tecnologies en el món de l'art i la seva possible aplicació didàctica a l'escola.
8. La (forma, llum, cromatisme, espai, ritme, harmonia, textura, i composició) com a eixos vertebradors de la creació artística.
9. Espais de cultura, espais d'interrelació social i educativa.
10. Els Ismes artístics del segle XX , la seva aportació a l'evolució estètica de la nostra societat.
11. La creativitat com a eix fonamental de l'evolució artística.

AVALUACIÓ:

- *Avaluació de procés:* (40%) durant les tutories individuals i el treball dirigit s'anirà fent el seguiment dels treballs proposats a l'aula, rectificant allò que el professor consideri necessari per tal que l'aprenentatge de l'estudiant sigui més significatiu.
- *Avaluació de resultats:* (60%) a partir de la mitjana obtinguda dels treballs realitzats i aprovats durant l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Cirlot Valezuela, Lourdes. *Las claves de las vanguardias artísticas en el siglo XX, cómo identificarlas.* Barcelona: Ariel, 1998.
- Schapiro, M. *EL arte moderno.* Madrid: Alianza Forma, 1988-1993.
- De Micheli, M. *Las vanguardias artísticas del siglo XX.* Madrid: Alianza Forma, 1995.
- *Història universal de l'art (vol. IX-X-últimes tendències).* Barcelona: Planeta
- Marchan Fiz, Simón. *Del arte objetual al arte del concepto, epílogo sobre la sensibilidad postmoderna.* Madrid: Akal, 1994.

Complementària

- González García, A.; Calvo Serraler, F.; Marchan Fiz, S. *Escritos de arte de vanguardia 1900-1945.* Barcelona: Espasa Calpe, 1999.
- Cirlot, J.E. *El espíritu abstracto.* Barcelona: Labor, 1966.
- Cirlot, J.E. *Diccionario de los símbolos.* Madrid: Siruela, 1998.
- Dondis, D.A. *La sintaxis de la imagen.* Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Arheim, R. *El pensamiento visual.* Madrid: Alianza Editorial, 1986.
- Kandinsky, W. *Cursos de la bauhaus.* Madrid: Alianza Editorial, 1991.
- Pellegrini, A. *Antología de la poesía surrealista.* Barcelona: Argonauta, 1981.

Estratègies de Planificació i Organització de l'Aula Inclusiva

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura vol ser un aprofundiment d'alguns dels aspectes treballats de forma més general a l'assignatura de Fonaments i Estratègies d'Atenció a la Diversitat. Es pretén, a més, que per la transversalitat dels continguts que es treballaran complementi i contribueixi a la formació general dels futurs mestres.

- Oferir criteris de reflexió per a l'anàlisi de la vida de les aules i per a la conseqüent transformació amb tendència inclusiva.
- Adquirir instruments dirigits a estructurar els processos d'ensenyament aprenentatge de forma cooperativa.
- Adquirir habilitats per al disseny d'activitats simples i complexes per a l'atenció a la diversitat a les aules.
- Aprendre a recollir i usar la perspectiva dels infants per a l'anàlisi i organització de l'aula inclusiva.
- Assumir el rol del mestre de suport des d'una perspectiva inclusiva.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Conèixer i respectar la diversitat i multiculturalitat, i apreciar els seus valors.
- Conèixer, respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes. Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber-hi reflexionar.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Valorar la importància de l'estabilitat i regularitat en l'entorn escolar, els horaris i estats d'ànim del professorat com a factors que contribueixen al progrés harmònic i integral de l'alumnat.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, context europeu i internacional. Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en educació infantil.

CONTINGUTS:

Tema 1: La gestió del grup en l'aula inclusiva.

- Les concepcions bàsiques dels mestres d'una escola per a tothom
- Anàlisi del clima de l'aula
- Les dinàmiques per a la cohesió del grup
- La gestió assembleària de l'aula

Tema 2: Formes d'estructuració i disseny de l'aula.

- Les diferents formes organitzatives de l'aula.
- L'estructuració dels processos d'ensenyament aprenentatge.
- Instruments per a l'estructuració cooperativa de l'aula.

Tema 3: La diversificació dels processos d'ensenyament aprenentatge

- Com sortir del llibre de text convencional
- Disseny i desenvolupament d'activitats simple i complexes que permetin el múltiple accés al currículum
- L'avaluació inclusiva.
- La documentació dels processos d'ensenyament aprenentatge.
- La contribució de les experiències italianes: l'emoció de conèixer i el desig d'existir.

Tema 4: La veu dels protagonistes de l'escola

- Conceptes bàsics
- Instruments per a la recollida de la veu dels infants
- La transformació de l'escola a partir de la veu dels infants

Tema 5: El rol del mestre de suport des de la perspectiva inclusiva

- Conceptes bàsics
- Tasques i funcions
- Relació amb el professorat tutor
- El suport a les famílies

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements d'avaluació:

- Un examen al final del semestre (50%)
- Un treball en grup (30%)
- Assistència, actitud i participació en les activitats de l'aula (20%)

Per aprovar l'assignatura els estudiants hauran d'haver superat tots aquests elements d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Ainscow, M. *Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas i experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Madrid: Narcea, 2001.
- Huguet, T. *Aprender juntos a l'aula. Una proposta inclusiva*. Barcelona: Graó, 2006.
- Organización de las Naciones Unidas. (2006)a: *Convención sobre los Derechos del niño: Los derechos de los niños con discapacidad. Declaración adoptada y proclamada por el comité de los derechos del*

niño. Ginebra 11 a 29 de setiembre de 2006.

- Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes: els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Ruiz, R. *Plans múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva*. Vic: Eumo Editorial. 2008.
- Soriano, V.; Kyriazopoulou, M. et.al (editors): *Jóvenes Voces: Encuentro sobre Diversidad y Educación*. European Agency for Development in Special Needs Education. 2007.
- Stainback, S.; Stainback, W. *Aulas Inclusivas*. Madrid: Narcea. 1999.
- Vlachou, A.D. *Caminos hacia una educación inclusiva*. Madrid: La Muralla. 1999.

Complementària

- Ainscow, M. "Escuelas inclusivas: Aprender de la diferencia". Dins *Cuadernos de Pedagogía*, núm 307, pp. 44-49. 2001.
- Idol, L. "Qüestions clau realcionades amb la construcció d'escoles col·laboradores i inclusives". Dins *Suports. Revista catalana d'Educació Especial i Atenció a la Diversitat*, vol. 2, núm. 2, pp. 42-56. 1998.
- Meijer, J.W. (editor): *Inclusivament Education and Effective Classroom Practices*. European Agency for Development in Special Needs Education. 2003.
- Muntaner, J.J. "Un modelo de apoyo alternativo" dins DDAA: *La Escuela Inclusiva. Prácticas y reflexiones*. Barcelona: Graó. pp. 137-145. 2004.
- Porter, G.L. "Elements crítics per a escoles inclusives. Creant l'escola inclusiva: una perspectiva canadencsa basada en 15 anys d'experiència" dins *Suports. Revista catalana d'Educació Especial i Atenció a la diversitat*, Vol.5, núm 1, pp.6-15. 2001.
- Pujolàs, P (ed); Lago, JR et.al (coord): *Cap a una educació inclusiva*. Vic: Emo Editorial, 2006.
- Pujolàs, P. *9 ideas clave. El aprendizaje cooperativo*. Barcelona: Graó. 2008.
- *Revista de Educación*: "Educación inclusiva". Núm 327. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deportes. 2002
- *Revista de Educación*: "La educación ante la inclusión del alumnado con necesidades específicas de apoyo", núm, 349. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deportes. 2009.

Les principals revistes relacionades amb la temàtica d'aquesta assignatura consultables a la Biblioteca de la UVic són:

- *Journal of Learning Disabilities*
- *Suports*
- *Siglo Cero*
- *Teaching Exceptional Children*
- *The Journal of Special Education*

Festes i Cultura Popular a l'Escola

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura és per formar els estudiants en el coneixement, la pràctica i la utilització didàctica de la cultura popular i les festes en àmbits educatius i de lleure, aprofitant els components identitaris, d'arrelament al territori i de cohesió social que presenta la seva pràctica col·lectiva.

Objectius:

- Conèixer els elements bàsics de les societats que permetin apropar-se a la cultura popular, al calendari festiu i a les activitats d'oci com a importants elements organitzadors de la dinàmica escolar.
- Valorar les festes i altres activitats d'oci a l'escola com a referents de la cultura popular que ens ajuden a construir la identitat, milloren les relacions internes, connecten amb l'entorn social i permeten un tractament global de les diverses àrees del currículum escolar.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Conèixer la tradició oral i el folklore i la seva importància en el desenvolupament.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Comprendre els principis bàsics de les ciències socials i dominar les habilitats específiques per a la generació de coneixement científic en l'àmbit de les ciències socials.

CONTINGUTS:

Bloc I: La cultura popular a les societats actuals:

1. La vivència humana del temps.
2. El calendari en la societat moderna.
3. La festa, ahir i avui.
4. El calendari festiu i el costumari a Catalunya.

Bloc II: Les festes populars i l'educació cívica:

1. Les activitats cíviques, ahir i avui.
2. Festa, ciutadania i institucions.
3. L'animació sociocultural.
4. Organitzacions de temps lliure.

Bloc III: Ciutadania, festa i oci a l'escola:

1. La vivència del temps a l'escola.
2. La festa i l'oci com a: elements motivadors, projectes de grup, elements d'interacció amb el medi, centres d'interès, eines d'animació.
3. Activitats: celebracions festives, sortides de camp, setmanes culturals i altres
4. Procediments i recursos per a la programació de festes i activitats d'oci.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Es valorarà la participació activa a les activitats de classe i a les tutories, així com l'assistència a altres activitats proposades al llarg de l'assignatura i presentació d'exercicis. (20 %)

Avaluació de resultats:

- Presentació del treball individual de recerca sobre el calendari festiu d'una escola escollida per l'alumne (25 %)
- Preparació i realització de l'activitat festiva de la classe per comissions, elaboració de materials i presentació de l'informe final. (25 %)
- Examen final sobre els continguts de l'assignatura. (30 %)

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascun dels apartats.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Campbell, J. *Las máscaras de Dios: Mitología occidental*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
- Cardús, S. *Saber el temps. El calendari i la seva significació en la societat moderna*. Barcelona: Alta Fulla, 1985.
- Caro Baroja, J. *El Carnaval, La estación de amor i El estío festivo*. Trilogia. Madrid: Taurus, 1979, 1979 i 1984 (respectivament).
- Colomer, J. *Festa i escola. Recursos per a les festes populars*. Barcelona: Graó, 1987.
- Delgado, M. *La festa a Catalunya, avui*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Diversos autors. *Organizaciones infantiles y juveniles de tiempo libre*. Madrid: Narcea, 1994.
- Elias, N. i Dunning, E. *Deporte y ocio en el proceso de la civilización*. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 1992.
- Eliade, M. *Lo sagrado y lo profano*. Barcelona: Col. Punto Omega n. 2, 1983.
- Fàbregas, X. *El fons ritual de la vida quotidiana*. Barcelona: Edicions 62, 1982.
- Hobsbawn, E. i Ranger, T. *L'invent de la tradició*. Vic: Eumo Editorial, 1982.
- Lévi-Strauss, C. *Mito y significado*. Madrid: Alianza Editorial, 1978.
- Masferrer, M. *L'infant i el jove en el món del lleure*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1985.
- Prat, J. i Contreras, J. *Les festes populars*. Barcelona: Els llibres de la frontera, 1987.
- Puig, A. i Colomer, J. *Les festes populars i l'infant*. 3 vols. Barcelona: La Llar del Llibre, 1977.
- Soler i Amigó, J. *La cultura popular tradicional*. Barcelona: Pòrtic, 2001.

Complementària

- Ajuntament de Barcelona. *Calendari de festes i tradicions, La Festa de la Mercè i El Carnaval a Barcelona*. Barcelona: Quaderns de divulgació cultural, 1980 i 1984.
- Amades, J. *Costumari català. El curs de l'any*. 5 vols. Barcelona: Salvat/Edicions 62, 1982.
- Artís-Gener, A. i Moya, B. *Festes populars a Catalunya*. Barcelona: Editorial HMB, 1980.
- Caballé, I. i Ibern, P.M. *El carnestoltes arenyenc al segle XIX*. Barcelona: Alta Fulla, 1985.
- Campmany, A. *Calendari de llegendes, costums i festes tradicionals catalanes*. 3 vols. Barcelona: Laia, 1978.
- Colomer, J. *Festes populars de Catalunya*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1978.
- Direcció General de Turisme. *Festes i tradicions de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1992.
- Diversos. *Festes i tradicions a l'escola. Tardor-Hivern. Primavera-Estiu*. 2 vols. Barcelona: CEAC, 1989 i 1990 (respectivament).
- Fàbregas, X. *Cavallers, dracs i dimonis*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1976.

- Franch, J. *El lleure com a projecte*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1985.
- Fundació Serveis de Cultura Popular. *Calendari de festes de Catalunya, Andorra i la Franja*. Barcelona: Alta Fulla, 1989.
- Janer i Manila, G. *Cultura popular i ecologia del llenguatge*. Barcelona: CEAC, 1982.
- Llopart, D.; Prat, J. i Prats, L. *La cultura popular a Catalunya. Estudiosos i institucions 1853-1981*. Barcelona: Serveis de Cultura Popular, 1985.
- Moya, B. Calendes. *Impresions sobre mites, festes i celebracions catalanes*. Tarragona: El Mèdol, 1996.
- Obra Social. *Ara ve Nadal. Les festes de primavera*. Barcelona: Caixa de Barcelona, 1981 i 1983 (respectivament).
- Prat, J. *La mitologia i la seva interpretació*. Barcelona: Els llibres de la frontera, 1984.
- Soler i Sabaté, F. Tarasca. *Dies de llum i festa. Patrimoni popular a Televisió de Catalunya*. Tarragona: El Mèdol, 2001.
- Violant i Simorra, R. *El llibre de Nadal*. Barcelona: Alta Fulla, 1983.

Fonaments de la Didàctica de la Música

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura apropa l'alumnat al marc conceptual i teòric de les pedagogies específiques en l'àmbit de l'educació musical a l'escola i la seva aplicació pràctica.

- Conèixer els fonaments i l'aplicació a l'aula de les diverses metodologies i pedagogies en el camp de l'educació musical.
- Aprofundir en el coneixement del desenvolupament musical de l'infant.
- Analitzar l'aplicabilitat a l'aula d'una manera crítica les diverses propostes metodològiques de treball musical a l'aula.
- Donar a l'alumnat eines i recursos per a un posicionament personal davant l'aprenentatge de la música a l'escola.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons, audicions i recursos musicals per promoure l'educació auditiva, rítmica, corporal i vocal.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.

CONTINGUTS:

1. La música i l'educació
2. El desenvolupament musical del nen.
3. La música en els diversos models de societat
4. Les grans aportacions de les pedagogies musicals del s. XX
5. El currículum musical i el seu desplegament
6. Noves tendències en educació musical

AVALUACIÓ:

Les activitats d'avaluació es faran a través de treballs individuals, en grup i proves pràctiques i escrites.

En les qualificacions finals es tindran en compte aspectes avaluatius de procés i de resultat.

L'alumnat haurà de poder demostrar:

- el coneixement i aplicació de les diverses metodologies de la didàctica musical.
- saber adequar materials didàctics musicals a l'etapa evolutiva i el moment curricular de l'infant.
- ser capaç de relacionar algun aspecte de l'educació musical dins del marc contextual educatiu general a l'escola.
- saber adaptar activitats, materials i processos per a una participació, accés i progrés de tot l'alumnat en un enfocament inclusiu.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Dalcroze, J. (1965). *El ritmo, la música y la educación*. Lausane: Ed. Frères S.A.
- Pujol, A. *L'avaluació a l'àrea de música*. Barcelona: Dinsic.
- Segarra, I. (2008) *Proposta didàctica musical 1, 2, 3, 4, 5 i 6*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat
- Vilar, M. (1998). *Formación del profesorado de música para la escuela primaria: Análisis de 3 procesos*. Barcelona: Graó Eufonía.
- Willems, E. (1979) *El ritmo musical*. Buenos Aires: Eudeba.
- Wuyttack, J. (1994) *Cantan y bailan*. València: Nau Llibres.

Complementària

- Balsera, F. J. i Gallego, D. (2010) *Inteligencia emocional y enseñanza de la música*. Barcelona: Dinsic.
- Blacking (1999) *Fins a quin punt l'home és músic?* Vic: Eumo Editorial.
- Hargreaves, D. (2007) *Música y desarrollo psicológico*. Barcelona: Graó Eufonía.
- Lines, D. (2009). *La educación musical para el nuevo milenio*. Madrid: Morata.
- Schafer, R. M. (1998) *El nuevo paisaje sonoro: Un manual para el maestro de música moderno*. Buenos Aires: Ricordi Americana.
- Stravinsky, I. (2006) *Poética musical*. Barcelona: Acantilado.

Identificació i Resposta davant de les Dificultats d'Aprenentatge

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura, vinculada a la menció en Educació Inclusiva, pretén que els estudiants adquireixin nocions bàsiques sobre les principals dificultats d'aprenentatge que poden presentar els alumnes amb l'objectiu de facilitar-ne la correcta identificació. I, alhora, cerca també que els estudiants coneguin estratègies i línies d'actuació que els permetin dissenyar mesures, suports, pràctiques i metodologies que, des del marc d'una escola inclusiva, permetin elaborar una adequada resposta educativa en contextos de diversitat que ajudin a prevenir l'aparició d'aquestes dificultats i/o a millorar la resposta educativa que reben.

Objectius:

1. Delimitar conceptualment les dificultats d'aprenentatge i la seva classificació
2. Adquirir criteris i procediments per a l'avaluació de les necessitats educatives de l'alumnat i desenvolupar estratègies per a la planificació i la implementació de la resposta educativa dins el marc de l'escola inclusiva.
3. Facilitar l'adquisició dels coneixements i les estratègies que permetin identificar, delimitar i analitzar les dificultats d'aprenentatge.
4. Adquirir estratègies per a la planificació individual, l'organització de l'aprenentatge de l'aula i la planificació de projectes de centre per una resposta educativa ajustada a les dificultats d'aprenentatge dins el marc de l'escola inclusiva.
5. Facilitar l'adquisició dels coneixements i les estratègies que permetin planificar, aplicar i valorar la resposta educativa adequada a les diferents dificultats d'aprenentatge.
6. Adquirir coneixements i estratègies que permetin dissenyar respostes educatives a nivell d'aula i de centre que potenciïn la prevenció de l'aparició de les dificultats d'aprenentatge.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotriu, moral i volitiva.
- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Conèixer l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució.
- Saber informar a altres professionals especialistes per abordar la col·laboració del centre i del mestre en l'atenció a les necessitats educatives que es plantegen.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.

CONTINGUTS:

Bloc 1. Marc conceptual i aspectes generals.

1.1. Dificultats d'aprenentatge: definició, història i aportacions actuals

1.2. Teories explicatives i classificació.

1.3. Les dificultats d'aprenentatge en les diferents etapes educatives.

1.4. La resposta educativa a les dificultats d'aprenentatge dins el marc de l'escola inclusiva.

1.5. Implicacions socio-emocionals en les dificultats d'aprenentatge.

Bloc 2. Les Dificultats d'aprenentatge Específiques : Identificació i Resposta.

2.1. Dificultats d'aprenentatge del llenguatge oral.

2.2. Dificultats en els processos de lectura

2.3. Dificultats en els processos d'escriptura.

2.5. Dificultats d'aprenentatge de les matemàtiques.

2.6. Dificultats d'aprenentatge derivades de problemes d'atenció i motivació.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Es tindrà en compte la participació activa en totes les classes i el desenvolupament de tasques setmanals.

Avaluació de resultats:

Elaboració d'un treball en equip per a cada un dels blocs temàtics de contingut de l'assignatura. A l'inici de curs es detallaran els criteris d'avaluació d'aquests treballs, que inclouran una avaluació del procés d'elaboració, del contingut i de l'exposició i que tindran una nota d'equip i una nota individual (40%).

Realització d'una prova individual al final del semestre sobre els continguts tractats al llarg del semestre i els treballs desenvolupats a nivell de grup.(60%)

Per aprovar l'assignatura, els estudiants hauran d'haver superat tots aquests elements d'avaluació. Aquestes notes faran mitjana en el cas que cadascuna sigui igual o superior a 5.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Aguilera, A. *Introducción a las dificultades de aprendizaje*. Madrid: McGraw-Hill, 2003.
- Defior, S. *Definición y clasificación de las dificultades de aprendizaje. Las dificultades de aprendizaje un enfoque cognitivo. Lectura, escritura y matemáticas*. Málaga: Aljibe, 1996.
- González Valenzuela, M.J. (coord.): *Prevención de las dificultades de aprendizaje*. Madrid: Ediciones Piràmide, 2012.
- Marchesi, A.; Martín, E. "Desarrollo metacognitivo y problemas de aprendizaje". Dins A. Marchesi; C. Coll; J. Palacios *Desarrollo psicológico y educación. III: Necesidades educativas especiales y aprendizaje escolar*. (35-47) 12. Madrid: Alianza Editorial, 1990.
- E. Sánchez, E. (Coord.). *Dificultats d'aprenentatge*. UOC, 1998.

Complementària

- Alonso, J. *Motivación y aprendizaje en el aula: como enseñar a pensar*. Madrid: Aula XXI-Santillana, 1991.
- Barberà, E.; Gómez-Granell, C. *Las estrategias de enseñanza y evaluación en matemáticas*. Cap. 16 a Monereo, C. i Solé, I. (coords): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Barcelona: Alianza Psicología. 1997
- Bonals, J.; Sánchez-Cano, M (coords.) *Manual de asesoramiento psicopedagógico*. Barcelona: Graó, 2007.
- Calero Guisado, Andrés. *Cómo mejorar la comprensión lectora. Estrategias para lograr lectores competentes*. Madrid: Wolters Kluwe España, 2011.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1993.
- Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa (2003): *L'ús del llenguatge oral a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge*. Servei de Difusió i Publicacions del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.
- Gisbert, D i Ribas, L. *Alumnado con dificultades en el aprendizaje de la lectura*. Barcelona: Graó, 2010.
- Huguet, T. *Aprender juntos a l'aula una proposta inclusiva*. Barcelona: Graó, 2006.
- Julià Dinarés, Tessa *Encetar l'escriure. Per a un aprenentatge lúdic i funcional de la llengua escrita*. Barcelona: Rosa Sensat, 1995.
- Mateo, Joan "Claves para el diseño de un nuevo marco conceptual para la medición y la evaluación". *Revista de Investigación Educativa*, vol. 24, núm 1, pp 165-168. 2006.
- Ministère d'Éducation du Québec. *L'évaluation des apprentissages au préscolaire et a primaire. Cadre de référence*. Ministère d'Éducation du Québec. 2002. (disponible a <http://www.mels.gouv.qc.ca/DGFJ/de/pdf/cadreprescolprim.pdf>)
- Miranda, A.; Fortes, C.; Gil, M.D. *Dificultades del aprendizaje de las matemáticas. Un enfoque evolutivo*. Archidona (Málaga): Aljibe, 2000.
- Miranda, A., et al *Evaluación e intervención psicoeducativa en dificultades de aprendizaje*. Madrid: Pirámide, 2002.
- Nicasio, J. *Manual de dificultades de aprendizaje. Lenguaje, lecto-escritura i matemáticas*. Madrid: Narcea. 1995.
- OCDE. *Marco de la evaluación. Conocimientos y habilidades en ciencia, matemática y lectura*. 2006 (disponible a <http://www.ince.mec.es/marcosteoricospisa2006.pdf>).
- Ontario Ministry of Education: *Education for all: The report of the Expert Panel on Literacy and Numeracy Instruction for students with especial needs, Kindergarten to Grade 6*. Toronto, 2005.
- Ontario Ministry of Education: *Leraning for all K-12. Draft*. Toronto: Reach Every Student, 2009.
- Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes: els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Ruiz, R. *Plans múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva*. Vic: Eumo Editorial, 2008.
- Sans Fitó, Anna: *Per què em costa tant aprendre? Transtorns de l'aprenentatge*. Barcelona: Edebé, 2008.
- Sociedad Andaluza de Educación Matemática "Thales". *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla, 2003.
- Solé, I. *Projectes i programes d'innovació en l'ensenyament i l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura*. Cap 10 a Badia, Mauri i Monereo (coords): *La pràctica psicopedagògica en educació formal*. UOC, 2004.
- Suárez Yáñez, A. *Iniciación escolar a la escritura y la lectura: Diseño de programas adaptados a la diversidad*. Madrid: Pirámide. 2000.
- Tomlinson, C.A. *El aula diversificada*. Barcelona: Octaedro, 2001.
- Tough, J. *El lenguaje oral en la escuela*. Madrid. Visor/MEC, 1996.
- Vaughn, S.Linan-Thompson, S.; Hickman, P. "Response to instruction as a means of identifying students with reading/learning disabilities". *Excepcional Children*, 69, 391-409. 2003.

Cal tenir present que durant el curs s'aniran lliurant dossiers de lectura per cadascun dels dos blocs de continguts de l'assignatura.

Infància, Educació i Societat

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

- Analitzar i comprendre l'evolució de la situació de la infància i la joventut al llarg de la història.
- Apropar-se a la diversitat de situacions i de models infantils en les diferents cultures.
- Facilitar la comprensió de la realitat actual de la infància.
- Proposar orientacions per plantejar-se la tasca educativa amb infants en els diferents àmbits i institucions.

CONTINGUTS:

1. Aproximació als conceptes d'infància i joventut. Les aportacions del dret, la psicologia, la sociologia i la medicina. La construcció dels models infantils i juvenils. La infància en la història de l'educació.
2. El món contemporani i la descoberta de l'infant. L'infant com a centre de la vida familiar. La industrialització i les condicions del treball infantil. El progrés de la medicina i la higiene: la pediatria i la puericultura. El desenvolupament de la psicologia infantil. La vida dels nens en el "segle dels nens": la família i l'escola. Les festes i les vacances escolars. Els jocs infantils i les joguines.
3. La infància i la joventut en les diverses cultures actuals. Nens del Nord i nens del Sud. Problemàtiques actuals entorn de la infància. La joventut i la immigració.
4. La infància i la joventut a la literatura i al cinema. Els models infantils i juvenils a la literatura. Les novel·les de formació. L'anàlisi de la infància i la joventut a través de la història del cinema.

AVALUACIÓ:

- El sistema d'avaluació tindrà en compte:
- L'assistència i la participació activa a les classes.
- La lectura i reflexió personal escrita d'un text.
- La realització d'una prova escrita amb apunts sobre el contingut de l'assignatura.
- Es pot fer una lectura complementària per pujar la nota.
- Cal haver aprovat els diferents àmbits per poder aprovar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Aries, P. (1962). *Centuries of Childhood*. London: Cape.
- Cunningham, H. (2006). *The Invention of Childhood*. London: BBC Books.
- Hernández, F. (2012) *La cultura visual como estrategia que posibilita aprender a partir de establecer relaciones*. Dins: Instrumento: R. Est. Pesq. Educ. Juiz de Fora, v. 14, n. 2, jul./des. 2012.
- Honoré, C. (2008). *Under Pressure: Rescuing Our Children from the Culture of Hyper-Parenting* New York: Harper Collins.
- Lowe, R.J. (2012). *Children Deconstructing Childhood*. AS: Children & Society, 26 pp 269-279. Mills, J.; Mills, R (eds.) (2000). *Childhood Studies: A reader in perspectives of childhood*. London: Routledge Falmer.

- Nieto, S. (2004). *Affirming diversity. The sociopolitical context of multicultural education*. Boston: Pearson Education.

Intervenció Psicomotriu

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

És una assignatura que aprofundeix en la disciplina de la psicomotricitat com a estratègia d'intervenció en l'etapa de l'educació infantil. Per fer-ho l'assignatura es desenvolupa en les tres vessants formatives en què es forma el psicomotricista:

- Una formació teòrica que es desenvoluparà a la Universitat i que aprofundeix en aquelles nocions apreses a l'assignatura troncal de Desenvolupament Psicomotor.
- Una formació pràctica que pretén ser desenvolupada en context escolar i que vol afavorir l'accés a les actituds i competències específiques de la intervenció psicomotriu.
- I una formació personal, lligada al procés de formació del psicomotricista que demanarà d'una implicació personal per part de l'alumnat en l'assignatura.

Objectius:

1. Aprendre estratègies pròpies de la intervenció psicomotriu orientades al desenvolupament global de l'infant
2. Conèixer eines de detecció de dificultats en el procés de desenvolupament de l'infant
3. Aprofundir en el coneixement de l'infant mitjançant eines observacionals
4. Incidir sobre la formació de la futura mestra, orientada al desenvolupament de les actituds que la intervenció psicomotriu demanda

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Posseir habilitats per a les relacions interpersonals.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.

CONTINGUTS:

1. La intervenció psicomotriu
2. Mètodes d'observació i registres de l'activitat
3. El cos en la formació personal

AVALUACIÓ:

Donades les condicions particulars de l'assignatura, la seva avaluació només concep un sistema d'avaluació lligat a la presencialitat. Per tant, el primer criteri d'avaluació per superar-la serà l'assoliment del 70% de l'assistència durant tot el curs. La resta de parts de l'avaluació estan subjectes a la superació d'aquest criteri. En cas que l'alumne superi aquest percentatge d'assistència, aleshores serà avaluat de la següent manera:

- Avaluació de resultat: 30%. Mitjançant la realització d'un treball o d'un examen que avalui els conceptes que cal assolir en aquest procés.
- Avaluació de procés: 70%. Mitjançant les activitats diàries, la implicació en les activitats de l'assignatura i el procés formatiu que desenvolupi l'alumne.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Aucouturier, B. (2004). *¿Por qué los niños y las niñas se mueven tanto?: el lugar de acción en el desarrollo psicomotor y la maduración psicológica de la infancia*. Barcelona: Graó.
- Aucouturier, B.; Darrault, I.; Empinet, J.L. (1985). *La práctica psicomotriz. Reeducción y terapia*. Barcelona: Científico Médica.
- Bernard, M. (1985). *El cuerpo*. Barcelona: Paidós.
- García, L. (2000). ¿La observación psicomotriz: transformar la experiencia compartida en comprensión?. A *Entre Líneas*, núm. 7, pàgs. 10-14.
- Lapierre, A. i Aucouturier, B. (1985). *Simbología del movimiento*. Barcelona: Editorial Científico Médica.
- Valls, A. (2001). ¿Abrir los ojos, escuchar y después...?. A *Entre Líneas*, n. 9, pàgs. 6-11.

Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns del Desenvolupament

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

La finalitat de l'assignatura vinculada a la menció d'educació inclusiva, és que els alumnes aprofundeixin en el coneixement de les característiques evolutives i educatives dels alumnes amb trastorns del desenvolupament i amb discapacitats adquirides, dins un context educatiu inclusiu. Que els alumnes assoleixin un domini bàsic d'aquesta temàtica, per tal de poder observar, analitzar i prendre decisions, amb l'objectiu de donar una bona resposta educativa a aquest alumnat, des d'un enfocament inclusiu.

1. Aprofundir en el coneixement de les característiques evolutives i les necessitats específiques dels alumnes que presenten trastorns del desenvolupament.
2. Conèixer els suports materials, tècnics i personals que poden ser utilitzats en l'escolarització dels alumnes amb trastorns del desenvolupament.
3. Tenir adquirides una sèrie d'estratègies educatives a nivell d'aula, per donar una resposta adequada als alumnes amb trastorns del desenvolupament.
4. Conèixer les necessitats de les famílies i saber intervenir per afavorir el desenvolupament dels alumnes.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Comprendre els processos educatius i d'aprenentatge, en el període 0-6, en el context familiar, social i escolar.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.

CONTINGUTS:

1. Concepte i aspectes generals de la intervenció psicopedagògica en els trastorns del desenvolupament:
  - 1.1 Definició i factors de risc
  - 1.2 Classificació dels trastorns del desenvolupament
  - 1.3 El paper dels contextos i la qualitat de vida: La família, l'escola i la comunitat
2. El retard mental
  - 2.1 Concepte actual de retard mental
  - 2.2 La síndrome de Down:
    - 2.2.1. Prevenció, detecció i intervenció primerenca.
    - 2.2.2. Característiques bàsiques del desenvolupament dels alumnes amb síndrome de down.
    - 2.2.3. Criteris de funcionalitat i resposta educativa. Ajuts específics.
  - 2.3. La síndrome X- fràgil:

- 2.3.1. Prevenció, detecció i intervenció primerenca
- 2.3.2. Característiques bàsiques del desenvolupament dels alumnes amb síndrome x-fràgil
- 2.3.3. Criteris de funcionalitat i resposta educativa. Ajuts específics.

3. La discapacitat visual

- 3.1. Definició i classificació dels déficits visuals en funció de la seva etiologia.
- 3.2. La intervenció psicopedagògica a l'escola: elements per preparar l'entrada.
- 3.2. Intervencions educatives específiques i inespecífiques per aquest dèficit.
- 3.3. El suport psicotècnic i pedagògic:
  - 3.3.1. L'Educació en la mobilitat i el domini en l'espai
  - 3.3.2. L'aprenentatge del sistema en Braille
  - 3.3.3. L'estimulació multisensorial
  - 3.3.4 El suport tiflotecnològic i el domini dels suports òptics.

4. La discapacitat auditiva

- 4.1. Definició, tipus de sordesa i la seva classificació
- 4.2. Repercussió de la sordesa en el desenvolupament global de l'alumne sord
- 4.3. La intervenció a l'escola i estratègies educatives
- 4.4. Sistemes de comunicació i llenguatge en l'alumne sord

5. La discapacitat motriu

- 5.1. Definició, classificació.
- 5.2. La paràlisi cerebral: definició i classificació
- 5.3. Espina bífida: definició i classificació
- 5.4. La distròfia muscular: definició i classificació
- 5.5. Característiques bàsiques del desenvolupament dels infants amb discapacitat motriu
- 5.6. L'Educació dels alumnes amb discapacitat motriu, criteris i condicions per a la seva escolarització
- 5.7. Tècniques augmentatives i alternatives de comunicació

6. Trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat

- 6.1. Classificació i intervenció

7. Trastorns generalitzats del desenvolupament

- 7.1. Classificació i intervenció

8. Els trastorns de conducta:

- 8.1. Classificació i intervenció

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements d'avaluació:

- Un examen al final del semestre (60%)

Durant el procés:

- Treball en grup (20%)
- Activitats individuals (20%)

Per aprovar l'assignatura els estudiants hauran d'haver superat tots aquests element d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Giner, C. (Coord.) (2000). *Intervenció psicoeducativa en els trastorns del desenvolupament*. UOC.
- Badia, T. i altres (2004). *Intervención psicopedagogia en educación formal*. UOC.
- Bonals, J.; Sánchez-Cano, M. (coords.) (2007). *La evaluación psicopedagógica*. Barcelona: Graó.

Complementària

- Leonhardt, M. (1992). *El bebé ciego*. Barcelona: Masson
- Coll, C.; Palacios, J. (2002). *Desarrollo psicologico y necesidades educativas especiales*. Madrid: Alianza.
- Verdugo Alonso, M.A. (1995). *Personas con discapacidad. Perspectivas psicopedagógicas y rehabilitadoras*. Madrid: Siglo XXI.
- García, J.N. (1999). *Intervención psicopedagógica en los trastornos del desarrollo*. Pirámide.

Joc Dramàtic

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

A través de la representació d'un conte, es treballarà de manera específica l'expressió dramàtica amb l'objectiu d'especialitzar-se en el coneixement i pràctica de les tècniques dramàtiques en aquesta etapa concreta del desenvolupament de l'infant. El programa de l'assignatura es proposa també aprofundir en les tècniques creatives del mestre a partir de la base de l'assignatura de formació bàsica "Desenvolupament Psicomotor i Expressió Corporal" i treballar sessions a l'aula d'infantil que permetin l'infant endinsar-se en el joc teatral.

Objectiu general:

- Crear un perfil de mestre/a preparat/da per acompanyar l'infant en el procés creatiu a través de l'experimentació amb el gest, el moviment, el cos i els recursos dramàtics.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons, audicions i recursos musicals per promoure l'educació auditiva, rítmica, corporal i vocal.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.

CONTINGUTS:

1. Dramatització

1.1. Els elements de l'esquema dramàtic: Personatge, situació en l'espai i en el temps, argument, acció dramàtica, argument, tema, conflicte.

1.2. Els processos de la dramatització.

2. L'expressió dramàtica com a joc.

2.1. El joc formador

2.2. El joc catalitzador d'accions /reaccions

2.3. El rol del mestre en el joc dramàtic

3. Els titelles

3.1. El titella com a element pont entre la mestra i l'infant

3.2. El titella com a vehicle d'expressió de l'infant

4. Com explicar contes

4.1. Juguem amb el conte

4.2. Representem el conte

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

Mitjançant la utilització i comparació de diferents tècniques d'avaluació (autoavaluació, coavaluació, avaluació professor-alumne/a, avaluació entre iguals) s'establiran uns criteris de puntuació que permetin valorar el seguiment i progrés de l'alumnat en relació als objectius establerts. Serviran com a instruments d'avaluació, la elaboració del diari de camp de forma regular, el seguiment de la carpeta d'aprenentatge, la participació als fòrums de debat, el seguiment i progrés en les diferents activitats, l'aprofitament i participació durant les sessions de classe, i l'aplicació i treball de nous conceptes, habilitats i actituds adquirits a través de l'anàlisi i reflexió de les pròpies activitats d'avaluació.

L'avaluació de procés representa un 60% del total de la nota final i NO és recuperable.

Avaluació de resultats

L'alumnat haurà de representar (en directe o gravat) o lliurar (imprès i a la carpeta d'aprenentatge) activitats plantejades a partir de les sessions de classe i de treball dirigit. Aquestes activitats seran individuals o en grup i inclouran representacions dramàtiques i d'expressió, exposicions orals i treballs d'anàlisi i síntesi.

L'avaluació de resultats representa un 40% del total de la nota final i ES POT RECUPERAR durant el termini de recuperacions establert a final del semestre.

L'assignatura té una única convocatòria oficial.

Per aprovar l'assignatura cal tenir aprovades tant l'avaluació de procés com l'avaluació de resultats. En el cas que un d'aquests apartats quedés suspès, l'alumne/a s'hauria de matricular de nou i tornar a cursar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Aymerich, C i M. *La expresión medio de desarrollo*. Barcelona: Nova Terra, 1971
- Alasjärvi, U. *El Joc dramàtic*. Barcelona: Graó, cop. 1986
- Bryant, S. *L'art d'explicar contes*. Barcelona: La llar del llibre, 1989
- Bolton, G.. *A Expresión dramática na educación : argumentos para situar a expresión dramática no centro do currículo*. Vigo: Galaxia, cop. 2003
- Motos, T.; Tejedó, F. *Prácticas de dramatización*. Ciudad Real: Ñaque, 2007
- Poveda, L. *Ser o no ser: reflexión antropológica para un programa de pedagogía teatral*. Madrid: Narcea, cop. 1995
- Renoult, N. *Dramatización infantil. Expressarse a través del teatro*. Madrid: Narcea 1994
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna 1995.
- Slade, P. *Expresión dramática infantil*. Madrid: Santillana, 1978
- Tejedó, F. *La dramatización y el teatro en el currículum escolar*. Dins *Teatro infantil y dramatización escolar*. Díaz Plaza A. (et al). Cuenca: Ediciones de la Universidad de Castilla- La Mancha, 1997
- Tejerina, I. "El joc dramàtic a l'Educació Primària". A: L'Arc: quadern informatiu de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears, 1999, v. 8
- Tejerina, I. *Dramatización y teatro infantil: dimensiones psicopedagógicas y expresivas*. Madrid: Siglo XXI, 1994

Complementària??:

- Agüera Espejo-Saavedra, I. "Teatrillos" con niños y niñas de educación infantil y primaria. Madrid : Narcea, 1998
- Alvarez-Novoa, C. *Dramatización el teatro en el aula*. Barcelona: Octaedro, 1995
- Barret, G. *Pedagogía de la expresión dramática*. 2 ed. corr. Quebec: Recherche en Expression, 1991
- Bercebal, F. *Drama. Un estadio intermedio entre juego y teatro*. Ciudad Real: Ñaque, 1998
- Gottardo Blasich. *La Dramatización en la práctica educativa: propuestas para la creatividad en grupo*. Barcelona: Don Bosco, 1982

- Cañas, J. *Didáctica de la expresión dramática*. Barcelona: Octaedro, 2008
- Garcia del Toro, A. *Comunicación y expresión oral y escrita. La dramatización como recurso*. Barcelona: Graó, 1995
- Eines, J.; Mantovani, A. *Didáctica de la dramatización*. Barcelona: Gedisa, 2008
- Laferrière, G. *La pedagogía puesta en escena. El artista pedagogo y el modelo de formación...* Ciudad Real: Ñaque, 1997
- Lázaro Cantarin, J. *Taller de teatro*. Madrid: CCS, 2001
- Marcer, À. *Taller de teatro : cómo organizar un taller y una representación teatral*. Barcelona: Alba, 2004
- McGuines, S.; Puig, E.; Vernet, F. *Drama: Tècniques teatrals per a l'ensenyament*. Barcelona: La Magrana, 1996
- Motos, T.; Aranda, L.G. *Práctica de la expresión corporal*. Ciudad Real: Ñaque, 2004
- *Un Món màgic: el titella, un recurs educatiu a casa i a l'escola* / Escola Bressol La Vinya-Forestier. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, DL 1994

Webgrafia:

- A.V.E.C. Teatre-Educació <http://sites.google.com/site/avecteatre/?Dramaction>
<http://www.dramaction.qc.ca/fr/>
- Teatres de la Llum. www.teatresdelalum.com/

La Biblioteca Escolar com a Centre de Recursos d'Informació

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció als conceptes bàsics sobre la Biblioteca Escolar (d'ara endavant, BE) com a centre de recursos d'informació. Queden lluny les BE enteses com una col·lecció documental física, ja que les tecnologies de la informació i la comunicació potencien la BE com a punt d'accés universal a la informació. En concret, s'estudiaran la història del llibre, la història i models de biblioteques, la biblioteconomia per a mestres, les tecnologies de la informació i la comunicació a la BE, així com el món editorial i el món editorial infantil i juvenil, tenint present en tot moment que tots aquests temes són bàsics per a ordenar els materials de la BE.

Objectius:

- Entrar en contacte amb la història del llibre, amb el món editorial, en general, i amb el món editorial infantil, en particular.
- Conèixer, seleccionar i utilitzar les principals tecnologies de la informació i la comunicació per tal de desenvolupar, dissenyar i gestionar els sistemes d'informació de la BE: webs, blocs, xarxes socials, agregadors de continguts, wikis, etc. En definitiva, fomentar l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Dominar les possibilitats per a l'aprenentatge de la BE i saber organitzar-ne el funcionament (préstec, horari, normes, orientació, etc.). Fomentar l'ús de la biblioteca com a font de coneixement i de recursos per a l'aprenentatge.
- Saber analitzar la col·lecció i adquirir estratègies per seleccionar i organitzar documents i recursos d'informació. Saber aplicar criteris d'usabilitat així com tècniques d'esporga.
- Gestió informàtica i estructura, criteris i tècniques de catalogació (CDU i ePèrgam) i les seves adaptacions per a la BE.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posseir instruments per transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat per treballar i comunicar-se en un equip interdisciplinari.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer i utilitzar adequadament recursos per l'animació a la lectura i escriptura. Conèixer la funció de la biblioteca escolar dins del centre educatiu i el paper específic del pla de lectura integrat en el projecte educatiu de centre.
- Ser capaç d'aplicar les tecnologies de la informació i comunicació a la gestió dels centres educatius.
- Fomentar l'ús de les tecnologies de la informació i comunicació en l'alumnat d'Educació Primària.
- Conèixer les possibilitats de la biblioteca escolar per a l'aprenentatge en les diverses àrees curriculars de l'educació primària.

CONTINGUTS:

Continguts:

1. Història del llibre

1.1 Panoràmica de l'evolució del llibre com a objecte material des de l'època manuscrita. Fites i protagonistes principals

2. La cultura del llibre

2.1 Síntesi de les aportacions més transcendents del llibre a la cultura occidental des dels escriptors medievals fins al segle XX

3. Dels incunables a l'era digital

3.1 De la revolució de Gutenberg a la revolució tecnològica actual: semblances i divergències

4. Introducció a la BE com a centre de recursos d'informació

4.1 La biblioteca mediateca

4.2 Manifest de la UNESCO per a les BE

4.4 Directrius IFLA/UNESCO per a la BE

5. La col·lecció i selecció de documents

5.1 Anàlisi de la col·lecció. La cadena documental

5.2 Selecció/Adquisició, entrada i esporga

5.3 Usabilitat

6. Les tecnologies de la informació i la comunicació a la BE

6.1 Introducció a les eines per a la BE 2.0 (webs, blocs, xarxes socials, agregadors de continguts, wikis, etc.)

6.2 Eines per a la gestió i la col·laboració

7. Biblioteconomia per a mestres. Procés tècnic

7.1 Anàlisi de les dades físiques del document per efectuar-ne la catalogació

7.2 Classificació Decimal Universal (CDU) i les adaptacions per a la BE

7.3 Entorn de catalogació ePèrgam

7.4 Altres entorns de catalogació

8. Institucions de suport a la BE

8.1 Programa Biblioteca Escolar ?puntedu?

8.2 Miscel·lània de recursos: centre de recursos pedagògics, biblioteca pública, blocs, exploradors de biblioteques, etc.

9. El món editorial i el món editorial infantil i juvenil

9.1 Etapes del procés d'edició

9.2 El món editorial infantil/juvenil. Revista i llibre / àlbum infantil. Creació, il·lustració, edició i distribució

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del quadrimestre l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetrà anar assolint els continguts de l'assignatura. Els professors en faran el seguiment a les sessions de classe i en les tutories. Qualsevol activitat escrita que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció, no serà avaluada (es tolerarà un màxim de 10 errors normatius).

Avaluació de resultats:

Les activitats d'avaluació es dividiran en tres blocs que cal tenir aprovats per separat:

1. Tasques de seguiment dels eixos temàtics de l'assignatura ? 40%
2. Treballs i exposicions orals ? 40%
3. Qüestionari ? 20%

El termini de lliurament/execució de totes les activitats d'avaluació és improrrogable.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Borsani, Zelma. *Nuevas tecnologías en la biblioteca escolar*. Buenos Aires: Novedades educativas, 1997.
- Centelles, Jaume. *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2005.
- Dahl, Svend. *Historia del libro*. Madrid: Alianza Editorial, 1974.
- Diversos autors. *La biblioteca escolar como espacio de aprendizaje*. Madrid: General de Información y Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia, 2007.
- Diversos autors. *La Biblioteca escolar: selecció de recursos bibliogràfics i electrònics*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2002.
- Díez-Borque, José María. *El libro*. Barcelona: Ed. Montesinos, 1985.
- Durban, Glòria. *La biblioteca escolar avui. Un recurs estratègic per al centre*. Barcelona: Editorial Graó, 2010.
- Escarpit, Robert. *La revolución del libro*. Madrid: Alianza Editorial, 1975.
- Escolar, Hipólito. *Historia universal del libro*. Madrid: Fundación G. Sánchez Ruipérez/Ed. Pirámide, 1993.
- Lage, Juan José. «Cuestionario para evaluar una biblioteca escolar». *Platero*, 100 (març de 1998), p. 16-24.
- León Otero, Luís. *Cómo organizar una biblioteca escolar: (Infantil, Primaria y Secundaria)*. Madrid: Escuela Española, 1998.

Complementària

La bibliografia complementària de l'assignatura es troba recollida a l'opuscle *La biblioteca escolar. Recursos electrònics i bibliogràfics*, a cura de la Biblioteca Artur Martorell i la Biblioteca Rosa Sensat [en línia]. Barcelona: Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona, 2009. [Consulta: 29 de juny de 2012]. Disponible a: <http://w3.bcn.es/fitxers/cdam/bibliografiabibliotequesescolars.457.pdf>

La Competència Digital en la Gestió del Centre i de les Tasques Docents

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén contribuir al coneixement i utilització de les TIC per part dels futurs docents per tal de gestionar les dades del centre escolar i del grup-classe, i per estructurar i organitzar les pròpies tasques docents. Alhora, pretén contribuir al propi desenvolupament professional per crear i supervisar projectes d'aula realitzats individualment o per grups d'estudiants en les que s'utilitzin les TIC, i per fomentar el treball educatiu en xarxa a partir de l'accés a la informació, el contacte i la col·laboració amb col·legues i experts.

Objectius:

- Saber utilitzar programari específic per a la gestió del centre escolar i de les tasques docents.
- Tenir habilitat en l'accés, selecció, tractament, processament, emmagatzematge i presentació de la informació.
- Tenir una perspectiva crítica sobre les TIC i el seu ús.
- Ser capaç d'intercanviar experiències d'integració de les TIC amb altres docents per potenciar el treball educatiu en xarxa.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús de les TIC.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Desenvolupar capacitats i habilitats per al treball en xarxa.
- Tenir capacitat per aprendre.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i els audiovisuals i saber analitzar les dades obtingudes i comprendre críticament la realitat per elaborar un informe de conclusions.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Saber utilitzar programes informàtics relacionats amb els continguts curriculars com a estratègia per millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge.

CONTINGUTS:

1. Eines de difusió i comunicació a la comunitat educativa
2. Eines de preparació de classes
3. Eines de creació de repositoris
4. Eines d'elaboració d'informes
5. Eines de seguiment dels estudiants i per posar notes
6. Eines de construcció conjunta

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Acompliment del pla de treball.
- Procés individual d'aprenentatge seguit per cada estudiant.
- Procés de treball de grup seguit per cada equip de treball.
- Tutories individuals per al seguiment de les activitats de classe.
- Tutories de petit grup per al seguiment del treball.

Avaluació de resultats:

- Realització de les activitats de classe i treball grupal (75%)
- Prova d'avaluació individual (25%)

BIBLIOGRAFIA:

International Society for Technology in Education (2008). *National Educational Technology Standards for Teachers* [en línia]. 2a edició. [Consulta: 3/12/12]. Accés: <http://www.iste.org>

La Convivència a l'Aula i a l'Escola. Prevenció i Resolució de Conflictos

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

La promoció i la millora de la convivència a l'aula i a l'escola és, juntament amb la superació del fracàs escolar, un dels reptes claus dels sistemes educatius europeus. L'augment de la violència i dels conflictes als centres escolars en els darrers anys es considera un problema central que afecta el desenvolupament educatiu, emocional i social de la comunitat educativa en general, i dels nens i les nenes en particular. En aquesta assignatura es treballarà el desenvolupament emocional i social que afavoreix entorns d'aprenentatge que promouen el benestar emocional de l'alumnat i del professorat. Es treballaran els fonaments teòrics i de la recerca internacional sobre educació emocional, es presentaran diversos models de prevenció i resolució de conflictes, així com recursos psicopedagògics per a una òptima gestió de l'aula.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Reconèixer la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes. Saber observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber-hi reflexionar.
- Conèixer els principis bàsics d'un desenvolupament i comportament saludables.
- Detectar mancances afectives, alimentàries i de benestar que pertorbin el desenvolupament físic i psíquic adequat dels estudiants.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.

CONTINGUTS:

Bloc I. Educació emocional i social

- 1.1. Consciència Emocional
- 1.2. Empatia
- 1.3. Autoestima
- 1.4. Autocontrol emocional
- 1.5. Habilitats socials i solució de conflictes

Bloc 2. La conflictivitat i la violència en els centres escolars

- 2.1. Definició de conflicte escolar
- 2.2. Causes del conflicte (gènere, orientació sexual, discapacitat física o intel·lectual, origen ètnic o religió)
- 2.3. Tipus de conflicte:
  - 2.3.1 Bullying
  - 2.3.2 Cyberbullying
  - 2.3.3 Violència de gènere
- 2.4. Conseqüències educatives, psicològiques i socials del conflicte

Bloc 3. Prevenció i abordatge dels conflictes

- 3.1. Model disciplinar d'abordatge dels conflictes
- 3.2. Model mediador d'abordatge dels conflictes
  - 3.2.1. Mediació experta
  - 3.2.2. Mediació entre iguals

- 3.3. Model dialògic de prevenció dels conflictes
- 3.4. Model de socialització preventiva de les violències de gènere

Bloc 4. La gestió de l'aula

- 4.1. Recursos psicopedagògics per a la gestió del grup-classe
- 4.2. El docent i la comunitat en la gestió de l'aula
- 4.3. Organització de l'aula per a la prevenció dels conflictes:
  - 4.3.1 Grups cooperatius
  - 4.3.2 Grups interactius
  - 4.3.3. Assemblea
  - 4.3.4. Delegats/des d'aula

Bloc 5. Autoestima del docent

- 5.1. Actituds del professorat i síndrome del burnout

AVALUACIÓ:

S'avaluarà l'assoliment de l'objectiu i de les competències genèriques i específiques. El sistema d'avaluació tindrà en compte els ítems que s'exposen a continuació:

- Realització de les STD. Lectura i treball sobre els articles. Participació als seminaris debat (20%)
- Treball en grup. Elaboració d'una intervenció pràctica de millora de la convivència (30%)
- Treball individual. Lectura d'un llibre i realització d'un treball d'assaig en relació al contingut de l'assignatura (50%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Aubert, A; Duque, E.; Fisas, M.; Valls, R. (2004) *Dialogar y transformar. Pedagogía crítica del siglo XXI*. Barcelona: Graó
- Evertson, C. M., & Weinstein, C.S. (2006) *Handbook of Classroom Management: Research, Practice, and Contemporary Issues*. Lawrence Erlbaum Associates
- Goleman, D. (1996). *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós.
- Ortega, R.; Del Rey, R. (2003) *La violencia escolar. Estrategias de prevención*. Barcelona: Graó.

Complementària

- Arnaiz, P.; Ballester, F. (2001) *Diversidad y violencia escolar*. Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado. Núm 41. pp. 39-58.
- Bibou-Nakou, I.I.; Stogiannidou, A.A.; Kiosseoglou, G.G. (1999) *The relation between teacher burnout and teachers' attributions and practices regarding school behaviour problems*. School Psychology International, 20(2), 209-217.
- Bisquerra, R. (2000) *Educación emocional y bienestar*. Barcelona: Praxis.
- Buchs, C.; Butera, F.; Darnos, C.; Mugny, G. (2004) *Conflict Elaboration and Cognitive Outcomes. Theory into practice*, Volume 43, Number 1, Winter 2004.
- Díaz-Aguado, M.J. (2004) *Prevención de la violencia y lucha contra la exclusión desde la adolescencia*. Madrid: INJUVE. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
- Díaz-Aguado, M.J. (2005) *Por qué se produce la violencia escolar y cómo prevenirla*. Revista Iberoamericana de educación. Número 37: Enero-Abril. pp 17-47.
- Elboj, C.; Niemelä, R. (2010). *Sub-communities of Mutual Learners in the Classroom: The case of Interactive groups*, Revista de Psicodidáctica, 15(2), 177-189.
- Greenberg, M.T.; Weissberg, R.P.; O'Brien, M.U.; Zins, J.; Fredericks, L.; Resnik, H.; Elias, M.J. (2003) *Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional, and academic learning*, American Psychologist, Vol. 58, No. 6/7, 466-474.

- Jennings, P.A.; Greenberg, M.T. (2009). *The Prosocial Classroom: Teacher Social and Emotional Competence in Relation to Student and Classroom Outcomes*. Review of Educational Research, 79(1), 491-525.
- Johnson, D.; Johnson, R. (1996) *Conflict resolution and peer mediations programs in Elementary and secondary schools: a review of research*. Review of Educational Research, Vol. 66, N 4, pp 459-506.
- Luthar, S.; Cicchetti, D.; Becker, B. (2000). *The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work*. Child Development, 71, 543-562.
- Noddings, N. (2003) *Happiness and education*. New York: Cambridge University Press.
- Olweus, D. (1993) *Bullying at school. What We Know and What We Can Do*. Oxford: Blackwell.
- Torrego, J.C. (coord) (2006) *Modelo integrado de mejora de la convivencia. Estrategias de mediación y tratamiento de conflictos*. Barcelona: Graó.
- Valls, R. (2005) *Prevenió de la violència de gènere en el context educatiu a partir de noves formes d'organització escolar*. Institut Català de la Dona. Generalitat de Catalunya.
- Valls, R.; Puigvert, L.; Duque, E. (2008). *Gender Violence amongst teenagers: socialization and prevention*. Violence against Women, 14(7), 759-785.
- Werner, E.E.; Smith, R.S. (2001). *Journey from childhood to midlife: Risk, resilience, and recovery*. Ithaca, NY: Cornell University Press.

La Coordinació de les TIC del Centre Escolar

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura se centra a conèixer en profunditat la figura del coordinador/a TIC de centre. Serveix per analitzar quins són els seus rols i les seves funcions, des de la coordinació amb els serveis tècnics centralitzats, l'elaboració de projectes educatius de centre que incorporin les TIC des d'una perspectiva global, fins a l'impuls de projectes educatius d'incorporació de les TIC i de dinamització de claustres de professorat.

També serà rellevant el rol de lideratge en la capacitació del professorat del centre en l'ús de les TIC, així com la creació i implementació d'una visió de la pròpia institució educativa com a comunitat basada en la innovació i en l'aprenentatge permanent.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Tenir habilitat per treballar i comunicar-se en un equip interdisciplinari.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.
- Preocupar-se per la qualitat professional.
- Tenir iniciativa i esperit emprenedor.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Tenir capacitat de lideratge.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, context europeu i internacional. Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en educació infantil.
- Participar en l'elaboració i el seguiment de projectes educatius d'educació infantil en el marc de projectes de centre i en col·laboració amb el territori, altres professionals i agents socials.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Saber utilitzar programes informàtics relacionats amb els continguts curriculars com a estratègia per millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i gestió de la mateixa.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i el centre.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la pròpia pràctica.
- Participar en les propostes de millora en els diferents àmbits d'actuació que es puguin establir en un centre.

CONTINGUTS:

1. La figura del coordinador/a TIC del centre com a dinamitzador del claustre en l'ús de les TIC, basat en la innovació i en l'aprenentatge permanent amb TIC del cos docent.
2. Assessorament al professorat en la integració curricular de les TIC.
3. Elaboració del projecte educatiu de centre que incorpori les TIC des d'una perspectiva global.
4. Criteris per a la utilització i optimització dels recursos TIC del centre.
5. Orientacions tècniques encaminades a la coordinació amb els serveis tècnics centralitzats.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Acompliment del pla de treball.
- Procés individual d'aprenentatge seguit per cada estudiant.
- Procés de treball de grup seguit per cada equip de treball.
- Tutories individuals pel seguiment de les activitats de classe.
- Tutories de petit grup pel seguiment del treball.

Avaluació de resultats:

- Realització de les activitats de classe (30%)
- Realització del treball grupal (50%)
- Prova d'avaluació individual (20%)

BIBLIOGRAFIA:

- Barberà, E.; Mauri, T.; Onrubia, J. (coords.). *Cómo valorar la calidad de la enseñanza basada en las TIC. Pautas e instrumentos de análisis*. Barcelona: Graó, 2008.
- Cabero, J. (coord.). *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid: McGraw-Hill, 2006.
- Cebrián, M.; Gallego, M.J. *Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento*. Madrid: Pirámide, 2011.
- de Pablos, J. *Tecnología Educativa. La formación del profesorado en la era de Internet*. Málaga: Ediciones Aljibe, 2009.
- de Pablos, J.; Valverde, J.; Correa, J.M. *Políticas educativas y buenas prácticas con TIC*. Barcelona: Graó, 2010.
- de Ulzurrun, A.D.; Masegosa, A. *La dinámica de grupos en l'acció tutorial. Activitats per fer a l'aula*. Barcelona: Graó, 2011.
- Martín, E.; Onrubia, J. (coord). *Orientación educativa. Procesos de innovación y mejora de la enseñanza*. Barcelona: Graó, 2011.
- Monereo, C.; Badia, A.; Domènech, M.; Escofet, A.; Fentes, M. *Internet y competencias básicas*. Barcelona: Graó, 2005.
- Pérez, A.; Redondo, S. *Projectes telemàtics a l'educació primària: un recurs per transformar l'escola*. Barcelona. Editorial UOC, 2006.
- Rhonda, M. *Enseñar al profesorado cómo utilizar la tecnología*. Barcelona: Editorial UOC. 1994.
- Sardelich, M.E. *Las nuevas tecnologías en educación. Aplicación e integración de las Nuevas Tecnologías en el desarrollo curricular*. Vigo: Ideaspropias Editorial, 2006.
- Zastrow, C. *Trabajo social con grupos*. Madrid: Ediciones Paraninfo, 2008.

Webgrafia

- Departament d'Educació: <http://www.gencat.cat/educacio>
- Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC): <http://www.xtec.cat>
- Mitjans. Xarxa d'Educadors i Comunicadors: <http://mitjans.pangea.org/>
- Enciclopedia virtual de Tecnología Educativa: <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>
- EDUTEC (Revista electrònica de Tecnología Educativa): <http://www.uib.es/depart/gte/revelec.html>
- Revista Quaderns Digitals: <http://www.quadernsdigitals.net/>
- Portal Educatiu de la Generalitat de Catalunya: <http://www.edu365.com>
- Portal de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals: <http://www.edu3.cat>
- Portal educativo CNICE (MEC) Educación y TIC (AulaTIC): <http://www.aulatic.com>

La Funció Tutorial. Eines per a la Docència

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Objectius:

- Reflexionar en profunditat sobre el fet educatiu a partir de la pròpia experiència.
- Relacionar l'acció tutorial amb l'educació i l'ensenyament en els centres escolars.
- Conèixer les finalitats de l'acció tutorial: en relació a l'orientació personal, l'orientació escolar i acadèmica i l'orientació professional.
- Conèixer els principals elements o condicions de la funció tutorial, estructurada en el Pla d'Acció Tutorial dels centres escolars.
- Elaborar un Programa d'Acció Tutorial per a un centre d'educació infantil i primària.
- Conèixer els principals recursos i serveis externs de suport a la funció tutorial.
- Conèixer les principals eines de què disposa el mestre per a l'acció tutorial.
- Comprendre la perspectiva preventiva i global de l'acció tutorial a l'educació infantil i primària.
- Relacionar la funció tutorial amb la intervenció psicopedagògica.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Posseir instruments per transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Tenir capacitat per prendre decisions.
- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Posseir habilitats per a les relacions interpersonals.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.
- Preocupar-se per l'actualització dels coneixements professionals i assumir la necessitat de la formació permanent.
- Preocupar-se per la qualitat professional.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar establint llaços de comunicació amb les famílies.
- Conèixer l'evolució històrica de la família, els diferents tipus de famílies, estils de vida i educació en el context familiar.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.

CONTINGUTS:

1. La funció tutorial, l'ensenyament i l'educació
2. Finalitats de la funció tutorial: l'orientació personal, l'orientació escolar i acadèmica, i l'orientació professional.
3. Les condicions fonamentals de la funció tutorial
  - 3.1 Les funcions de l'equip docent en relació a l'acció tutorial
  - 3.2 Les funcions del tutor o la tutora en relació a l'acció tutorial
  - 3.3 Els serveis externs de suport a l'acció tutorial: la funció tutorial i la intervenció psicopedagògica
4. Organització i programació de la funció tutorial: El Pla d'Acció Tutorial (PAT) i la seva estructuració en Programes.
  - 4.1 Components fonamentals d'un Programa d'Acció Tutorial
  - 4.2 Elaboració d'un Programa d'Acció Tutorial per a un centre d'educació infantil i primària
5. Eines i recursos per a l'acció tutorial.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

L'avaluació del procés seguit per l'estudiant es farà per mitjà dels contactes establerts amb el professor a través del Campus Virtual i de les tutories individuals mantingudes al llarg del semestre, i també per mitjà de la seva participació en les sessions de classe, tant amb tot el grup com en grups reduïts.

Avaluació de resultats

L'avaluació dels resultats assolits per l'estudiant es farà per mitjà dels treballs individuals/estudis de casos que es lliuraran al llarg del semestre i del treball en equip que els estudiants hauran elaborat i de la presentació oral que n'hauran fet a la resta de companys.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Bisquerra, Rafael. *Psicopedagogía de las emociones*. Madrid: Síntesis, 2009.
- Carpena, A. *Com et sents? Educació socioemocional dels cinc als dotze anys*. Vic: Eumo Editorial, 2012.
- Diez de Ulzurrun, A.; Masegosa, A. *La dinàmica de grups en l'acció tutorial. Activitats per fer a l'aula*. Barcelona: Graó, 1996.
- Giner, A i Puigegardeu, O. *La tutoria i el tutor. Estratègies para su pràctica*. Barcelona: Horsori, 2008.
- Lago, J.R. "La acción tutorial en la educación secundaria como instrumento para la autorregulación". *Infancia y Aprendizaje*, núm. 85, 1999.
- Pérez Cabaní, M.L. i altres. *Afectos, emociones y relaciones en la escuela. Análisis de cinco situaciones cotidianas en educación infantil, primaria y secundaria*. Col·lecció Biblioteca de Aula, núm. 161. Barcelona: Graó, 2001.
- Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Valleo, Juan. *El profesor emocionalmente competente. Un pont sobre "aules" turbulentes*. Col·lecció Desenvolupament Personal del Professorat, 15. Barcelona: Graó, 2009.

Complementària

- Albaladejo, Marta. *Com dir-ho. Entrevistes eficaces en l'àmbit educatiu*. Col·lecció Desenvolupament Personal del Professorat, 17. Barcelona: Graó, 2010.
- Arnaiz, P.; Isus, S. *La tutoría, organización y tareas*. Barcelona: Graó, 1995
- Bisquerra, R. *Educación emocional i bienestar*. Barcelona: Praxis, 2000.
- López Cassà, E. (coord.). *Educación emocional. Programa 3-6 años*. Educación emocional i en valores. Madrid, Wolters Kluwer España, 2011.

- Segura, M.; Arcas, M. *Programa de Competència Social*. Material publicat i cedit al Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya per la Consejería de Educación del Gobierno de Canarias, 1996.
- Shapiro; Lawrence, E. *La inteligencia emocional de los niños. Una guía para padres y maestros*. Bilbao: Javier Vergara / Grupo ZETA, 1997.

Llengua Anglesa I

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura de Llengua Anglesa 1 pretén millorar la capacitat comunicativa en anglès dels alumnes tant mitjançant un estudi dels sistemes lexicals i gramaticals de l'anglès des d'un punt de vista d'ús com a través d'una exposició continuada a textos autèntics de llengua oral. Tanmateix, l'assignatura té un vessant didàctic d'anàlisi de la didàctica del vocabulari i la gramàtica tant al cicle d'Infantil com al de Primària. Els objectius específics d'aquesta assignatura són:

- Desenvolupar competència léxica per tal d'argumentar i expressar idees més abstractes sobre temes culturals i socials.
- Desenvolupar competència gramatical suficient per evitar situacions d'interferència comunicativa.
- Promoure estratègies per monitoritzar les pròpies habilitats lingüístiques.
- Promoure competència sociolingüística per adequar el discurs a la situació de comunicació.
- Afavorir l'esperit crític en l'anàlisi de materials didàctics.
- Promoure la internacionalització mitjançant un projecte d'intercanvi virtual.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comunicar-se de forma oral i escrita en una llengua estrangera.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç de fomentar una primera aproximació a una llengua estrangera a través del joc i la música. Valorar els contextos d'immersió en llengua estrangera.
- Tenir coneixement del procés d'adquisició d'una llengua estrangera en un context escolar multilingüe.

CONTINGUTS:

Llengua:

1. Desenvolupament metòdic de presentacions i descripcions sobre una àmplia gamma de temes afrontant preguntes diverses.
2. Escripció de textos clars i detallats sobre temes diversos.
3. Ressenyes d'esdeveniments culturals.
4. Correcció d'errors habituals i vigilar conscientment el discurs.
5. Comprensió de llenguatge oral estàndard a través de mitjans de comunicació sobre temes de la vida social, professional o acadèmica.
6. Lectura de literatura no adaptada en llengua anglesa.
7. Utilització de la llengua en converses d'una certa llargada sobre temes d'interès general.
8. Desenvolupament d'estratègies de comunicació intercultural.

Didàctica:

1. L'ensenyament de la gramàtica a primària i infantil.

- 1.1 Presentació i seqüenciació de l'*input* gramatical: tasques i activitats.
- 1.2 Interacció i *output* gramatical: estructuració i expectatives.
- 1.3 Avaluació.

1. La gramàtica als llibres de text, una mirada crítica.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del curs l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, a dins i a fora de l'aula. Cal aprovar totes les tasques per separat. Només es poden recuperar les tasques presentades i no superades. La qualificació final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Exàmens escrits: 60%
- Essays 20%
- Presentació oral d'una activitat 10%
- Participació activa 10%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Eastwood, J. 2009. *Oxford Practice Grammar Intermediate*. Oxford: Oxford U.P.
- Halliwell, S. *Teaching English in the Primary Classroom*. 11th ed. Harlow: Longman, 2003.
- Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. 3rd ed. London: Longman 2003.
- Lott, H. *Real English Grammar. The New Intermediate Grammar CEF B1-B2*. London: Marshall Cavendish Education, 2005.
- Swan, M. *Practical English Usage*. Oxford: Oxford University Press, 2005.

Complementària

- Huddleston, R.; G.K. Pullum. 2005. *A Students Introduction to English Grammar*. Cambridge: Cambridge U.P.
- Murphy, R. 2007. *Essential Grammar in Use*. Cambridge: C.U.P.
- Murphy, R. *English Grammar in Use. Supplementary Exercises*. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
- Root, C.B.; Blanchard, K. 2003. *Phrasal Verbs in Context*. New York: Longman.

Llibre de lectura

- Haddon, Mark. *The Curious Incident of the Dog in the Night-time*.

Diccionaris

- *Oxford Wordpower Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- *Longman Dictionary of Contemporary English*. Harlow, Essex: Longman, 2003.
- *Oxford Advanced Learner's CD-ROM Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 2003.

Webgrafia

- <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish>
- <http://www.britishcouncil.org/>
- <http://www.english-at-home.com/>
- <http://www.englishforums.com>
- <http://www.english-to-go.com/>
- <http://www.learnenglish.org.uk/>

- <http://www.usingenglish.com/>

Llengua Anglesa II

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura de Llengua Anglesa 1 pretén millorar la capacitat comunicativa en anglès dels alumnes tant mitjançant un estudi dels sistemes lexicals i gramaticals de l'anglès des d'un punt de vista d'ús com a través d'una exposició continuada a textos autèntics de llengua oral. Tanmateix, l'assignatura té un vessant didàctic d'anàlisi crítica de materials pel que fa a la presentació i seqüenciació de continguts lingüístics en els cicles d'Infantil i Primària.

Els objectius específics d'aquesta assignatura són:

- Desenvolupar competència léxica per tal d'argumentar i expressar idees més abstractes sobre temes culturals i socials.
- Desenvolupar competència gramatical suficient per evitar situacions d'interferència comunicativa.
- Promoure estratègies per monitoritzar les pròpies habilitats lingüístiques.
- Promoure competència sociolingüística per adequar el discurs a la situació de comunicació.
- Afavorir l'esperit crític en l'anàlisi de materials didàctics.
- Aprendre a seqüenciar estructures lingüístiques.

CONTINGUTS:

Llengua:

1. Desenvolupament metòdic de presentacions i descripcions sobre una àmplia gamma de temes afrontant preguntes diverses.
2. Escripció de textos clars i detallats sobre temes diversos.
3. Ressenyes d'esdeveniments culturals.
4. Correcció d'errors habituals i vigilar conscientment el discurs.
5. Comprensió de llenguatge oral estàndard a través de mitjans de comunicació sobre temes de la vida social, professional o acadèmica.
6. Lectura de literatura no adaptada en llengua anglesa.
7. Utilització de la llengua en converses d'una certa llargada sobre temes d'interès general.
8. Desenvolupament d'estratègies de comunicació intercultural.

Didàctica:

1. L'ensenyament de la gramàtica a primària i infantil.
  - 1.1 Presentació i seqüenciació de l'*input* gramatical: tasques i activitats.
  - 1.2 Interacció i *output* gramatical: estructuració i expectatives.
  - 1.3 Avaluació.
    1. La gramàtica als llibres de text, una mirada crítica.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del curs l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, a dins i a fora de l'aula. Cal aprovar totes les tasques per separat. Només es poden recuperar les tasques presentades i no superades. La qualificació final de l'assignatura serà el resultat de les notes parcials, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

- Exàmens escrits: 50%
- Treballs individuals 20%
- Presentació oral d'una activitat 20%
- Participació activa 10%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Eastwood, J. 2009. *Oxford Practice Grammar Intermediate*. Oxford: Oxford U.P.
- Halliwell, S. *Teaching English in the Primary Classroom*. 11th ed. Harlow: Longman, 2003.
- Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. 3rd ed. London: Longman 2003.
- Lott, H. *Real English Grammar. The New Intermediate Grammar CEF B1-B2*. London: Marshall Cavendish Education, 2005.
- Swan, M. *Practical English Usage*. Oxford: Oxford University Press, 2005.

Complementària

- Huddleston, R.; G.K. Pullum. 2005. *A Students Introduction to English Grammar*. Cambridge: Cambridge U.P.
- Murphy, R. 2007. *Essential Grammar in Use*. Cambridge: C.U.P.
- Murphy, R. *English Grammar in Use. Supplementary Exercises*. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
- Root, C.B.; Blanchard, K. 2003. *Phrasal Verbs in Context*. New York: Longman.

Llibre de lectura

- Haddon, Mark. *The Curious Incident of the Dog in the Night-time*.

Diccionaris

- *Oxford Wordpower Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- *Longman Dictionary of Contemporary English*. Harlow, Essex: Longman, 2003.
- *Oxford Advanced Learner's CD-ROM Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 2003.

Webgrafia

- <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish>
- <http://www.britishcouncil.org/>
- <http://www.english-at-home.com/>
- <http://www.englishforums.com>
- <http://www.english-to-go.com/>
- <http://www.learnenglish.org.uk/>
- <http://www.usingenglish.com/>

Materials i Recursos Didàctics a l'Aula de Matemàtiques

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura és un recull de tots els materials i recursos que hi ha a l'àrea de matemàtiques: des de materials especialment dissenyats per a les matemàtiques (multilink, polydron, blocs multibase, reglets, políedres, ten frames, recta numèrica...), materials inespecífics, fins al llibre de text, contes i recursos digitals.

Objectius

- Conèixer, seleccionar i analitzar críticament materials i recursos didàctics
- Conèixer la polivalència d'alguns recursos matemàtics
- Conèixer els aspectes metodològics a l'hora d'usar materials i recursos matemàtics
- Analitzar críticament activitats dissenyades amb materials i recursos matemàtics
- Dissenyar i planificar activitats usant materials i recursos matemàtics

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Tenir capacitat per resoldre problemes.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Tenir capacitat per aprendre.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i esforç individual.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Conèixer estratègies didàctiques per desenvolupar representacions numèriques i nocions espacials, geomètriques i de desenvolupament lògic.
- Fomentar la capacitat de descobrir i reconèixer els continguts matemàtics i científics de les situacions quotidianes.
- Conèixer, saber usar i saber orientar sobre l'ús inclusiu dels recursos del laboratori de matemàtiques i ciències per al treball interdisciplinari.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Saber utilitzar programes informàtics relacionats amb els continguts curriculars com a estratègia per millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.

CONTINGUTS:

1. Reflexió sobre l'ús dels materials per aprendre matemàtiques
  - 1.1. Com, quan i per què els materials a l'aula?
  - 1.2. Aspectes a tenir en compte abans, durant i després de l'ús dels materials
  - 1.3. Polivalència dels materials
2. Materials i recursos per aprendre matemàtiques
  - 2.1. Diferents classificacions dels materials per aprendre matemàtiques
  - 2.2. Materials del laboratori de matemàtiques
  - 2.3. Objectes quotidians
  - 2.4. Recursos digitals
  - 2.5. Llibre de text
  - 2.6. Literatura infantil
  - 2.7. Jocs matemàtics
3. Planificació, realització i anàlisi d'activitats amb recursos i materials: estudi de casos

AVALUACIÓ:

Es tindrà en compte la participació activa en totes les classes i el desenvolupament de tasques setmanals d'anàlisi de materials, recursos i activitats.

Avaluació de resultats:

- Treball final 40%
- Activitats 60%

Aquestes notes faran mitjana en el cas que cadascuna sigui igual o superior a 5.
En la setmana de recuperacions, caldrà recuperar les parts que no hagin estat superades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Alsina, Claudi; Burgués, Carme; Fortuny, Josep M. (1998). *Materiales para construir la geometria*. Barcelona: Editorial Síntesis.
- Bennett, Albert; Nelson, Ted; Burton, Laurie (2004). *Mathematics for elementary Teachers: An Activity Approach*. McGraw-Hill.
- Fernández, José A. (2007). *Números en color. Acción y reacción en la enseñanza-aprendizaje de la matemática*. Madrid: Editorial CCS.
- Hernán, Francisco; Carrillo, Elisa (1999). *Recursos en el aula de matemáticas*. Madrid: Editorial Síntesis.
- Seymour, Dale; Britton, Jill (1990). *Introduction to tessellations*. New Jersey: Dale Seymour Publications.

Complementària

- Alcalá, Manolo; Aldana, Josefa M^a; Alsina, Claudi; Bishop, Alan. J; Carbó, Lilitana; Colomer, Trini; et al. (2004). *Matemáticas re-creativas*. Barcelona: Editorial Graó.
- Alsina, Angel (2004). *Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos. Para niños y niñas de 6 a 12 años*. Madrid: Ediciones Narcea.
- Codina, Roser; Enfedaque Jesús; Mumbrú Pere; Segarra, Lluís (1992). *Fer matemàtiques*. Barcelona: Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Estudis Universitaris de Vic.
- Conklin, Melissa (2010). *It Makes Sense! Using Ten-Frames to Build Number Sense*. Sausalito: Math Solutions Publications.
- Fernández, José A. (2003). *La numeración y las cuatro operaciones matemáticas*. Madrid: Editorial

CCS.

- Llinares, Salvador; Sánchez, Mª Victoria (2000). *Fracciones*. Madrid: Editorial Síntesis.
- Lucas, Vivien (2008). *Mathematical Team Games. Enjoyable activities to enhance the curriculum*. England: Tarquin Publications.
- MacDonald, Sharon (2009). *Block Play. The complete guide to Learning and Playing with Blocks*. Beltsville, Maryland: Gryphon House.
- National Council of Teachers of Mathematics (2000). *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla : Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales, DL 2003
- Pinel, Adrian; Pinel, Jeni (2008). *Mathematical games (mad about maths)*. London: Red Kite Books.
- Sheppard, Reg; Wilkinson, John (2002). *Strategy games. A collection of 50 games & puzzles to stimulate mathematical thinking*. England: Tarquin Publications.
- Welchman-Tischler, Rosamond (2006). *How to use children's literature to teach mathematics*. Reston V.A.: National Council of Teachers of Mathematics.

Webgrafia

- Gabinet de Materials i de Recerca per a la Matemàtica a l'Escola (GAMAR): <http://gamar.udg.edu> .
- Freudenthal institut: <http://www.fi.uu.nl/en/cat>
- Freudenthal institut: <http://www.fi.uu.nl/en/es/>
- National Council of Teachers of Mathematics: <http://illuminations.nctm.org/>
- Utah State University. Biblioteca Nacional de Manipuladores Virtuales: <http://nlvm.usu.edu/es/nav/vlibrary.html>
- XTEC. Recursos i materials per a l'ensenyament i aprenentatge de les matemàtiques: <http://www.xtec.es/recursos/mates/index.htm>

Metodologies d'Aprenentatge en Línia

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant sigui capaç d'adquirir estratègies per a la planificació, desenvolupament i avaluació d'activitats d'aprenentatge en línia basades en processos de recerca i de maneig de la informació provinent majoritàriament d'Internet, a través de diverses metodologies.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús de les TIC.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Desenvolupar capacitats i habilitats per al treball en xarxa.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Saber establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Conèixer els fonaments científics, socials i culturals, matemàtics i tecnològics del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Elaborar propostes didàctiques interrelacionant ciències experimentals i matemàtiques, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Saber utilitzar programes informàtics relacionats amb els continguts curriculars com a estratègia per millorar el procés d'ensenyament i aprenentatge.

CONTINGUTS:

1. Metodologies d'aprenentatge en línia

- Origen, sentit, fonamentació i implicacions metodològiques
- Estructura i disseny de processos col·laboratius d'aprenentatge
- Localització de portals i recursos digitals de referència

2. Creació d'eines promotores de processos col·laboratius

- Criteris educatius en el disseny d'una WQ, CT i MQ
- Recursos per a la creació de WQ, CT i MQ
- Creació d'una WQ
- Creació d'una CT
- Creació d'una MQ
- Disseny d'un espai web mitjançant Google Sites

- Creació i gestió d'espais digitals promotors de processos col·laboratius
- Promoció i publicació d'un espai web a Internet

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Acompliment del pla de treball.
- Procés individual d'aprenentatge seguit per cada estudiant.
- Procés de treball de grup seguit per cada equip de treball.
- Tutories individuals per al seguiment de les activitats de classe.
- Tutories de petit grup per al seguiment del treball.

Avaluació de resultats:

- Realització de les activitats de classe i treball grupal (80%)
- Prova d'avaluació individual (20%)

BIBLIOGRAFIA:

- Adell, J.; Barba, C.; Bernabé I.; Capella, S. *Les WebQuest en l'educació infantil i primària*. Col·lecció dossiers did@c-TIC's. Barcelona: Editorial UOC, 2008.
- Adell, J. *La navegación hipertextual en el WWW. Implicaciones en el diseño de materiales educativos*. Comunicación y Pedagogía, 151, 40-46, 1998.
- Area, M. *Hablemos más de métodos de enseñanza y menos de máquinas digitales: los proyectos de trabajo a través de la WWW*. Cooperación Educativa, núm. 79, p. 26-32, 2005-2006.
- Balagué, F.; Zayas, F. *Usos educativos dels blogs. Recursos, orientacions i experiències per a docents*. Col·lecció dossiers did@c-TIC's. Barcelona: Editorial UOC, 2007.
- Barba, C.; Capella, S. (coord.). *Ordinadors a les aules. La clau és la metodologia*. Barcelona: Graó, 2010.
- Barberà, E. *Aprender e-learning*. Barcelona: Paidós, 2008.
- Barberà, E.; Mauri, T.; Onrubia, J. (coords.). *Cómo valorar la calidad de la enseñanza basada en las TIC. Pautas e instrumentos de análisis*. Barcelona: Graó, 2008.
- Cabero, J.; Romero, R. (coord.). *Diseño y producción de TIC para la formación. Nuevas tecnologías de la información y la comunicación*. Barcelona: Editorial UOC, 2007.
- Capacho, J.R. *Evaluación del aprendizaje en espacios virtuales-TIC*. Colombia: Editorial Universidad del Norte, 2011.
- Cases, J.; Torrecasana, M.R. *Les TIC a l'Educació infantil*. Col·lecció dossiers did@c-TIC's. Barcelona: Editorial UOC, 2007.
- Marquès, P. (1999). ?Usos educativos de Internet: funcionalidades, ventajas y riesgos?. A Ferrés, J., Marquès, P. (Coord.), *Comunicación Educativa y Nuevas Tecnologías*, (244/1-244/11). Barcelona: Praxis.
- Pérez, A.; Redondo, S. *Projectes telemàtics a l'educació primària: un recurs per transformar l'escola*. Col·lecció dossiers did@c-TIC's. Barcelona: Editorial UOC, 2006.
- Sales, C. *El método didáctico a través de las TIC. Un estudio de casos en las aulas*. València: Nau llibres, 2009.
- Sangrà, A. (coord.). *Los materiales de aprendizaje en contextos educativos virtuales. Pautas para el diseño tecnopedagógico*. Barcelona: Editorial UOC, 2005.
- Sprünker, J.; Munilla, G. *Educació, museus i TIC. Materials i activitats a Internet*. Col·lecció dossiers did@c-TIC's. Barcelona: Editorial UOC, 2009.
- Tello, I. *Formación a través de Internet. Evaluación de la calidad*. Barcelona: Editorial UOC, 2009.

Webgrafia

- Adell, J. (2004). ?Internet en el aula: las Webquest?. Eductec, Revista Electrónica de Tecnología Educativa [en línia]. núm. 17, març. Disponible a: http://www.uib.es/depart/gte/eductec-e/revelec17/adell_16a.htm
- Adell, J. (2003). ?Internet en el aula: a la caza del tesoro?. Eductec, Revista Electrónica de Tecnología Educativa [en línia]. núm. 16, abril. Disponible a: <http://eductec.rediris.es/Revelec2/revelec16/adell.htm>
- Adell, J; Bernabé, I. El aprendizaje cooperativo en las Webquests [en línia]. Primeres Jornades sobre Webquest, ICE-UAB/Comunitat Catalana de Webquest, març 2006. Disponible a: <http://www.webquestcat.org/WQJornadas/adellarticle.doc>
- Area, M. Webquest. Una estrategia de aprendizaje por descubrimiento basada en el uso de Internet. Guia didáctica para docentes [en línia]. La Laguna Disponible a: <http://webpages.ull.es/users/manarea/Webquests/webquest.pdf>
- Dodge, B. Origen del Concepte Webquest [en línia] Comunitat Catalana de Webquest, 1995. Disponible a: <http://www.xtec.net/~cbarba1/Articles/concepteWQ.htm>
- Quintana, J.; Higuera, E. Les Webquests, una metodologia d'aprenentatge cooperatiu, basada en la cerca guiada d'informació per la Xarxa [en línia] 2007. Disponible a: <http://www.ub.edu/ntae/wq>

Pedagogia i Didàctica de la Religió

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura dona a l'estudiant uns mínims culturals, en l'àmbit del fet religiós, que li permeten comprendre i, alhora, ensenyar alguns dels aspectes clau de l'àmbit religiós a l'escola. El fet cultural d'origen religiós és present en molts àmbits de la vida quotidiana: en la llengua, en l'art, en els símbols, en l'arquitectura, en els hàbits i en l'antropologia de la persona. Es tracta de conèixer les arrels de la tradició religiosa, bàsicament cristiana, que explica una part important del nostre entorn. Alhora, es planteja una forma concreta de treballar tots aquests aspectes a l'escola i es donen pistes per al treball a l'aula, tant en l'apartat de continguts, com en l'apartat de didàctica d'aquests continguts.

L'objectiu de l'assignatura és, doncs, motivar l'estudiant per conèixer, valorar i entendre la presència del fet religiós en la nostra societat i analitzar com es pot treballar a l'escola.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir habilitat en la recerca i gestió de la informació.
- Tenir curiositat intel·lectual.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.

CONTINGUTS:

- La presència del fet religiós a la societat del segle XXI. Evolució i canvi.
- L'ensenyament religiós a l'escola. Legislació.
- Dilemes morals i dilemes religiosos. Creixement moral i religiós de la persona
- La descoberta del llenguatge religiós. La lectura religiosa dels textos a la Bíblia.
- Els fonaments de la Bíblia: Antic Testament i Nou Testament.
- La lectura simbòlica a través de l'art.
- Una proposta de Metodologia per treballar el fet religiós a l'escola.

AVALUACIÓ:

S'avalua a partir de sis blocs concrets que consten en el Pla de treball de l'Estudiant. És una avaluació continuada, amb l'entrega de tasques per a cada bloc de contingut.

- Bloc 1: La presència del fet religiós a la societat del segle XXI. Evolució i canvi. L'ensenyament religiós a l'escola. Legislació. El llenguatge religiós. Tasca a partir de l'article d'Eduard Casserres.
- Bloc 2: Debat sobre dilemes morals (L. Kölblberg) i religiosos (F. Öser). Entrega de comentaris.
- Bloc 3: La descoberta del llenguatge religiós. La lectura religiosa dels textos a la Bíblia. Els fonaments de la Bíblia: Antic Testament i Nou Testament. Entrega de lectura interpretativa de textos.
- Bloc 4: Llenguatge Bíblic. Entrega d'un diccionari de símbols.
- Bloc 5: La lectura de l'art religiós. Visita comentada al Museu Episcopal de Vic. Entrega estudi

globalitzat d'obres d'art.

- Bloc 6: Presentació materials didàctics a partir de recorreguts metodològics.

BIBLIOGRAFIA:

- Bada, Joan i altres: *Reflexions entorn del fet religiós*. Vic: l'Àlber, 2007.
- Col·lecció *Comprendre i ensenyar la religió*. Barcelona: Edebé, 1996.
- *Currículum de Primària*. Barcelona: Departament d'Ensenyament, 2007.
- *Currículum de Secundària. Àrea de religió*. Barcelona: Departament d'Ensenyament, 2007.
- Martínez, Miquel *El contrato moral del profesorado*. Bilbao: Desclée de Brouwer, 1999
- Droit, Roger-Pol: *Les religions explicades als fills*. Barcelona: La Magrana, 2000.
- Melloni, Xavier: *L'U en la multiplicitat*. Barcelona: Mediterrània, 2003.
- Fierro, Alfredo *El hecho religioso en la educación secundaria*. Barcelona: ICE/ Horsori, 1997.
- Puig, M. *La construcción de la personalidad moral*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Puig, J.M. i Martín García, X. *La educación moral en la escuela*. Barcelona: Edebé, 1998.
- Rial, Ramon (direcció) *Materials de Cultura Religiosa a l'escola*. Vic: Fundació Privada Educativa Vedruna-Barcelona/Didàctics. (2004-2012).
- Revista Dialogal.

Propostes Didàctiques Innovadores d'Educació Artística

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Combina aspectes teòrics i pràctics de l'educació artística, amb la finalitat de consolidar uns coneixements de la matèria que siguin adequats per aplicar a l'aula. A través de la descoberta de propostes pràctiques ampliarem les experiències per tal d'obtenir els nostres propis recursos.

Objectius:

- Conèixer i fer ús de recursos de l'educació artística a través de diferents materials com les maletes pedagògiques, i saber equipar els espais, els ambients o racons per tal de que l'aprenentatge de l'infant sigui més autònom.
- Aprofundir en les propostes educatives adreçades a alumnes d'educació infantil i primària que ofereixen els museus i centres d'art.
- Aprendre a relacionar l'art amb l'escola i la societat.
- Saber documentar les tasques artístiques.
- Analitzar i observar detalladament.
- Aprendre a tenir cura de l'estètica: dels materials realitzats pels docents i de la informació visual dels espais de l'escola.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Saber argumentar i justificar les decisions pròpies.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Saber aplicar els coneixements teòrics a la pràctica.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Dur a terme processos de creació i adaptació de material educatiu.
- Comprendre que la dinàmica diària en educació infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Saber planificar les seqüències d'aprenentatge i l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc, identificant les peculiaritats del període 0-3 i del període 3-6.
- Comprendre i dominar les tècniques d'observació sistemàtica i registre com a instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i realitat, així com per contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Conèixer les característiques epistemològiques i de construcció social del coneixement artístic, així com la seva evolució històrica.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.

- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i gestió de la mateixa.
- Participar en l'activitat docent i aprendre a saber fer, actuant i reflexionant des de la pràctica i sobre la pròpia pràctica.

CONTINGUTS:

1. Recursos d'art a l'escola:

- Els objectes i els materials de l'aula: formes, textures, colors.
- Les maletes pedagògiques: continguts i continents.
- Els espais del centre: els ambients, els racons: transformació i adaptació.
- Escoles i experiències d'art.

2. Els museus, els centres d'art i les sales d'exposicions:

- Una aproximació als espais: què s'exposa i com s'exposa.
- Visitem llocs amb propostes educatives adreçades a alumnes d'educació Infantil i primària: les activitats escolars i les activitats familiars.
- Els museus d'art creats exclusivament per a nens
- Analitzem els recursos que s'utilitzen: guies, objectes i materials.

3. Realització de material didàctic artístic per utilitzar a l'aula:

- La diversitat de propostes i la seva elaboració. Del projecte al recurs.
- Utilitzem recursos d'art amb interdisciplinarietat. L'art com a eina de comunicació.
- Contactem amb artistes i especialistes. L'obra i el taller.
- Tenim cura de l'estètica: el disseny de l'objecte i de l'aula.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés: s'avaluarà el procés d'assimilació de continguts teòrics i pràctics a través del seguiment de l'aprenentatge en les sessions de treball dirigit i les tutories individuals o en petit grup.

Avaluació de resultats: en el temps de durada de l'assignatura els alumnes realitzaran diverses propostes individualment i en grup. Amb el conjunt de tots els exercicis es farà l'avaluació dels resultats segons el següent barem:

- Realització d'una proposta d'un espai d'art 40%
- Disseny d'un material didàctic per a l'aula 40%
- Reflexió personal a través de la fonamentació teòrica de l'educació a través de l'art 10%
- Participació activa a les sessions i en el treball personal 10%.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Barbe-Gall, F. *Com parlar d'art als infants*. Donostia: Nerea, 2009.
- Bordes, J. *La infància de las vanguardias. Sus profesoras desde Rousseau a la Bauhaus*. Madrid: Cátedra, 2007.
- Diversos autors. *La educación visual i plàstica hoy*. Barcelona: Graó, 2003.
- Diversos autors *Didàctica de les arts i cultura visual*. Barcelona: Akal Bellas artes, 2011.

Complementària

- Acaso, M. La educación artística no són manualidades. Madrid: Catarata, 2009.
- Belner, M.H.; Acaso, M.; Merodio, I. *Arte infantil y cultura visual*. Eneida, 2005.
- Berger, J. *Modos de Ver*. Barcelona: Gustavo Gili editores, 2002.
- Bosch, E. *Educació i vida quotidiana*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Diversos autors. *Entramados. La experiencia de una comunidad de aprendizaje*. Barcelona: Graó, 2007.
- Diversos autors. *Fer plàstica un procés de diàlegs i situacions*. Barcelona: Temes d'Infància. Rosa Sensat, 1999.
- Gardner, H. *Educación artística i desarrollo humano*. Barcelona: Paidós, 1994.
- Harcourt, C. *Mirar con lupa*. Barcelona: Diagonal/Grup 62, 2001.
- Lidón, C. i Mir, B. *Educación como Mediación en Centros de Arte Contemporáneo*. Artdidaktion, 2005.
- Majem, T. i Òdena, P. *educar de 0 a 6 anys El joc de la descoberta*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat. In-fàn-ci-a, 1994.
- Ritscher, P. *educar de 0 a 6 anys. El Jardí dels secrets*. Barcelona: A. M. Rosa Sensat. In-fàn-ci-a, 1994.
- Tonucci, F. *Los materiales*. Buenos Aires: Losada, 2008.
- Xarxa Territorial d'Educació Infantil a Catalunya. *Documentar, una mirada nova d'infància educar de 0 a 6 anys*. Barcelona: A.M. Rosa Sensat, 2009.

Revistes

- Carlé, S. *El juego del arte*. Barcelona: Octaedro/Rosa sensat. In-fan-ci-a, 2006
- Pujol, M; Roca, N. *Els projectes dinamitzadors de l'espai i l'organització escolar*. Barcelona: Guix, 1990

Vídeos

- Medem, Julio *¿Qué tienes debajo del sombrero?* Espanya, 2007.

Maletes pedagògiques

- MACBA. *Expressart. Museu portàtil*.
- Museu Episcopal de Vic. *L'arqueta de l'Antic Egipte*.
- CRP d'Osona i el Lluçanès. *Maletes pedagògiques per àrees*.

Webs/ enllaç

- MACBA / educació/ Expressart Museu Portàtil <http://www.macba.cat>
- El Museu Episcopal de Vic. L'arqueta de l'Antic Egipte <http://www.museuepiscopalvic.com>
- Caixa Forum Barcelona. El laboratori de les Arts. <http://www.educaixa.com>
- ACVIC Centre d'Arts Contemporànies. Interferències pedagògiques <http://WWW.acvic.org>
- Centre d'Art Tecla Sala. Servei Educatiu <http://www.teclasala.net>
- Experimentem amb l'art <http://www.experimentem.org>
- CRP d'Osona i el Lluçanès <https://sites.google.com/a/xtec.cat/crp-osona-maletes-pedagogiques/home>
- Interaccions amb l'art <http://phobos.xtec.cat/mpujol75/>

Recerca Educativa

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Els canvis en els contextos socials, econòmics, familiars i escolars demanen un nou tipus de professionalitat als i les docents amb noves habilitats i competències. Sens dubte, un dels eixos clau d'aquesta nova professionalitat docent és la capacitat de fer recerca; de dissenyar, implementar i avaluar processos d'innovació educativa; de promoure dinàmiques de "professionals reflexius", etc. A l'assignatura Recerca Educativa, a través de l'elaboració del treball final de grau, es farà una iniciació pràctica a la investigació en el món de l'educació.

Objectius

- Fer una primera aproximació a la recerca educativa.
- Donar suport a la realització del treball final de grau.
- Conèixer i comprendre els diferents mètodes d'investigació qualitativa en relació als models de recerca en els quals es fonamenten.
- Desenvolupar processos d'anàlisi i interpretació de les dades en el context d'una recerca educativa.
- Adquirir eines metodològiques de recerca, anàlisi i interpretació educativa.

CONTINGUTS:

Tema 1: Aproximació conceptual a la recerca educativa

- 1.1. Caracterització de la recerca educativa
- 1.2. Naturalesa de la perspectiva qualitativa en la investigació
- 1.3. Mètodes de la investigació qualitativa

Tema 2: Procés i disseny de la recerca educativa

- 2.1. Decisions a l'entorn de la recollida de dades
- 2.2. La rigorositat en les investigacions qualitatives
- 2.3. Les parts del projecte d'investigació

Tema 3: La planificació de la recerca

- 3.1. L'entrada al camp: La negociació
- 3.2. La construcció de la informació al camp: mapes socials, temporals i espacials
- 3.3. La selecció dels informants claus

Tema 4: La recollida de dades

- 4.1. Eines per a la recollida d'informació en el camp: grup de discussió, observació participant i entrevista
- 4.2. Eines complementàries per a la recollida d'informació: anàlisi de documents i qüestionaris
- 4.3. L'ètica de l'investigador/a en la recollida de dades

Tema 5: L'anàlisi de dades

- 5.1. Característiques de l'anàlisi qualitativa
- 5.2. Fases per a la realització de l'anàlisi de dades qualitativa
- 5.3. Elaboració de matrius: categorització i triangulació

Tema 6: L'informe d'investigació

- 6.1. Característiques dels informes d'investigació en recerca educativa
- 6.2. La redacció de l'informe de recerca
- 6.3. Formes de comunicar els resultats

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Seguiment del treball de grup en les sessions de treball dirigit, correcció i devolució de cada una de les fases de la investigació a tot el grup (35%).

Avaluació de resultats:

- Presentació oral i escrita de l'informe de la recerca realitzada amb la incorporació de tots els canvis introduïts al llarg del semestre (35%).
- Lectura i realització individual d'un informe d'una recerca qualitativa (un llibre de lectura) (20%).
- Autoavaluació individual del procés d'aprenentatge i de participació a l'aula realitzat al llarg de l'assignatura (10%).

Es podrà pujar nota final individual fent un informe de lectura sobre una recerca que vosaltres trieu (pot ser de la bibliografia o no). Acordar amb el professor llibre i data.

BIBLIOGRAFIA:

Obligatòria:

- Arnaus, R. (1996) *Complicitat i interpretació. El relat d'una etnografia educativa*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

Bibliografia bàsica:

- Bertely, M. (2000) *Conociendo nuestras escuelas. Un acercamiento etnográfico a la cultura escolar*. Barcelona: Paidós.
- Cohen, L.; Manion, L. (2000) *Métodos de investigación educativa*. Madrid: Muralla.
- McMillan, J. H.; Schumacher, S. (1995) *Investigación educativa*. Madrid: Pearson.
- Quivy, R. (1997) *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder.
- Rincon, D. i altres. (1995) *Técnicas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson.
- Rodríguez, G; Gil, J.; García, E. (1996) *Metodología de la investigación cualitativa*. Málaga: Aljibe.
- Salgueiro, A. (1998) *Saber docente y práctica cotidiana. Un estudio etnográfico*. Barcelona: Octaedro.
- Sancho, J. M. i altres. (1993) *Aprendiendo de las innovaciones en los centros*. Madrid: CIDE.
- Sandín, M. P. (2003) *Investigación cualitativa en educación. Fundamentos y tradiciones*. Madrid: MacGraw-Hill.
- Santos Guerra, M.A. (1999) *Hacer visible lo cotidiano. Teoría i pràctica de la evaluación cualitativa de los centros escolares*. Madrid: Akal.
- Vallès, M. (1999) *Técnicas cualitativas de investigación social*. Madrid: Síntesis.
- Walker, R. (1988) *Métodos de investigación para el profesorado*. Madrid: Morata.
- Willis, P. (1980) *Aprendiendo a trabajar. Cómo los chicos de clase obrera consiguen trabajos de clase obrera*. Madrid: Akal.
- Wittrock, M. C. (1988) *La investigación en la enseñanza. Enfoques, teorías y métodos*. Vols I, II, III. Barcelona: Paidós.
- Woods, P. (1989) *La escuela por dentro*. Barcelona: Paidós.

Bibliografia complementària

- Bardon, L. (2002). *Análisis de contenido*. Madrid: Akal.
- Barley, N. (1989) *El antropólogo inocente*. Barcelona: Anagrama.
- Bertaux, D. (2005) *Los relatos de vida. Perspectiva etnosociológica*. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- Bourdieu, P. (1993) *La miseria del mundo*. Madrid: Akal.
- Callejo, J. (2001). *El grupo de discusión: Introducción a una práctica de investigación*. Madrid: Ariel.
- Caballero, Z. (2001) *Aulas de colores y sueños. La cotidianidad en las escuelas multiculturales*. Barcelona: Octaedro-EUB.

- Carbonell, J. i altres. (2002) *Magribins a les aules. El model de Vic a debat*. Vic: Eumo Editorial,
- Cochran-Smith, M.; Lytle, S.L. (2002) *Dentro/Fuera. Enseñantes que investigan*. Madrid: Akal.
- Denzin, N.K.; Lincoln, Y. (eds.) (2005). *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks, Ca.: SAGE
- Elliott, J. (1986) *Pràctica, recerca i teoria en educació*. Vic: Eumo Editorial.
- Fierro, C. (1999) *Transformando la práctica docente. Una propuesta basada en la investigación-acción*. Barcelona: Paidós.
- Flick, U. (2004) *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata.
- Goetz, J.P.; Lecompte, M.D. (1988) *Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa*. Madrid: Morata.
- Jackson, P.H. (1991) *La vida en las aulas*. Madrid: Morata.
- Hammersley, M.; Atkinson, P. (2001). *Etnografía. Métodos de Investigación*. Barcelona: Paidós.
- Íñiguez, L. (2003) *Análisis del discurso. Manual para las ciencias sociales*. Barcelona: EDIUOC.
- Pérez Serrano, G. (2004). *Investigación cualitativa. Retos Interrogantes. Vol. I Métodos*. Madrid: La Muralla.
- Stake, R.E. (1998) *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata.
- Subirats, M.; Brullet, C. (1988) *Rosa y azul: la transmisión de los géneros en la escuela mixta*. Madrid: Instituto de la Mujer.
- Taylor, S.J.; Bogdan, R. (1998) *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós.
- Torrabadella, L; Tejero, E; (2005) *Pioners i pioneres: trajectòries biogràfiques de fills i filles de famílies immigrades a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Valles, M. (2002) *Entrevistas cualitativas*. Madrid: CIS.
- Velasco, H; (1993) *Lecturas de antropología para educadores*. Madrid. Trotta.
- Villasante, T.R.; Montañés, M.; Martí, J. (coords.) (2000) *La investigación social participativa. Vol. 1. Construyendo ciudadanía*. Barcelona: El Viejo Topo
- Woods, P. (1997) *Experiencias críticas en la enseñanza y el aprendizaje*. Barcelona: Paidós.
- Woods, P.; Hammersley, M. (1996) *Género, cultura y etnia en la escuela*. Barcelona: Paidós.
- Woods, P. (1998) *Investigar: el arte de la enseñanza*. Barcelona: Paidós.

Recursos Audiovisuais i Multimèdia

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

Assignatura pràctica d'aprofundiment en les tècniques de producció i edició digital d'imatges fixes i mòbils i a la gestió d'arxius multimèdia, i la seva integració i utilització en el marc de l'escola.

Objectius:

- Conèixer algunes tècniques de fotografia analògica que poden ser implementades a l'escola per a desvetllar i estimular la creativitat dels nens en el marc escolar.
- Aprofundir en les tècniques fotogràfica i videogràfica digitals, així com al coneixement i aprenentatge d'eines informàtiques de nivell superior per a l'edició fotogràfica i videogràfica.
- Conèixer els procediments i les eines més importants per a la gestió d'arxius multimèdia i la seva aplicació en el marc de l'escola.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Posseir instruments per transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Tenir habilitat en l'ús de les TIC.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives, en particular la televisió.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.

CONTINGUTS:

1. Tècniques de fotografia creativa l'escola:

- Fonaments de la tècnica fotogràfica: la llum i els materials fotosensibles.
- Les emulsions fotosensibles i la seva utilització escolar: fotogrames, quimigrames i luminogrames.
- Construcció i presa d'imatges amb una càmera estenoipeica.
- Construcció i presa d'imatges amb una càmera estenoipeica.

2. Fotografia digital:

- Tecnologia de la imatge digital: la càmera digital i la gestió d'arxius gràfics.
- Edició gràfica d'imatges: flux de treball i ajustament d'imatges amb Adobe Photoshop.

3. Vídeo digital i gestió d'arxius multimèdia:

- Fonaments de vídeo digital: captures de vídeo digital i gestió d'arxius multimèdia.
- Producció d'una animació digital.
- Producció d'un videograma: guionització, producció i postproducció.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés: s'avaluarà el procés d'assimilació de continguts teòrics i pràctics a través del seguiment de l'aprenentatge en les sessions de treball dirigit i les tutories individuals o en petit grup.

Avaluació de resultats: en acabar l'assignatura els alumnes hauran produït, individualment i en grup, un seguit de fotografies analògiques i digitals, una pel·lícula curta d'animació, i una producció videogràfica. Amb el conjunt d'aquests elements es farà l'avaluació de resultats segons el següent barem: fotografia analògica (30%); fotografia digital (30%); animació (10%); vídeo digital (30%).

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Buckingham, A. *Fotografía digital para niños*. Barcelona: RBA, 2006.
- Delgado, J.M. *Photoshop CS5*. Madrid: Anaya Multimedia, 2011.
- Krogh, P. *Gestión del archivo digital para fotógrafos*. Madrid: Anaya Multimedia, 2010.
- Martínez, L.A.; Ramos, L.I. *Fotografía digital (manual imprescindible)*. Madrid: Anaya Multimedia, 2011.
- Mellado, J.M. *Fotografía de Alta Calidad. Técnica y método*. Barcelona: Artual Ediciones, 2010.
- Moreno Lacalle, R. *Vídeo Digital*. Ed. 2009. Madrid: Anaya Multimedia.

Complementària

- Diversos autors, *Final Cut Pro 7*. Madrid: Anaya Multimedia, 2009.
- Claves López, J. *Diseño pedagógico de un programa educativo multimedia interactivo*. Sevilla, 2011.
- Maldonado, D.; Giacinti, D. *Edición de vídeo digital Adobe Premiere CS3 básico*. TimeLine.

Recursos Dramàtics i Expressius

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

L'assignatura treballa de manera pràctica i vivencial la dinàmica i l'organització del Taller de Teatre com a espai creatiu i d'experimentació a l'escola. Es treballaran els diferents formats de taller: com a espai dins l'aula, com a àrea dins el currículum o com a eix transversal de tot el centre.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitats per a la crítica autocrítica.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Posseir habilitats per a les relacions interpersonals.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Ser capaç de reflexionar i avaluar els propis processos d'aprenentatge i la pròpia pràctica.
- Tenir creativitat (generar noves idees i trobar solucions originals als problemes).
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Saber promoure l'adquisició d'hàbits al voltant de l'autonomia, llibertat, curiositat, observació, experimentació, imitació, acceptació de normes i límits, i el joc heurístic i simbòlic.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i comunicació.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa i les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en ell i en principis lúdics.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la vivència, percepció, representació i expressió musical, artística i plàstica, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica, musical, corporal i la creació artística.

CONTINGUTS:

1. Teatre i escola
  - 1.1. Introducció al marc teòric
  - 2.2. Aplicacions i recursos per al mestre
2. El discurs teatral
  - 2.1. Sistemes amb referència a l'actor
    - 2.1.1. El text pronunciat: La paraula o text literari, la dicció i/o interpretació oral del text
    - 2.1.2. L'Expressió corporal: mímica, gest, moviment.
    - 2.1.3. Aparances externes de l'actor: maquillatge, pentinat, vestuari.
  - 2.2. Sistemes externs a l'actor:
    - 2.2.1. L'espai teatral i les seves formes
    - 2.2.2. L'espai escènic: decorats, objectes i accessoris.
    - 2.2.3. L'espai tècnic, il·luminació, música i so
3. El racó de teatre
  - 3.1. Materials (disfresses, maquillatge, màscares, objectes)
  - 3.2. Activitats del racó
4. Projecte-laboratori: Una experiència pràctica

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

- Mitjançant la utilització i comparació de diferents tècniques d'avaluació (autoavaluació, coavaluació, avaluació professor-alumne, avaluació entre iguals) s'establiran uns criteris de puntuació que permetin valorar el seguiment i progrés de l'alumnat en relació als objectius establerts. Serviran com a instruments d'avaluació, l'elaboració del diari de camp de forma regular, el seguiment de la carpeta d'aprenentatge, la participació als fòrums de debat, el seguiment i progrés en les diferents activitats, l'aprofitament i participació durant les sessions de classe, i l'aplicació i treball de nous conceptes, habilitats i actituds adquirits a través de l'anàlisi i reflexió de les pròpies activitats d'avaluació.
- L'avaluació de procés representa un 60% del total de la nota final i NO és recuperable.

Avaluació de resultats

- L'alumnat haurà de representar (en directe o gravat) o lliurar (imprès i a la carpeta d'aprenentatge) activitats plantejades a partir de les sessions de classe i de treball dirigit. Aquestes activitats seran individuals o en grup i inclouran representacions dramàtiques i d'expressió, exposicions orals i treballs d'anàlisi i síntesi.
- L'avaluació de resultats representa un 40% del total de la nota final i ES POT RECUPERAR durant el termini de recuperacions establert a final del semestre.

L'assignatura té una única convocatòria oficial.

Per aprovar l'assignatura cal tenir aprovades tant l'avaluació de procés com l'avaluació de resultats. En el cas que un d'aquests apartats quedés suspès, l'alumne s'hauria de matricular de nou i tornar a cursar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Bercebal, F. *Drama. Un estadio intermedio entre juego y teatro*. Ciudad Real: Ñaque, 1998.
- Cañas, J. *Didáctica de la expresión dramática*. Barcelona: Octaedro, 2008.
- Eines, J; Mantovani, A. *Didáctica de la dramatización*. Barcelona: Gedisa, 2008. (Arte y acción).
- Laferrière, G. *La pedagogía puesta en escena. El artista pedagogo y el modelo de formación...* Ciudad Real: Ñaque, 1997.
- Motos, T.; Aranda, L.G. *Práctica de la expresión corporal*. Ciudad Real: Ñaque, 2004. (Pedagogía teatral).
- Motos, T.; Tejedo, F. *Prácticas de dramatización*. Ciudad Real: Ñaque, 2007.
- Tejedo, F. *La dramatización y el teatro en el currículum escolar*.
- Tejerina, I. "El joc dramàtic a l'Educació Primària". A: *L'Arc: quadern informatiu de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears*, 1999, v. 8,

Complementària

- Alvarez-Novoa, C. *Dramatización el teatro en el aula*. Barcelona: Octaedro, 1995.
- Barret, G. *Pedagogía de la expresión dramática*. 2 ed. corr. Quebec: Recherche en Expression, 1991.
- Garcia del Toro, A. *Comunicación y expresión oral y escrita. La dramatización como recurso*. Barcelona: Graó, 1995.
- Lázaro Cantarin, J. *Taller de teatro*. Madrid: CCS, 2001.
- McGuines, S.; Puig, E.; Vernet, F. *Drama: Técnicas teatrales per a l'ensenyament*. Barcelona: La Magrana, 1996.
- Renoult, N. *Dramatización infantil. Expressarse a través del teatro*. Madrid: Narcea 1994.
- Slade, P. *Expresión dramática infantil*. Madrid: Santillana, 1978.
- Tejerina, I. *Dramatización y teatro infantil: dimensiones psicopedagógicas y expresivas*. Madrid: Siglo XXI, 1994.

Webgrafia:

- A.V.E.C. Teatre-Educació <http://sites.google.com/site/avecteatre/>
- Dramaction <http://www.dramaction.qc.ca/fr/>

Recursos i Estratègies per a l'Ensenyament de l'Anglès

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

- Coneixement de recursos i estratègies per a l'ensenyament de l'anglès a l'etapa d'educació infantil i primària.
- Coneixement de diferents mètodes de programació d'unitats didàctiques a l'etapa d'educació infantil i primària.
- Creació i/o adaptació d'activitats, unitats didàctiques i projectes per a l'ensenyament/aprenentatge de l'anglès en les diferents etapes escolars.
- Coneixement de diferents mètodes d'avaluació. Avaluació de les habilitats productives i les receptives.
- Reflexió sobre la pròpia pràctica.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comunicar-se de forma oral i escrita en una llengua estrangera.
- Posseir habilitats per al treball en equip.
- Posseir habilitats per a les relacions interpersonals.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Adquirir formació literària i especialment conèixer la literatura infantil.
- Conèixer la situació de la llengua estrangera en la institució escolar i l'existència d'altres recursos en l'entorn social.

CONTINGUTS:

1. Learning strategies and resources
  - 1.1 Circle-Time Approach
  - 1.2 Total Physical Response
  - 1.3 Real Books Approach to Reading
2. Planning didactic sequences
  - 2.1 Different approaches to plan a didactic sequence
3. Assessing didactic sequences
  - 3.1 Different methods to assess a didactic sequence
  - 3.2 Portfolio
4. Creating and/or adapting activities, didactic sequences and projects
5. Teaching an activity, a didactic sequence or a project in a school

6. Reflexive Practice (ALACT)

-
-

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del curs l'alumnat haurà de demostrar les seves competències comunicatives en llengua anglesa, tant a nivell oral com a nivell escrit. L'alumnat també serà avaluat dels continguts que es treballaran a l'assignatura. Les tasques es realitzaran tant individualment com en grup, a l'aula de la universitat i a l'aula d'infantil o primària.

- Cal aprovar totes les tasques per separat.
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats d'avaluació és improrrogable.

Avaluació de resultats

- Examen escrit (40%)
- Treball escrit en grup (25%)
- Pràctica a l'escola (25%)
- Participació activa (10%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Asher, J. *Learning English Through Actions. The Complete Teacher's Guidebook*. Los Gatos, CA: Sky Oaks Productions, 1994.
- Asher, J.J. *Learning another language through actions. Total Physical Response*. Sky Oaks Productions Inc. California, USA, 2007.
- Elton, L.; Mosley, J. *Turn your School Round: Circle-time Approach to the Development of Self-esteem and Positive Behaviour in the Primary Staff Room, Classroom and Playground*. LDA, 1998.
- Mosley, J.; Child, P. *Bright New Ideas. Circle Time*. Warwickshire: Scholastic Publications, 2005.
- Parker, R.; Parker, R. "Real Reading Needs Real Books". Dins: C. Brumfit, J. Moon, R. Tongue (editors). *Teaching English to children. From practice to principle*. Londres: Longman, 1995, p.178-190.
- Ellis, G.; Brewster, J. *Tell it Again! The New Storytelling Handbook for Primary Teachers*. Middlessex: Longman, 2002.
- Ioannou-Georgiou, S.; Pavlou, P. *Assessing Young Learners*. Oxford: Oxford University Press, 2003.

Complementària

- Phillips, S. *Resource Books for Teachers. Young Learners*. Oxford, 1993.
- Reilly, V.; Wars, S.M. *Resource Books for Teachers. Very Young Learners*. Oxford, 1997.
- Brewster, J. et al. *The Primary English Teacher's Guide*. Harlow: Penguin English Guides, 2002.
- Carpena, A. *Educació socioemocional a primària*. Vic: Eumo Editorial, 2006.
- Currículum Educació Primària. Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya.
- Artigal, J.M. *Explicar contes ensenya llengua a qui els explica*. Barcelona: Josep Maria Artigal Editor, 2009.